

Karin Bazen (s273894)
Ruiter (s304951)

Marloes

EEN BEWUSTE KEUZE

onderzoeksrapport

ONDERZOEKSRAPPORT

'EEN BEWUSTE KEUZE'

Namen:

Karin Bazen (s273894)
Marloes Ruiter (s304951)

Klas:

SVB 414

Datum:

20 augustus 2008

Afstudeerproject:

'Een bewuste keuze'

Opdrachtgevende organisatie:

Kindercentrum 'de Speeldoos'
Bachstraat 2
7204 NT Zutphen

Opdrachtgever:

Ellen Langenkamp
(manager Kindercentrum de Speeldoos)

Begeleidster:

Marije Hendrix
(Loopbaanbegeleidster)

Begeleidende docenten:

Jeanette van Mierlo (van mei 2007 t/m januari 2008)
Klaas Smid (van januari 2008 t/m augustus 2008)

Naam en adres school:

Christelijke Hogeschool Windesheim
Campus 2-6
8017 CA Zwolle

Sector en studierichting:

School of Social Work
Afdeling SPH

VOORWOORD

Van dit voorwoord willen wij gebruik maken om ons voor te stellen en mensen te bedanken voor alle hulp die wij van hen hebben gekregen.

Wij zijn Karin Bazen en Marloes Ruiter. In het kader van het laatste jaar van opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle, zijn wij bezig met ons afstudeeronderzoek.

Karin heeft stage gelopen op een tienergroep bij kindercentrum “de Speeldoos” van stichting Zozijn. Daar komen EMG (Ernstig Meervoudig Gehandicapte) tieners tot zij 18 jaar zijn voor hun dagbesteding. Als zij 18 jaar zijn geworden, is het de bedoeling dat zij naar een vervolgdagbesteding gaan. Deze moet geschikt zijn voor elk individuele mens. Dit is de reden dat wij hebben gekozen voor het onderzoek “Een bewuste keuze”. Wij vinden het belangrijk dat een mens een dagbesteding heeft waar hij /zij op zijn plek is.

Wij willen de volgende mensen bedanken voor het tot stand komen van dit onderzoeksrapport:

✚ Marije Hendrix	Kindercentra uit Nederland
✚ Ellen Langenkamp	Stichting Zozijn
✚ Astrid Brusse	Stichting de Driestroom
✚ Alle ouders van Kindercentrum “De Speeldoos” en “Anneriet”	
✚ Alle kinderen van de Hiphoppergroep	Stichting de Passerel
✚ Klaas Smid	Siza dorp groep
✚ Jeannette van Mierlo	Stichting Philadelphia
✚ Ellen Hendriks	Fatima
✚ Angela Gasseling	Stichting Estinea
✚ Sylvia Theunnissen (Dagcentrum Elswede)	`s Heerenloo
✚ Logeerhuizen en zorgboerderijen	

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD.....	3
INHOUDSOPGAVE.....	4
1. INLEIDING	6
2. INHOUDELIJKE ORIËNTATIE	8
2.1 DOELGROEPANALYSE	8
2.2 HUIDIGE TRAJECTBEGELEIDING KINDERCENTRUM 'DE SPEELDOOS'	13
2.3 TRAJECTBEGELEIDING EN DAGBESTEDING	14
3. VRAAGSTELLING.....	15
3.1 DEFINIËRING BEGRIPPEN	15
3.2 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN	15
3.2.1 Vraagstelling	15
3.2.2 Onderzoeksvragen	15
3.2.3 Doelstelling	15
4. OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	16
4.1 METHODISCHE KARAKTERISERING VAN HET ONDERZOEK	16
4.2 POPULATIE /STEEKPROEF	16
4.3 BESCHRIJVING EN VERANTWOORDING VAN HET ONDERZOEKSINSTRUMENT	16
4.4 MATERIAALVERZAMELING	16
4.5 VERWERKING EN PREPERATIE VAN DE GEGEVENS	17
4.6 BESCHRIJVING EN VERANTWOORDING VAN DE ANALYSEBESLISSINGEN.....	17
5. RESULTATEN	18
5.1 PRAKTISCH ONDERZOEK	18
5.1.1 Uitkomsten vragenlijst kindercentra en loopbaanbegeleidster.....	18
5.1.2 Uitkomsten vragenlijst ouders	26
5.1.3 Gesprekken met professionals (Mevr. Hendriks, Mevr. Gasseling).....	34
5.2 THEORETISCH ONDERZOEK	36
5.2.1 Dagbesteding	36
5.2.2 Trajectbegeleiding	39
5.2.3 Interviewen	42
5.2.4 Advies	44
6. CONCLUSIES	47
6.1 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN	47
6.1.1 Vraagstelling.....	47
6.1.2 Onderzoeksvragen	47
6.1.3 Doelstelling	48
6.2 UITKOMSTEN VRAGENLIJSTEN	49
6.2.1 Conclusie vragenlijsten kindercentra	49
6.2.2 Conclusie vragenlijsten ouders	49
7. EVALUATIE EN AANBEVELINGEN.....	50
7.1 EVALUATIE VAN HET ONDERZOEK	50
7.2 AANBEVELINGEN NAAR AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK	51
LITERATUUR.....	53

BIJLAGEN

- I PLAN VAN AANPAK
- II NOTULEN VAN GESPREKKEN
- III BRIEF + VRAGENLIJST KINDERCENTRA
- IV VRAGENLIJST LOOPBAANBEGELEIDERS
- V BRIEF OUDERS SPEELDOOS
- VI VRAGENLIJST OUDERS 1
- VII VRAGENLIJST OUDERS 2

1. INLEIDING

Dagbesteding.....wat is dagbesteding? ¹Dagbesteding heeft betrekking op alle bezigheden die je verricht vanaf het moment dat je opstaat tot het moment dat je weer gaat slapen. Ook de activiteiten die je verricht in het kader van wonen en ontspannen vallen in principe onder het begrip dagbesteding. Je kunt moeilijk volhouden dat er geen sprake is van dagbesteding wanneer je de ramen zeemt, zit te eten, boodschappen doet of naar de muziekvereniging of de opera gaat. Het allerbelangrijkste is echter dat vanuit het individu gezien de gebieden wonen, werken en ontspannen niet los van elkaar staan. Het is belangrijk dat deze activiteiten uitgevoerd worden op basis van ieders eigen wensen, voorkeuren en gedragspatronen die hij zich heeft eigen gemaakt. Door zijn dagelijkse activiteiten tracht de mens een eigen bewoonbare wereld voor zichzelf te creëren, een wereld die van hem is, die hij bezit. Een wereld waarin je je thuis voelt en thuis bent. Op grond hiervan begrijp je ook waarom beroep en arbeid als zo'n belangrijke categorie naar voren komen. Beroep en arbeid zorgen immers voor de materiële basis, die dat eigen thuis mogelijk moet maken. In het volgende voorbeeld is te horen dat dit niet voor iedereen zo vanzelfsprekend is:

*Voor Gerrit zijn vele deuren gesloten.
Voorgoed
Hij kan slechts met grote moeite lopen
Zijn lichaam is zwaar geschonden
Praten kan Gerrit evenmin
Hij hoort wel maar verstaat niet
Zijn dagprogramma is al vele jaren gelijk aan het vorige
Identiek met wat levenslang zal zijn
Gerrit wordt gewekt, uit bed getild, gewassen, aangekleed gevoed en in zijn stoel gezet.
Hij krijgt speelgoed voor zich op tafel, verschuift het, stapelt wat, totdat het weer tijd is om te
worden gevoed en naar bed gebracht.
't wordt allemaal tevreden, stil en gedwee ondergaan.
Toch is in het leven van Gerrit een vreugdevolle zaak aanwezig.
Hij heeft een citer.
Daarop tokkelt hij feilloos de melodie die hem een keer is voorgespeeld of gezongen.
Dan lacht hij breeduit en van ganser harte.
Zondagsmiddags komt zijn oude vader hem opzoeken
Wandelen kunnen ze niet
Elkaar aankijken evenmin, want Gerrit wenst aan niemand zijn ogen te tonen.
Maar hij en zijn vader kunnen toch samen praten.
Nee, niet met woorden; die heeft Gerrit niet.
Zijn vader speelt op de blokfluit een melodie en Gerrit speelt die eerst alleen na en daarna
herhalen ze samen
Zo praten vader en zoon.
Gerrit weet precies wanneer het zondag is,
En hij voelt dat de middag komt, zonder kalender, zonder horloge.
Dan poetst hij met zijn zakdoek de citer glimmend schoon en wacht op zijn vader
Met een glimlach die niet van deze aarde is.
Een uur in de week is Gerrit gelukkig
Zondagsmiddags van drie tot vier uur.
Kennelijk genoeg om zijn hart tot aan de rand met tevredenheid te vullen.*

Met dit voorbeeld willen we laten zien dat dagbesteding niet vanzelfsprekend is voor mensen met een ernstige verstandelijke handicap.

In dit rapport is ons onderzoek naar volwassendagbesteding en trajectbegeleiding voor mensen met een ernstige verstandelijke beperking uitgebreid beschreven. Naar aanleiding van de volgende vraagstelling hebben wij het onderzoek opgestart op Kindercentrum 'de Speeldoos':

"Ontwikkel een handreiking waarbij de zorgvraag van de cliënt centraal staat om tot een juiste screening van mogelijkheden te komen waardoor de cliënt op de voor hem /haar beste plek terecht komt".

¹ Dagbesteding meer dan tijdpassering, Jan van de Boom, Bohn Stafleu van Loghum, Houten /Diegem 2001

Het onderzoek is in het kader van een afstudeerproject van de opleiding SPH in werking gesteld.

De doelstelling van dit project luidt:

Verbetering van het geven van advies t.a.v. vervolgoegang, wat leidt tot optimale plaatsing voor de cliënt.

In dit rapport komen de volgende hoofdstukken aan de orde:

- Inhoudelijke oriëntatie, hierin wordt de beginsituatie van het onderzoek helder en duidelijk.
- Vraagstelling, waarin een aantal begrippen worden verduidelijkt. De vraagstelling, onderzoeksvragen en doelstelling worden hier weergegeven en geven een indruk van het onderwerp van het project.
- Theorie en hypothesen, in dit hoofdstuk geven we een impressie van wat wij denken dat de uitslag van het onderzoek zal zijn.
- Opzet en uitvoering van het onderzoek
- Resultaten, hierin komen onder andere de resultaten van het praktische en theoretisch onderzoek aan bod.
- Conclusies
- Evaluatie en aanbevelingen

Augustus 2008

2 INHOUDELIJKE ORIËNTATIE

2.1 DOELGROEPANALYSE

Ernstig Meervoudig Gehandicapt (EMG)

In Nederland wonen ongeveer 10.000 à 12.000 Ernstig Meervoudig Gehandicapte mensen (Afkorting EMG).

Er zijn verschillende namen voor deze doelgroep, wij gebruiken de naam Ernstig Meervoudig Gehandicapt, omdat deze term landelijk gebruikt wordt door het platform EMG. Het Platform EMG is een kennisnetwerk en informatiepunt voor en door ieder die professioneel of persoonlijk betrokken is bij mensen met een Ernstige Meervoudige beperking.

EMG mensen hebben zowel een ernstige verstandelijke handicap (met een IQ dat lager is dan 20) als ernstige motorische beperkingen.

Vaak is er ook sprake van gezicht -en/ of gehoorstoornissen, epilepsie, problemen met eten en veel ziek zijn. Vooral aan de luchtwegen ('reflux' van maaginhoud met als gevolg slokdarmontstekingen, verslikken, gebitsproblemen, luchtweginfecties, ondervoeding en chronische problemen met de ontlasting). Slaapstoornissen, slikproblemen, longinfectie, gedragsproblemen gewrichtsproblemen, vergroeiingen van ledematen en rug, en botontkalking komen ook vaak voor bij mensen met een ernstige meervoudige beperking.

Mensen met een Ernstige Meervoudige beperking hebben een ontwikkelingsleeftijd tot ± 24 maanden, hierdoor hebben zij ondersteuning nodig bij alle aspecten van het dagelijkse leven gedurende de gehele dag.

Mate van verstandelijke handicap	Intelligentiequotiënt (IQ)	Ontwikkelingsleeftijd
Zeer ernstig verstandelijk gehandicapt	0 – 20	tot 2 jaar
Ernstig verstandelijk gehandicapt	20 – 35	2 tot 4 jaar
Matig verstandelijk gehandicapt	35 – 50	4 tot 7 jaar
Licht verstandelijk gehandicapt	50 – 70	7 tot 12 jaar
Zwakbegaafd	70 – 85	12 tot 14 jaar

Mogelijke gevolgen van de beperking

De aard en de mate van de motorische beperking zijn bepalend voor de ontwikkeling. Kleine verschillen in motorische mogelijkheden, bijv. het al of niet iets kunnen vastpakken, hebben grote gevolgen. In staat zijn tot oogcontact of een reactie geven bij het horen van zijn naam zijn belangrijk bij het maken van contact. Kinderen en volwassenen met een ernstige meervoudige beperking zijn voor alle aspecten van hun bestaan afhankelijk van de zorg van anderen en blijven dat gedurende hun hele leven. Dit wil niet zeggen dat er geen behandeling- of begeleidingsmogelijkheden zijn voor deze mensen.

Behandeling/ begeleiding en ontwikkelingsmogelijkheden

Kinderen met meervoudige beperkingen zijn in staat tot het aangaan en onderhouden van relaties met de mensen om zich heen en zijn hierdoor in staat invloed uit te oefenen op hun omgeving.

Kinderen met een meervoudige beperking hebben recht op een volwaardige plaats in de samenleving. Zij maken levensfasen door die elk een eigen karakter hebben.

De mogelijkheden van een kind met meervoudige beperkingen zijn groot. Deze mogelijkheden richten zich op dagbestedingactiviteiten, sociale integratie en ontplooiingskansen. De basis voor elke vorm van ontwikkeling is het contact maken met het kind; het tot stand brengen van communicatie. Je zou zeggen dat deze kinderen geen contact kunnen maken en dat het initiatief ligt bij de ouder of begeleider. Maar dat is niet zo. Het initiatief ligt net zo goed bij het kind. Kinderen met meervoudige beperkingen laten wel degelijk communicatie zien. Deze communicatie is soms moeilijk te zien, omdat het heel kleine dingen zijn. Als je een kind goed leert kennen, zul je d.m.v.

gezichtsuitdrukkingen, bewegingen en geluiden zien wat het kind nodig heeft en leuk vindt. Door op de initiatieven van het kind in te gaan, maak je contact met het kind. De beste manier om dit te doen is door iets te zoeken wat het kind leuk vindt, een passie voor heeft, iets wat het kind trekt. Dan zul je zien dat je een reactie bij het kind los maakt. Hier kun je dan weer op inspelen.

Kinderen met meervoudige beperkingen zijn in staat zich te ontwikkelen. Door professionals als een logopediste, ergotherapeut, fysiotherapeut en de begeleiders op de groep wordt er een plan van aanpak gemaakt waarin de wensen van ouders staan m.b.t. de ontwikkeling van hun kind. Samen gaan ze kijken naar de mogelijkheden m.b.t. de verschillende ontwikkelingsgebieden (o.a. motoriek en communicatie) van het kind. Er worden reële doelen geformuleerd, die na een bepaalde periode worden geëvalueerd. Deze doelen kunnen zijn: het zelfstandig eten met een vork, kijken welke activiteiten het kind leuk vindt, enz.

Jongeren en volwassenen

Beschrijving van de levensfasen waarin er verschillende keuzes gemaakt zullen worden. Gedurende de puberteit en de adolescentie ontwikkelt de jongere zich. Tevens zal hij/zij (over)geplaatst worden van het kindercentrum, naar een nieuwe dagbesteding of woonvorm. Voor jongeren zonder een ernstige meervoudige beperking is het vaak een meer eenvoudiger weg waarin hij/zij zelf zijn eigen keuzes kan maken wat betreft dagbesteding en wonen. Voor iemand met een ernstige meervoudige beperking ligt dit anders. Deze jongere kan zelf vaak niet kiezen en is afhankelijk van goede begeleiding van ouders/verzorgers en andere betrokkenen.

Jongeren: 12 tot 20 jarigen

Het verschil tussen jongeren met een meervoudig complexe beperking en niet gehandicapte jongeren wordt steeds groter naarmate de jongere ouder wordt. Bij een ernstig meervoudig gehandicapte jongere treden wel fysiologische veranderingen op, maar de disharmonie tussen lengte/ gewicht, seksuele ontwikkeling en vaardigheden worden alleen maar groter.

Motorische en cognitieve vaardigheden groeien nauwelijks. De jongere met ernstige meervoudige beperking is niet in staat tot zelfverzorging en blijft afhankelijk van anderen.

Broers en zussen gaan hun eigen weg; hun wereld is vol veranderingen en ze bereiden zich voor op een zelfstandig leven.

Terwijl de ouders behoefte krijgen aan meer vrijheid wordt het vaak steeds moeilijker om gewone oplossingen te vinden bijv. oppas, logeren. Over de toekomst moet nagedacht worden, bijv. een goede woonplek.

Naarmate de jongere ouder wordt is het belangrijk dat hij/ zij buiten het gezin leert verblijven.

Het is belangrijk, zowel voor de jongere als zijn gezin dat wanneer zij ervoor kiezen elders te gaan wonen het een proces is dat flexibel kan verlopen, met thuis als uitvalsbasis.

Wanneer de jongere 18 wordt, spelen er allerlei juridische aspecten van 'volwassenheid': keuringen, uitkeringen, mentorschap en curatorschap.

Voor ouders is het belangrijk zich hier tijdig in te verdiepen.

De volwassene met een meervoudig complexe beperking

Volwassenen met een ernstig meervoudige beperking blijven van anderen afhankelijk wat hun verzorging en stimulering betreft. Zij bezoeken bijvoorbeeld een dagopvang (DVO) waar hun vaardigheden gestimuleerd blijven worden en zinvolle activiteiten in werk- en recreatieve sfeer worden aangeboden. Ook voor EMG- volwassenen is het zinvol om leef- en woonomgeving te scheiden van werk- en recreatieve activiteiten.

Familie

Bij mensen met een ernstig meervoudige beperking zijn ouders en andere familieleden vaak nauw betrokken. Afhankelijk van het ontwikkelingsniveau van de EMG persoon spelen zij een belangrijke rol in de zorg. Zij zijn vaak de continue factor in het leven van de EMG persoon.

Doordat EMG personen vaak zeer beperkt de mogelijkheid hebben om te verwoorden wat zijn/ haar wensen zijn, hebben ouders/ andere familieleden en betrokkenen veel invloed op de invulling van het leven van hem of haar.

Zij kennen de persoon meestal het beste en kunnen hierdoor helpen de beslissing te nemen die het beste aansluit bij zijn/ haar wensen en behoeften.

Een voorbeeld van een dergelijk beslissing kan zijn: keuze voor vervolgdagbesteding

Op de volgende pagina vindt u verschillende mogelijkheden voor dagbesteding.

Dagbesteding

Mogelijkheden voor dagbesteding

Voor iemand met een beperking is het vaak moeilijk een geschikte dagbesteding te vinden. Er zijn wel verschillende mogelijkheden, maar deze moeten wel aansluiten bij de jongere en andersom. Ook moeten ouders meer moeite doen om hun kind te brengen, omdat het vaak verder weg is. De mogelijkheden die er zijn voor dagbesteding zijn o.a.:

Dagcentrum voor volwassenen

(ook wel genoemd: Orthopedagogisch centrum, regulier dagcentrum, gespecialiseerde centra voor mensen met een ernstige meervoudige handicap):

Dagcentrum waar jongeren met een ernstige meervoudige beperking vanaf ongeveer 18 jaar terecht kunnen.

In een dagcentrum worden allerlei activiteiten gedaan. Deze activiteiten kunnen zijn: kranten scheuren, puzzels maken, paardrijden, zwemmen, snoezelen*, massages.

Ook krijgen mensen vaak fysiotherapie of logopedie van een specialist.

Daarnaast zijn er activiteiten die te maken hebben met muziek, zoals muziektherapie of speltherapie.

Op een dagcentrum wordt er specifiek zorg verleend aan de mensen.

Er wordt gewerkt met een multidisciplinair team (groepsbegeleider, logopedist, fysiotherapeut, ergotherapeut, orthopedagoog).

Zorgboerderij:

Een boerderij waar mensen met een beperking worden opgevangen door gespecialiseerd personeel, met de bedoeling om de beperkte kinderen/ volwassenen een leuke dagbesteding te bieden, waar zij met andere mensen en dieren om kunnen gaan.

Waar zij zich nuttig voelen omdat ze soms aan het werk moeten en alles op hun eigen tempo kunnen doen.

Op een zorgboerderij kunnen o.a. de volgende activiteiten worden gedaan:

- Het voeren en verzorgen van de dieren,
- Hokken uitmesten,
- Verzorgen van moestuin en erf

Voor mensen met een ernstige meervoudige beperking kan dit te hoog gegrepen zijn. Zij komen dan om sfeer te proeven, de geur op te snuiven en plezier te beleven aan de omgeving.

Atelier:

Een atelier is een werkplaats waar mensen met een handicap kleine beeldende werkjes maken, dat kan variëren van het krantenscheuren tot schilderijen maken.

Vaak heb je naast een atelier, een winkel waar deze mensen hun spullen verkopen.

Deze winkel staat dan onder leiding van een begeleider.

** Snoezelen heeft als functie ontspanning, prikkeling van de zintuigen en het contact maken met mensen door middel van verschillende materialen, zoals sfeerlicht, rustige muziek, een waterbed, lichtgevende sterren, etc. Een snoezelruimte is een ruimte met zintuiglijke materialen die warme prikkels afgeven aan o.a. mensen met een beperking.*

Professionals

Een groot aantal mensen is professioneel betrokken bij de zorg van mensen met een ernstige meervoudige beperking.

Denk hierbij aan de dagelijkse begeleider, de leraar, de activiteitenbegeleider, de fysiotherapeut, de ergotherapeut, de muziektherapeut, de orthopedagoog, een arts enz.

Het is van belang dat deze professionals, indien nodig, ook aanwezig zijn bij de dagbesteding.

Hulpmiddelen

Kinderen met ernstige motorische beperkingen hebben vaak last van vergroeiingen aan het skelet, de armen en handen en de benen en voeten.

Soms zijn ze amper in staat zelf te bewegen.

Om prettig te kunnen liggen of zitten hebben zij hulpmiddelen nodig.

Ook hier zal rekening mee gehouden moeten worden met de keuze van dagbesteding.

2.2 HUIDIGE TRAJECTBEGELEIDING KINDERCENTRUM 'DE SPEELDOOS'

De huidige begeleidingsvorm van kindercentrum de speeldoos, ten aanzien van het vervolgtraject staat nog niet op papier beschreven.

De speeldoos is kwalitatief niet tevreden over hun begeleiding tijdens het vervolgtraject.

Nu is het zo dat de kinderen van de Panfluit doorstromen naar de Hiphoppergroep.

De Hiphoppergroep is de laatste groep voordat de jongeren het kindercentrum moeten verlaten op 18 jarige leeftijd.

Rond 17 jarige leeftijd bespreekt de PO`er (Persoonlijk Ondersteuner) van de groep de wensen, behoeften en verwachtingen ten aanzien van vervolgdagbesteding met de ouders /verzorgers. Het kan zijn dat dit tijdens een oudergesprek ter sprake komt doordat de ouders dit inbrengen, maar het kan ook zijn dat de PO`er dit inbrengt.

Het kan zijn dat ouders zich al hebben georiënteerd op de vervolgdagbesteding.

Samen bekijken ouders /verzorgers en PO`er wat het beste is voor de jongere /cliënt.

Vaak geeft de PO`er advies. Dit doet zij op basis van haar kennis over de dagbesteding in combinatie met de wensen en behoeften van de jongere en zijn /haar ouders.

Ook wordt tijdens de gesprekken besproken of er alleen gekeken moet worden naar dagbesteding of ook logeeropvang of t.z.t. wonen.

Wanneer ouders een beeld hebben van de mogelijke vervolgdagbestedingen van hun zoon /dochter gaan ze kijken bij de vervolgdagbestedingen die hen het meest aanspreekt, zonodig gaat de PO`er mee.

Namen en adressen van instellingen worden door de PO`er aan de ouders doorgegeven.

In de toekomst is het de bedoeling dat er ook stage gelopen gaat worden. Dit wil zeggen dat kinderen enkele dagen /dagdelen bij hun toekomstige dagbesteding zijn. Zo kan er een geleidelijke overgang plaats vinden en kan men zien of de cliënt daar op zijn /haar plek is.

Ouders /verzorgers hoeven niet te betalen voor het vervolgtraject.

De financiën vallen onder de Speeldoos en staat niet apart begroot.

De tijd die beschikbaar is, is afhankelijk van de vraag van ouders en de mogelijkheden van "de Speeldoos".

Tijdens het traject wat er nu doorlopen wordt, wordt er tijdens de ondersteuningsplanbespreking de wensen en behoeften van ouders in kaart gebracht, maar dit is minimaal. Er zit geen vaste structuur in en geen diepgang. De wensen en behoeften van cliënt en ouders mogen meer in kaart worden gebracht. Een zorgplan bespreking is ook maar relatief een kort gesprek, dit gesprek is niet voldoende om de jongere goed en duidelijk in kaart te brengen.

Wat belangrijk is in de gesprekken dat je fris kijkt naar de jongere en dat de begeleider zich open blijft stellen voor nieuwe activiteiten of andere dingen.

Dus niet vooraf al gaan trechteren, probeer je kijk zo breed mogelijk te houden. De wensen en behoeften van cliënt en ouders en de jongere mogen meer in kaart worden gebracht, daarom is een ondersteuningsplanbespreking niet voldoende. Hoe dit in de toekomst zal gaan gebeuren, kunt u lezen in hoofdstuk ...Trajectbegeleiding.

2.3 TRAJECTBEGELEIDING EN DAGBESTEDING

Dagbesteding heeft betrekking op alle bezigheden die je verricht vanaf het moment dat je opstaat tot het moment dat je weer gaat slapen. Je kunt moeilijk volhouden dat er geen sprake is van dagbesteding wanneer je zit te eten, boodschappen doet, naar de muziekvereniging of in bad gaat. Het allerbelangrijkste is echter dat vanuit het individu gezien de gebieden wonen, werken /dagbesteding en ontspannen niet los van elkaar staan. Dagbesteding bevat alle activiteiten die mensen gedurende de tijd dat ze wakker zijn verrichten: werk, vrijetijdsbesteding en alle dagelijkse bezigheden in verband met wonen en het verzorgen van jezelf. Het is belangrijk dat deze activiteiten uitgevoerd worden op basis van ieders eigen wensen, voorkeuringen, gedragspatronen die hij zich heeft eigen gemaakt. Door zijn dagelijkse activiteiten tracht de mens een eigen bewoonbare wereld voor zichzelf te creëren, een wereld die van hem is, die hij bezit. Een wereld waarin je je thuis voelt en thuis bent. Op grond hiervan begrijp je ook waarom beroep en arbeid als zo'n belangrijke categorie naar voren komen.¹

Waarom Trajectbegeleiding?

In het bovenstaande stukje heeft u kunnen lezen hoe belangrijk dagbesteding is, voor elk mens. Het is daarom van groot belang dat iedereen zich prettig voelt op de plek waar de dagbesteding plaatsvindt, bij de mensen, plezier beleeft aan de activiteiten enzovoort. Om een plek te vinden waar een dagbesteding is die precies aansluit bij de cliënt is het van belang alle opties door te nemen. In dit geval is het handig dat er iemand is, buiten de ouders om die de cliënt goed kent en een beeld heeft van de mogelijke vervolgdagbesteding. Hiervoor wordt er een traject in werking gezet. Kortom, trajectbegeleiding is van belang voor het vinden van de meest geschikte dagbesteding voor de cliënt.

Waar let je op bij het zoeken naar een geschikte dagbesteding?

Let je op het niveau van de cliënt? Het niveau van de cliënt speelt wel mee, maar voornamelijk het persoonsbeeld, zijn /haar karakter, van welke activiteiten kan hij /zij genieten? Wat moet er absoluut op de dagbesteding aanwezig zijn? Wil de cliënt er in de toekomst ook gaan wonen? Is het leuk om in een winkel te werken? Lukt dit ook? Welke mogelijkheden zijn er?

Dat zijn allemaal belangrijke aspecten om op te letten. Als je een combinatie maakt tussen de cliënt en een mogelijke geschikte dagbesteding kun je er eerst eens samen met de ouders gaan kijken. Als ouders /verzorgers denken dat dit een mogelijke geschikte dagbesteding is, kan hun zoon /dochter stage gaan lopen. Tijdens de stagedagen wordt er op verschillende dingen gelet, zoals: Hoe is de sfeer? Past hij /zij binnen de groep? Wat zijn mijn mogelijkheden? Vind ik aansluiting bij mijn groepsgenoten? Sluit de dagbesteding aan bij mijn zorgvraag en mijn wensen? Voel ik me op mijn gemak tijdens de stage?

Kortom; Vind ik het fijn om hier te zijn?

¹ Dagbesteding meer dan tijdpassering, Jan van de Boom, Bohn Stafleu van Loghum, Houten /Diegem 2001

3. VRAAGSTELLING

3.1 DEFINIERING BEGRIPPEN

Dagbesteding: Alles wat je doet op een dag, bijvoorbeeld muziek luisteren.

EMG: Mensen die Ernstig Meervoudig Gehandicapt zijn, hebben zowel een ernstige verstandelijke beperking als een ernstige motorische beperking. Ook hebben zij soms nog een zintuiglijke beperking (ze kunnen dan niet of minder goed zien, horen, ruiken, voelen of proeven). Deze mensen hebben hulp nodig bij alle dingen van het algemene dagelijkse leven zoals aankleden, eten, drinken en tandenpoetsen. Ook wordt er in de literatuur wel gesproken over MCG (Meervoudig Complex Gehandicapt) EMG en MCG komen volledig overeen met elkaar.

Kindercentrum: Een gebouw waar kinderen van 0 - 18 jaar komen voor hun dagbesteding en ontwikkeling.

Trajectbegeleiding: Hulp van een deskundig iemand bij de begeleiding en zoektocht naar een dagbesteding voor volwassenen.

Vervolginstelling: Een dagbestedinglocatie voor volwassenen.

3.2 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

3.2.1 Vraagstelling

Ontwikkel een handreiking waarbij de zorgvraag van de cliënt centraal staat om tot een juiste screening van mogelijkheden te komen waardoor de cliënt op de voor hem /haar beste plek terecht komt.

3.2.2 Onderzoeksvragen

Naar aanleiding van onze vraagstelling, hebben we enkele onderzoeksvragen opgesteld. Wat is belangrijk om te weten wanneer je een onderzoek start?

Hieronder onze onderzoeksvragen:

- *Wat wordt verstaan onder EMG kinderen?*
- *Wat biedt Kindercentrum “de Speeldoos”?*
- *Welke mogelijkheden zijn er voor vervolgopvang voor kinderen met een EMG?*
- *Wat zijn de wensen en behoeften van het kind? En wat heeft hij /zij nodig om zich prettig te voelen binnen een instelling?*
- *Wat zijn de wensen en behoeften van ouders /verzorgers?*
- *Wat bieden de verschillende vervolginstellingen en wat zijn hun criteria?*

3.2.3 Doelstelling

Verbetering van het geven van advies t.a.v. vervolgopvang, wat leidt tot optimale plaatsing voor de cliënt.

4. OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK

4.1 METHODISCHE KARAKTERISERING VAN HET ONDERZOEK

Dit onderzoek hebben wij uitgevoerd door middel van een aantal survey's, om de handreiking zo werkbaar en prettig mogelijk te maken voor ouders /verzorgers en persoonlijk ondersteuners. In dit hoofdstuk en in hoofdstuk 6 leest u hier meer over.

4.2 POPULATIE /STEEKPROEF

Om het traject voor vervolgdagbesteding in de handreiking zo compleet mogelijk te maken (afgestemd op wensen en behoeften van ouders en een duidelijk en compleet te doorlopen traject), hebben wij ervoor gekozen om een enquête te sturen naar kinderdagcentra en scholen die te maken hebben met kinderen met een beperking of stoornis, door heel Nederland.

Door middel van deze enquête kregen we een beeld van het traject dat zij voor vervolgdagbesteding doorlopen en waar zij rekening mee houden. Wij hebben dit naar deze instanties verzonden, zodat we een selectie konden maken uit verschillende mogelijkheden. Op deze wijze, hebben wij uit de ervaring van andere instanties geput om de toekomstige werkwijze zodanig te maken, dat de jongere op de meest geschikte vervolgdagbesteding komt.

Ook hebben wij een enquête gehouden, onder ouders van kinderen op het kindercentrum die de overstap naar vervolgdagbesteding nog moeten maken, en ouders van kinderen die de overstap al hebben gemaakt. Dit hebben wij zowel met ouders van Kindercentrum “de Speeldoos” gedaan, als met ouders van kinderen van Kindercentrum “Anneriet”. Op deze manier hadden we een verbrede kijk op belangrijke aspecten voor ouders, die de keuze voor een vervolgdagbesteding beïnvloedden. Door deze enquête ook te houden, onder ouders van kinderen die het kindercentrum al hebben verlaten, konden wij kijken, wat achteraf gezien belangrijk is bij het maken van een keuze voor vervolgdagbesteding en hoe ouders begeleid/ ondersteund willen worden.

4.3 BESCHRIJVING EN VERANTWOORDING VAN HET ONDERZOEKSINSTRUMENT

U hebt inmiddels begrepen dat wij hebben gekozen voor enquêtes.

Wij hebben hiervoor gekozen, omdat er weinig specifieke literatuur te verkrijgen is en de mening van ouders /verzorgers van groot belang is. Zij zijn de specialisten en hierdoor hebben wij ervoor gekozen het te enquêteren. Wij hebben voor een 2-delige indeling gekozen, namelijk deel 1 over de toekomstige dagbesteding en deel 2 over de begeleiding tijdens de zoektocht naar een geschikte dagbesteding. Hiervoor hebben wij gekozen, omdat we op deze manier een beeld kregen van wat ouders zoeken in een vervolgdagbesteding en hoe zij hiernaartoe begeleid willen worden. In hoofdstuk 6 leest u de resultaten van deze enquête.

4.4 MATERIAALVERZAMELING

Het materiaal, om de gegevens en ervaringen compleet te krijgen dat wij hebben gebruikt zijn:

- De jongeren van Kindercentrum “de Speeldoos”;
- Zie de bronnenlijst op de literatuur pagina van dit onderzoeksrapport;
- We hebben gebruik gemaakt van deskundigen. Deze zijn: Marije Hendrix, zij heeft ons hele traject samen met ons doorlopen en ons voorzien van haar kennis en ervaring met trajectbegeleiding;
- Ouders van Kindercentrum “de Speeldoos” en Kindercentrum “Anneriet”;
- Astrid Brusse, Persoonlijk Ondersteuner van Kindercentrum “de Speeldoos”;
- Kindercentra en scholen door heel Nederland die hebben meegewerkt aan ons interview trajectbegeleiding;
- Angela Gasseling, medewerkster van MEE. Zij heeft ons middels een interview verteld hoe stichting MEE trajectbegeleiding doorloopt;
- Ellen Hendriks, zij is manager van dagcentrum 't Lear in Etten en van het loopbaan en trainingscentrum.

4.5 VERWERKING EN PREPARATIE VAN DE GEGEVENS

De verwerking van de gegevens, voornamelijk de interviews worden in eigen gemaakte tabellen gemaakt. Doordat de vragen zo opgesteld zijn, is er geen mogelijkheid dat de uitkomsten in SPS programma kan worden uitgewerkt.

De informatie die we van professionals zullen krijgen, verwerken we in een verhaalvorm. Om zo de belangrijkste punten duidelijk naar voren te laten komen.

4.6 BESCHRIJVING EN VERANTWOORDING VAN DE ANALYSEBESLISSINGEN (Zie hoofdstuk 6)

Zoals u hebt kunnen lezen, hebben wij gebruik gemaakt van de ervaring en van de wensen van directe belanghebbenden.

Deze informatie hebben wij verwerkt tijdens het maken van de handreiking. Hierdoor is de handreiking volledig gebaseerd op de wensen en behoeften van ouders van het kindercentrum om dit moment (2008) en op de ervaring van persoonlijk ondersteuners door heel Nederland.

In de map met verschillende vervolgdagbestedingen hebben wij rekening gehouden met de aspecten waar ouders op letten bij het kiezen van een dagbesteding.

Een voorbeeld hiervan is dat ouders de sfeer en uitstraling van groot belang vinden. De sfeer kunnen wij niet op papier zetten, dit is voor iedereen verschillend. Maar we hebben wel de uitstraling weergegeven, door foto's toe te voegen aan elke dagbesteding.

Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk 6 van dit rapport.

5. RESULTATEN

5.1 PRAKTISCH ONDERZOEK

5.1.1 Uitkomsten vragenlijst kindercentra en loopbaanbegeleidster

1. Is er een dagbesteding voor ernstig meervoudig gehandicapte mensen boven de 18 jaar aanwezig op uw instelling? Zo ja, welke en worden alle jongeren hiernaar verwezen of is er ook hulp bij verwijzing naar andere vormen van dagbesteding?
 - We zijn dit traject aan het opzetten
 - Leerlingen op school mogen tot hun 20^e blijven
 - Ja, is aanwezig. Ouders maken in principe de keuze, voorkeur is in volgorde naar school, bijzonder onderwijs bv. mytylschool. Lukt dit niet, dan dagbesteding, kan in de eigen instelling (Amarant) of elders.
 - Ja
 - In onze regio zijn wij zelf een tiener /adolescentengroep begonnen, gekoppeld aan het dagcentrum voor volwassenen vanaf ongeveer 14 jaar. We bespreken het met de ouders waar het kind naartoe zou kunnen. We kijken /onderzoeken dan regio breed dus ook bij andere zorginstellingen.
 - Nee
 - Ja, binnen onze organisatie wel, binnen het KDC niet, als jongeren 18 jaar zijn geworden, verwachten we dat ze het KDC hebben verlaten.
 - Nee, wel binnen de stichting, zorgbemiddelaar binnen onze stichting begeleid ouders bij keuze als ze binnen de stichting willen blijven.

- 2 Wordt er ondersteuning geboden bij het zoeken naar passende (vervolg) dagbesteding? (trajectbegeleiding) ja/nee
 - Nee
 - Ja (6 keer antwoord)
 - Ja, er is trajectbegeleiding vanuit hier of soms vanuit MEE

3. Is het begeleidingstraject gericht op de toekomst?
 - Ja (2 keer)
 - Ja, leerlingen lopen stage of gaan kijken op dagcentra van de Compaan, Ipse, 's Heerenloo of Vuurvogel (Steinmetz). Via de methode Promotie komen zij in aanmerking met het thema Zelfstandig wonen en dan worden de aanbieders van woonvormen voor verstandelijk of meervoudig gehandicapte jongeren medegedeeld in de regio. Er wordt een toekomstboekje (met adressen en tips over zaken waar ze tegenaan kunnen lopen die nu nog vaak door tussenkomst van school worden opgelost) om aan de leerlingen mee te geven als ze de school verlaten. Het ligt als project klaar om dit jaar mee te beginnen, daar wordt een werkgroep voor samengesteld.
 - Uiteraard
 - Ja, we werken met zorgbegeleidingsplannen die jaarlijks, maar vaak tussentijds met ouders worden besproken. Daarin wordt meegenomen korte termijn doelen en lange termijn perspectief.
 - Allen bij tiengroep: 99% gaat naar Ac schoolvoorbereidingsgroep naar ZML, SBO, BO, JRK
 - Waar anders op?

4. Is dit een vaststaand protocol?

- Aantal zaken liggen vast, verschilt per individu
- Er is een stageprotocol, de rest moet nog gemaakt worden
- Ja, maar ouders kunnen en mogen anders besluiten
- Ja (3 keer)
- Nee
- In overleg met ouders bcv OP besprekingen, en in overleg met scholen wat zij nodig hebben aan testgegevens, overdrachtgegevens

5. Hoe wordt dit vormgegeven? (voorbereidende brief, bijeenkomsten, persoonlijke gesprekken, gesprekken onderling, enz.)

- De leerling heeft groepsgesprekken en lessen in de klas, daarnaast gesprekken met de stagecoördinator. Doelen worden meegenomen in een jaarlijks Handelingsplan. Ouders worden zelf gestimuleerd om met hun kind te gaan kijken naar zowel stageplekken als dagbesteding na school.
- In de zorgplanbesprekingen vindt het overleg met ouders plaats welke toekomstperspectief men ziet voor hun kind en waar..... Wij geven nog verdere mogelijkheden aan, de persoonlijke begeleidster gaat mee, als ouders dat willen, naar de verschillende scholen en dagcentra. Vervolgens maken ouders de keuze en worden afspraken gemaakt over de overdracht, bv. alvast een dag stage lopen gedurende een periode, schriftelijke overdracht enz. Vanaf 1 januari 2008 gaan we wel een nieuwe tussenstap zetten, we gaan namelijk binnen de volwassendagbesteding een eigen pubergroep starten van 't Zonnelicht met eigen personeel. Kinderen zijn tussen de 14 en 17 jaar, daarmee kun je de overgang naar volwassendagbesteding veel geleidelijker doen en effectiever. Ouders zijn hier zeer enthousiast over.
- In bijzonderzorgplan wordt ergens rond de 16^e /17^e jaar vervolgdagbesteding besproken, dan gesprek met de clustermanager. De behandelingscoördinator en persoonlijk begeleider maken vervolgafspraken (zie vraag 3). in de bespreking van het ondersteuningsplan met ouders /verzorgers.

6. Hoe is het personeel samengesteld dat het begeleidingstraject vormgeeft? En is hij/ zij deskundig op dit gebied? (omgang met ouders)

- Groepsbegeleiding, orthopeed
- Maatschappelijk Werkster, Orthopedagoog, leerkracht, klassenassistent, stagecoördinator, logopediste, fysiotherapeute, ergotherapeut. Op iedereen wordt zonodig een beroep gedaan om de leerling zo goed mogelijk te laten functioneren op zowel de stageplek als de vervolgplek. Bv. plan van aanpak, gedrag (ortho), keykoord met eenvoudige plaatjes om communicatie met niet sprekenden makkelijk te maken (logo), aanpassingen op de computer (ergo), invullen formulieren /aanvragen indicatie voor vervolgplek (maatschappelijk werkster).
- Het zijn de persoonlijke begeleidster van de kinderen, Hbo- en Mbo opgeleid. Ze zijn voldoende deskundig, vaak kennen ze ouders al velen jaren.
- Ja
- Senior begeleiders die werken op de groepen met de oudste kinderen hebben een cursus gevolgd: “van KDC naar DCV?”

- Persoonlijke begeleider, behandelende therapeuten, gedragsdeskundigen en mensen van zorgbemiddeling en MEE.
- Persoonlijk begeleider, gedragsdeskundigen, locatiehoofd en op de achtergrond zorgbemiddelaar van onze organisatie.

7. Is de trajectbegeleider bekend met handicapspecifieke eigenschappen van de bewoner?

- Ja, is groepbegeleider
- Ja, er gaat altijd een zorgplan mee, in het HP zit een stukje praktisch zelfredzaamheid, epilepsieprotocol, protocol katheteriseren, protocol medicijngebruik.
- Natuurlijk
- Ja, de Persoonlijk Begeleider coördineert de zorg rondom het kind.
- Ja (2 keer)
- Afhankelijk van functionaris, maar zeker voldoende.

8. Is de trajectbegeleider bekend met de bewoner? Zo ja, op welke manier. Zo nee, wat is de reden hiervan en komt dit nog wel?

- Ja, groepsbegeleiding
- Dit gaat via maatschappelijk werk. Als haar hulp wordt gevraagd door ouders /verzorgers van de woonvorm voor jonge kinderen waar dat kind al woont en door moet doorstromen vanwege de leeftijd.
- Spreekt voor zich, het is de persoonlijk begeleidster
- Ja, persoonlijk begeleider werkt namelijk met het kind
- Ja (2 keer)
- Zie vraag 6

9. Zijn er een vaststaand aantal uren beschikbaar voor de begeleiding? Zo ja, hoeveel?

- Nee (3 keer)
- De stagecoördinator is hier voor vrij geroosterd ongeveer 3 dagen in de week.
- Wat nodig is doen we, in overleg met ouders
- Nee, valt binnen zorgbegeleidingsplan methodiek
- Nee, hoort in het totaalpakket

10. Hoe wordt er aan het traject gewerkt? (vraaggericht, oplossingsgericht, enz.)

- Vraaggericht
- Leerling vraagt, soms de ouders of verzorgers van woonvorm
- Uiteraard vraaggericht
- Vraaggericht, maar niet altijd is er een antwoord op de vraag en krijgt men aanbodgericht.
- Kijken naar kind, luisteren naar ouders, samen zoeken naar het meest passende.
- Beide, rustig naar doelgericht voorbereiding indien mogelijk, zonodig wenfase
- Vraaggericht als ouders vragen stellen, als 18^e verjaardag nadert oplossingsgericht plaatsing naar AC mogelijk maken.

11. Zit er een bestaande structuur aan de vormgeving van het traject? Zo ja, welke?

- Ja, stapsgewijs bespreking, kennismaking, overdracht, nazorg.
- Ja en nee, er staat nog niet zo strikt op papier.
- Zie vraag 5
- Begin van het gesprek, oriënterend etc.
- ZBP methodiek
- Ja, de snelheid hangt van de mogelijkheden en vraag (hoe lang duurt het voor de indicatie is?).
- OP bespreking, ouderavond over AC plaatsing, bezoek aan AC van ouders, bezoek van AC groep van cliënten.

12. Hoe worden de wensen en behoeften van de cliënt en zijn /haar ouders /verzorgers zichtbaar?

- In gesprek
- Voordat het HP wordt besproken is er een gesprek met de ouders vanuit school, de ouders krijgen een ouderformulier met vragen over het functioneren van hun kind thuis en hoe het kind school ervaart. In het HP is er ook ruimte voor de hulpvraag van de leerling en de hulpvraag van de ouders.
- Zie vraag 5
- Deze stellen het bijzonderzorgplan mee op, dus ook de vraag naar het vervolg.
- Door gesprekken, observatie en ervaring.
- In OP bepaling
- In OP gesprek

13. Wordt zelfonderzoek van ouders op gebied van dagbesteding gestimuleerd?

- Ja (4 keer)
- Zie vraag 5
- Ja, maar dit gebeurt nauwelijks
- Altijd, wij adviseren, testen, sturen en helpen de ouders de school uitkiezen.

14. Zijn problemen die tijdens het traject ontstaan bespreekbaar? Is hier wel eens sprake van geweest en hoe werd hiermee omgegaan?

- Ja, in gesprek gaan
- Ja
- Natuurlijk, er is zeker wel eens sprake van geweest, kan leiden tot andere keuzes, uitstel van keuze, ouders kunnen een dag meelopen, enz.
- Ja, ook is dit regelmatig aan de orde, maar het beleid en visie van het kinderdagverblijf is bepalend. Soms vinden ouders het moeilijk de overstap te maken, ze zijn vertrouwd met het KDC en bang voor het nieuwe. Voldoende tijd uittrekken voor gesprekken.
- Ja, met veel geduld vaak. Als ouders hun verantwoordelijk niet op zich willen nemen en verzuimen op tijden school te bezoeken, na herhaaldelijk voorkomen laten we het los.
- Ja, bijna alles is bespreekbaar.

15. Wordt er gecommuniceerd met de cliënt, of alleen met de ouders/ verzorgers?

- Alleen ouders, dit in verband met de doelgroep.
- Ja, met beide
- Hoofdzakelijk met de ouders, ontwikkelingsniveau van het kind ligt veelal tussen de 8 en 20 maanden, wat communicatie sterk belemmert. Als het kan geven we via foto's, pictogrammen wel uitleg.
- Hier gezien het niveau alleen ouders, maar in principe is cliënt het uitgangspunt.
- Met name ouders vanwege het niveau van de kinderen.
- Alleen met ouders /verzorgers
- Met beide, met cliënt beperkt i.v.m. het niveau.

16. Wordt de communicatie aangepast op de cliënt en zijn/ haar ouders/ verzorgers?

- Ja (5 keer)
- Zie vraag 15, in een aantal gevallen, bij buitenlandse ouders zit er een tolk bij
- Daar waar mogelijk wel.

17. Is de contactpersoon goed bereikbaar voor ouders/ verzorgers? En hoe verloopt het contact tussen de contactpersoon (trajectbegeleider) en de ouders/ verzorgers?

- Ja
- De schoolgids, e-mailadres en soms 06-nummer
- Ja, er is altijd via de eigen groep contact bereikbaar, contact is prima en voor ouders vertrouwd.
- Gesprekken en telefonisch, wij zijn dagelijks bereikbaar.
- Ja, gesprekken, telefonisch contact, samen ergens gaan kijken, etc.
- Ja, meestal goed, soms willen ouders iets anders dan wij adviseren. Wij adviseren, dit is HUN keuze.
- PB'er is eerst aangewezen persoon, contact verloopt via communicatiemap, telefoon /fax, huisbezoek.

18. Op welke wijze hebben ouders/ verzorgers en cliënten inspraak op de werkwijze van het traject? Is hier sprake van en op welke manier?

- Ja, ze kunnen hun wensen kenbaar maken, er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden.
- Weet ik niet
- Zie vraag 1 en 5, het gaat verder als inspraak, ouders beslissen, wij adviseren.
- Het hele traject is bespreekbaar, maar niet dat het kind langer dan de leeftijdsgrens blijft.
- KDC en ouders bepalen samen hoe je het voor dit kind gaat doen.
- Wij bieden het aan om te helpen /adviseren, elke ouders maakt hier op eigen manier gebruik van. Wij redden alles op tijd, i.v.m. aanvragen testen, wachtlijsten, etc.

19. Binnen welke regio wordt er gezocht naar vervolgdagbesteding? Wordt er ook gezocht naar woonopvang? Wat is de reden dat er gekozen is voor deze regio?

- Hangt af van wensen ouders
- Binnen de regio waar het kind woont, dit in verband met de betaling van de vervoerskosten.
- In principe zo dicht mogelijk in de buurt van het woonadres van de ouders, maar heel Brabant is verder mogelijk als ze dat wensen en zonodig daarbuiten ook. Het kan zijn dat er sprake is van de combinatie wonen-dagbesteding, dan zoeken we naar beiden.
- Meestal op verzoek van ouders binnen de regio's en dezelfde instelling.
- Zo dicht mogelijk bij woonplaats van het kind.
- Omgeving woonplaats kind woonopvang bieden wij niet.
- Soms wordt naar woonopvang gezocht als ouders dat willen. Dat doet het KDC niet zelf. Er is een afdeling zorgbemiddeling.

20. Wordt de cliënt voorbereid op de overstap? Hoe gebeurt dit?

- Ja, afgestemd op niveau kind.
- Ja, gesprekken met klassenleiding /klasgenoten, indien nodig met therapeut of orthopedagoge of maatschappelijk werk, stagecoördinator of afdelingsmanager VSO.
- Zie vraag 15 en 5
- Is afhankelijk van de cliënt, soms geleidelijk, soms juist bewust helemaal niet.
- Ja, foto's, pictogrammen, 'stage lopen', samen een keer gaan kijken etc.
- Vertellen, meedenken, meekijken /bezoeken etc.
- Ja, als dat voor de cliënt goed is, nee als we denken dat de cliënt er onrustig van wordt of het niet zal begrijpen.

21. Worden ouders/ verzorgers en brusjes (= zusjes en broertjes) voorbereid op de overstap? Hoe gebeurt dit?

- Ja
- Maatschappelijk werkster gaat op huisbezoek van familie of school
- Is dan al lang gebeurd, ze zijn permanent bij het proces betrokken.
- Ouders zijn betrokken, brusjes kunnen meegaan kijken naar de vervolgdagbesteding
- Ja, gesprekken, samen kijken etc.
- Verantwoordelijkheid van ouders. In het ondersteuningsplan gesprek gaan ze kennismaken.
- Afscheid wordt georganiseerd, het AC ontvangt advies ter voorbereiding.

22. Waar wordt naar gekeken bij het vinden van de vervolgdagbesteding? (religie, activiteiten, vakanties, ligging, enz.)

- Wens ouders
- Ja, als ouders en leerlingen daar specifiek om vragen
- Naar datgene wat ouders willen, met een advies wat o.i. goede mogelijkheden of perspectieven zijn.
- Naar de hulpvraag van de cliënt
- Hulpvraag, leeftijd, interesses van het kind
- Religie, ligging, wat past bij het kind, wensen van ouders en beleid van de organisatie
- Wensen van ouders, beleid van de organisatie

23. Met welke vragen komen ouders, wat willen zij weten, wat vinden zij belangrijk?

- Heel divers
- Welke keuzemogelijkheden er zijn, welke faciliteiten die mogelijkheden hebben, mag mijn kind eerder dan 20 jaar van school of wij hulp bij invullen aanvraag kunnen bieden.
- Ouders vinden het ‘loslaten’ van ‘t Zonnelicht erg moeilijk en emotioneel zwaar, ze willen vaak weten of de nieuwe voorziening dezelfde faciliteiten heeft, medewerkers bekwaam zijn, de locatie een geschikte ligging heeft en wat het programma van het kind zal worden.
- Veiligheid, kleinschaligheid, dezelfde doelgroep.
- Hoe het programma van het kind eruit zal gaan zien, wie zijn groepsgenoten zullen zijn, zijn er therapieën, hoe gaat het overleg, etc.
- Religie, ligging, wat past bij het kind?
- Zwemmen, therapie, busbegeleiding, woonmogelijkheden? Veiligheid

24. Wat gebeurt er wanneer er een mogelijk passende dagbesteding is gevonden? (kijken, gesprek met manager enz.?)

- Kijken, met elkaar meewerken, overdracht, begeleiding ouders
- Wanneer een leerling 18 jaar of ouders is en weet welke vervolgopleiding hij wil, dan wordt de indicatievraag die nodig is voor die instelling samen met de ouders ingediend en soms met extra toelichting van de leerkracht en de orthopedagoge als het om gedrag of een sociaal-emotioneel probleem gaat.
- Zie 5, alle varianten zijn verder mogelijk, elke overplaatsing is een individueel proces.
- Gesprek tussen beide voorzieningen om vervolgafspraken te maken.
- Informeren naar wachtlijstmogelijkheden, bezoeken van ouders, overdracht groep, kennismaking, wentraject, met de cliënt onder leiding van zijn begeleider.

25. Kan er informatie worden ingewonnen via contact –ouders/ verzorgers die deze overstap al hebben gemaakt?

- Ja
- Vaak spreken ouders elkaar via sportclubs of op de informatieavond en thema-avond die ieder jaar op school plaatsvinden. Ik heb zelf nog nooit een ouder doorverwezen naar een andere ouder, wel namen genoemd van oud leerlingen die ook op de vervolgplek zitten en vertellen hoe die leerlingen daar functioneren.
- Ja, dat kan
- Ja, ook hebben we andere centra laten vertellen over hun ervaringen op een ouderavond.
- Op initiatief van ouders zelf
- Als ouders dat willen.

26. Is er onderzoek gedaan onder de ouders/ verzorgers en cliënten naar de goede en verbeterpunten van uw trajectbegeleiding? Hoe is deze verlopen (enquête, evaluatie) en wat was de uitslag van dit onderzoek?

- Onderzoek onder ouders die de overstap al hebben gemaakt, gericht op hoe de dagopvang bevalt wat ouders mis(t)en etc.
- Om de 4 jaar (dacht ik) is er een ouder tevredenheidsonderzoek, maar of er ook specifiek vragen staan over dit onderwerp weet ik niet.
- Ja, iedere ouder bevragen we hierover na overplaatsing, er is een hoge tevredenheid over de begeleiding van het proces, maar het is toch altijd een grote stap voor ouder en kind.
- Deze trajectbegeleiding is ingevoerd vanaf 1 januari 2007, evaluatie is onderdeel van het traject
- Nee (2 keer)
- Op de thema-avond

27. Wat hebt u met de uitslag van dit onderzoek gedaan?

- Intern besproken actief, zelf opzetten eigen vervolgopvang
- Opzich worden de algemene verbeterpunten uit de enquête meegenomen in een jarenplan opgesteld door het MT, waarin ieder jaar een aantal zaken worden uitgelicht en omgezet worden in een protocol of vastgesteld document wat op het netwerk wordt gezet wat iedereen kan inzien.
- We besteden meer aandacht aan het loslatingsproces en emoties van de ouders en kind.
- Niet van toepassing, ik denk dat we het doen op een zorgvuldige manier voor ouders en kind.
- Verwerkt in planning.

5.1.2 Uitkomsten vragenlijst ouders

De vragenlijsten zijn naar 19 ouders /verzorgers verstuurd. Van de 19 ouders /verzorgers hebben wij er 8 teruggekregen. De uitkomsten zijn gebaseerd op deze 8 respondenten. Bij vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, zijn er dus ook meer uitkomsten.

Selectiecriteria voor vervolgdagbesteding

1. Op welk van bovenstaande punten zou u het meeste letten wanneer u een geschikte dagbesteding voor uw kind zoekt?
Kunt u een globale rangorde geven waarvan A het meest belangrijk is en H het minst belangrijk?

Selectiecriteria vervolgdagbesteding	1 ^e keus	2 ^e keus	3 ^e keus
1. Sfeer /uitstraling	4	2	0
2. Reistijd	0	0	0
3. Grootte dagcentrum	0	0	0
4. Religie /levensovertuiging	0	0	0
5. Methodiek /begeleiding	0	4	1
6. Dagindeling	0	0	3
7. Activiteiten	1	1	2
8. Groepsgevoel	3	1	2

2. Wanneer u denkt aan de sfeer en uitstraling die in het gebouw hangt, welke sfeer zou dit dan moeten zijn? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Sfeer/ uitstraling	Aantal
Vriendelijk	6
Gezellig	7
Warm	6
Vrolijk	6
Kleurrijk	3
Sober	0
Hygiënisch	4
Druk	0
Rustig	5
Oud	0
Nieuw	1
Liefde	2
Geborgenheid	4
Veiligheid	5
Anders, namelijk...	0

3. Wat mag de maximale reisduur van uw zoon/dochter zijn?

Maximale reisduur	Aantal
10 minuten	0
10 – 30 minuten	2
30 – 45 minuten	2
45 – 60 minuten	3
60 – 75 minuten	1
75 – 100 minuten	0
100 – 120 minuten	0

4. Wenst u uw kind met eigen vervoer te brengen of zal hij/zij met een busje worden gehaald en gebracht? (streep door wat niet van toepassing is)
Eigen vervoer / busje / geen voorkeur

Vervoer naar dagbesteding	Aantal
Eigen vervoer	1
Busje	7
Geen voorkeur	0

5. Zou u een kleinschalige of grootschalige dagbesteding voor uw zoon/dochter kiezen? (laten we ervan uitgaan dat een kleinschalige dagbesteding bestaat uit maximaal 4 groepen.) (streep door wat niet van toepassing is)
kleinschalig/ grootschalig/ geen voorkeur

Grootte dagbesteding	Aantal
Kleinschalig	4
Grootschalig	0
Geen voorkeur	4

6. Welke hulpmiddelen moeten er aanwezig zijn op de dagbesteding van uw zoon/dochter?
- bijvoorbeeld en tillift/ looprekje/ verbrede deuren enz.

Hulpmiddelen	Aantal
Rolstoel toegankelijk /Geen drempels /brede deuren	4
Tillift	4
Ruimte om individueel terug te trekken	1
Verschoontafel	1
Hoog-laagbed /Bedbox	2
Douchebrancard hoog - laag	1
Ruime kamers + grote hoge deuren	1
Goede verlichting	1

7. Vindt u het belangrijk dat uw zoon/dochter op een dagbesteding komt met dezelfde levensovertuiging als u? (streep door wat niet van toepassing is) ja/ nee
Is dit noodzakelijk? (streep door wat niet van toepassing is) ja/ een beetje / nee

Levensovertuiging	Ja	Nee
Belangrijk levensovertuiging op dagbesteding	2*	6
Noodzakelijk?	2*	6

* Waarvan 1 geen levensovertuiging

8. Vindt u het prettig als de vervolgdagbesteding met een bepaalde methodiek werkt en dat u daar goed van op de hoogte wordt gehouden, zodat u hier thuis ook gebruik van kunt maken?

Methodiek	Aantal
Geen voorkeur	0
Ja	5*
Nee	0
Ik wil hier wel van op de hoogte worden gehouden, maar zal dit thuis niet toepassen	1
Afhankelijk van de methodiek	3*
Anders, namelijk...	1#

Ja, maar doordat er ook thuiszorg is, wordt het moeilijk om het thuis door te voeren.

* 2 antwoorden gegeven door 2 ouders /verzorgers.

9. Wanneer zal uw kind op de dagbesteding aanwezig zijn, wanneer u dit kunt beslissen? (omcirkel de dagdelen)

Dagen	Ochtend	Middag
Maandag	8	8
Dinsdag	8	8
Woensdag	8	8
Donderdag	8	8
Vrijdag	8	7

10. Zoekt u een dagbesteding waar ook een mogelijkheid bestaat tot (in de toekomst) logeeropvang of wonen? (streep door wat niet van toepassing is)

Toekomst	Ja	Nee	Mag
Logeeropvang /wonen	2	5	1

11. Hebt u speciaal gezocht naar de mogelijkheid tot wonen of logeeropvang?

Mogelijkheid wonen /logeeropvang	Aantal
Nee	1
Ja, ik heb dit zelf gedaan	2
Ja, het kindercentrum heeft mij hierbij geholpen	1
Ja, een andere instelling heeft mij hierbij geholpen, namelijk...	
* MEE	1
* Fatima Wehl	1
Anders, namelijk...	0

12. Het is voor mijn zoon /dochter belangrijk dat de nadruk in de groep ligt op:

Nadruk groep	Aantal
Sfeer /gezelligheid	6
Structuur	5
Motoriek	2
Muziek	3
Anders, namelijk...	
* activiteiten	1
* mensen die communiceren	1
* Rust	1

13. Als u nu zou moeten kiezen, welk soort dagbesteding zou u dan voor uw kind kiezen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Soort dagbesteding	Aantal
Dagcentrum voor volwassenen	7
Zorgboerderij	2
Land /tuinbouw	0
Werken in een winkel	0
Werken in een bakkerij	0
Werken in een restaurant	0
Activiteitencentrum	1
Atelier (een werkplaats)	0
Sociale werkvoorziening	0
Anders, namelijk...	0

14. Welke activiteiten onderneemt uw kind graag? (meerdere antwoorden mogelijk)

Activiteiten	Aantal
Knutselen	0
Muziek	6
Koken	1
Lichamelijke activiteiten	4
Groepsactiviteiten	1
Snoezelen	5
Met dieren spelen /voeren	1
Houtbewerking /Tuintje bijhouden	0
Mensen bedienen	0
Buitenactiviteiten	4
Brood bakken	0
Mogelijkheden tot binnen en buiten dagbesteding	2
Zwemmen	5
Mogelijkheden tot ontwikkeling	4
Mogelijkheden tot verschillende activiteiten	1
Anders, namelijk...	
* Het ervaren van dingen, erbij horen	1
* Paardrijden	1

15. Van welke diensten wenst u /uw zoon/dochter gebruik te maken op de vervolgdagbesteding?

Diensten	Aantal
Logopedist	2
Muziektherapeut	6
Fysiotherapeut	5
Ergotherapeut	3
Orthopedagoog	2
Anders, namelijk...	0

16. Stel uw kind heeft het perfecte dagcentrum gevonden, alleen sluiten de activiteiten niet helemaal bij zijn/ haar wensen en mogelijkheden aan. Zou u dan op zoek gaan naar een ander dagcentrum?

Ja	Nee
5	0

17. Wat is de maximale groepsgrootte die u wenst voor uw kind? Op een groep van 3 begeleiders.

Maximale groepsgrootte	Aantal
Maximaal 3 personen	1
Maximaal 6 personen	2
Maximaal 8 personen	4
Maximaal 10 personen	1
Maximaal 12 personen	0
Anders, namelijk...	0

18. Hebt u er problemen mee als uw zoon/dochter in een groep zou komen met mensen boven de 40?

Groepssamenstelling leeftijd boven 40 jaar	Aantal
Ja, ik zou dit erg vervelend vinden	0
Een beetje	0
Het ligt eraan of mensen daar veel ouder zijn. Als ze allemaal 20 jaar ouder zijn, zou ik dit niet willen	4
Ik heb het liever niet, maar als onze andere wensen bij de instelling aansluiten maak ik hier geen probleem van	2
Nee, ik heb hier absoluut geen problemen mee	2
Anders, namelijk...	0

19. Hoe zou u het vinden wanneer er een diverse groepssamenstelling is in de groep van uw zoon of dochter? Denk hierbij aan verschillende niveaus, rolstoelgebruikers, lopers. (Meerdere antwoorden mogelijk)

Diverse groepssamenstelling	Aantal
Uitdagend	4
Prettig	4
Vervelend	0
Confronterend	0
Bang dat mijn kind geen aansluiting vindt	0
Gezellig /leuk	4
Belangrijk	2
Moeilijk	1
Anders, namelijk...	
* Ik vind het belangrijk dat er ongeveer hetzelfde verstandelijk niveau is (niet leeftijdgebonden)	1
* Maakt voor hem niet uit	1

20. Wat is voor u belangrijk voor de omgang tussen uw zoon/dochter en de begeleiding? (meerdere antwoorden mogelijk)

Omgang tussen kind en begeleiding	Aantal
Liefde	3
Gezelligheid	6
Geborgenheid	5
Duidelijkheid	6
Samenwerking	4
Kennis	3
Structuur	4
Aandacht	5
Humor	3
Vrolijkheid	6
Rust	4
Drukke	0
Anders, namelijk...	0

21. Wat is voor u verder nog voor belang voor de keuze van de dagbesteding?

- ☐ *bijvoorbeeld de ligging (midden en een drukke stad, of afgelegen in een rustig bos)*
- ☐ *bijvoorbeeld privacy*
- ☐ *bijvoorbeeld open met vakanties*
- ☐ *bijvoorbeeld voldoende communicatie tussen ouders en de groepsbegeleiding*

Keuze dagbesteding	Aantal
De ligging	2
Privacy	2
Open met vakanties	4
Voldoende communicatie tussen ouders en groepsbegeleiding	5
Activiteiten gericht op volwassenen	1
Medecliënten die communiceren	1
Niet te veel rolstoelers op de groep i.v.m. tijd die naast de verzorging overblijft voor activiteiten	1
Afstand	1
Dagindeling	1

Wensen t.a.v. begeleiding

1. Hoe zou het kindercentrum u het beste kunnen helpen om de meest geschikte dagbesteding voor uw zoon of dochter te vinden? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:

Helpen geschikte dagbesteding	Aantal
Gesprekken, om erachter te komen wat uw wensen zijn	8
Enquête, om erachter te komen wat uw wensen zijn	0
Samen kijken naar verschillende soorten dagbesteding	7
Het kinderdagcentrum laten vertellen over de verschillende mogelijkheden	4
Een map meekrijgen waarin verschillende mogelijkheden staan, zodat u deze op uw gemak kunt doorlezen	3
Anders, namelijk...	0

2. Welke personen van het kinderdagcentrum zouden u kunnen helpen met het vinden van een geschikte dagbesteding voor uw zoon/dochter?

Personen kinderdagcentrum	Aantal
Pedagogisch Ondersteuner	3
Trajectbegeleidster	3
Groepsbegeleiding	7
Orthopedagoog	2
Manager	1
Andere organisatie, zoals MEE	0

3. Vanaf welke leeftijd zou u het prettig vinden om te beginnen met het zoeken van een vervolgdagbesteding?

Vanaf.....jaar, omdat

* Ik heb geen idee hoelang het normaal duurt voor er een geschikte vervolgdagbesteding gevonden wordt, dus ik zou dat overleggen met de Speeldoos, zodat beide partijen voldoende tijd hebben om hier mee bezig te gaan.

* Ligt eraan, hoe de situatie is op het kindercentrum en hoe het gaat met de persoon in kwestie.

* Vanaf 16 jaar, heb je nog tijd om keuze te maken

* Vanaf 16 jaar, je veel tijd hebt om rond te kijken voor je een beslissing neemt.

* Moeilijk te beantwoorden ieder kind is weer anders, voor de één misschien vanaf 7 jr., voor de ander misschien 9 à 10 jr.

4. Wat zou u wensen ten aanzien van de begeleiding aan ouders?

Wensen t.a.v. begeleiding aan ouders	Aantal
.... x per maand contact (gesprek of anders)	0
Afspraken maken (welke afspraken? Zorgplan	1
Gesprek wanneer u vragen heeft	3
Kijken op verschillende soorten dagbesteding	5
Anders, namelijk...	1
* Eerlijkheid hoe het met personele bezetting is en of er geboden kan worden wat wordt beloofd	

5. Voor u zult het ook wennen zijn dat uw zoon/dochter de overstap naar de volwassen wereld maakt. Hoe wordt u het liefst voorbereid op de overstap? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:

Vorbereiding overstap ouder	Aantal
Gesprekken	1
Tijd tussen de gesprekken /informatie over de overstap om aan het idee te kunnen wennen	1
Kennismaking met de nieuwe dagbesteding	3
Aanwezigheid bij de laatste dag op het kinderdagcentrum van uw kind	2
Anders, namelijk...	0

6. Voor uw zoon/dochter zal het wennen zijn dat hij/zij de overstap naar de volwassen wereld maakt. Hoe zouden wij hem/haar het beste kunnen begeleiden tijdens deze periode? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:

Vorbereiding overstap uw kind	Aantal
Vertellen	3
Plaatjes laten zien	1
Kennismaking met de nieuwe dagbesteding	5
Afscheid nemen	2
Extra begeleiding vanuit het kindercentrum of door uzelf de eerste 2 dagen	3
Dagdelen in de week naar de nieuwe dagbesteding en de rest van de dagdelen op het kindercentrum afbouwen	3
Anders, namelijk...	1
* ik zou dat willen overleggen met de huidige groepsbegeleiding	

7. Wat zou u voor uw zoon/dochter wensen als herinnering aan het kinderdagcentrum?

Herinnering aan het Kinderdagcentrum	Aantal
Fotoboek	6
Tekeningen	0
Levensboek	2
Anders, namelijk...	1
* Muziek cd met favoriete liedjes en voor mezelf een leuk fotoboek met herinneringen	
* Onze zoon is zeer slechtiend	

1. Wanneer zou deze voorbereiding van start moeten gaan? (bijvoorbeeld 6 weken van tevoren, een half jaar of 2 weken of dezelfde dag)

- * 6 weken van te voren
- * 6 weken
- * Dezelfde dag
- * 2 weken
- * Is denk ik per situatie verschillend

9. Hoe kunnen we uw zoon/dochter tijdens dit traject betrekken? (bijvoorbeeld door middel van plaatjes aanwijzen)

- * Geen idee
- * N.v.t.
- * Niet
- * Plaatjes en vertellen
- * In ons geval: nieuwe dagcentrum bezoeken en dan z.s.m. overstap maken
- * Meenemen bij bekijken van vervolgpvang
- * Moeilijk te beantwoorden

10. Zou u het prettig vinden om ouders te spreken waarvan de kinderen de overstap naar een vervolg dagbesteding al hebben gemaakt?
Zou ja, wat zou u ze vragen?

- * Nee
- * Nee, zelf ervaren, want ieder reageert anders, ervaren weer anders
- * Ja, waarom die keuze en hoe het is verlopen. Niet echt noodzakelijk, keuze is erg persoonlijk en afhankelijk van wat past bij zoon /dochter
- * Naar hun ervaringen
- * Of het achteraf goede keus was
- * Of ze tegen dingen aan zijn gelopen waar ze geen rekening mee hadden gehouden

11. Hebt u alvast tips voor ons? Wat vindt u verder nog belangrijk aan de begeleiding?

- * Nee, de tijd zal het leren
- * Misschien nog een stukje nazorg
- * Dat alle mogelijkheden besproken worden
- * Vakkundig en liefdevol
- * Betrokkenheid
- * Het is belangrijk dat de zoon /dochter meerdere vormen van dagbesteding kan bezoeken bv. zorgboerderij in combinatie met dagactiviteitencentrum.

5.1.3 Gesprekken met professionals (Mevr. Hendriks, Mevr. Gasseling)

Op maandag 21 april 2008 hebben wij een gesprek gehad met mevr. Ellen Hendriks. Mevrouw Hendriks is manager van dagcentrum 't Lear in Etten en van het loopbaan en trainingscentrum. Hieronder een korte samenvatting van de belangrijkste punten waarover zij ons vertelde.

18 tot 23 jarige jongeren met een meervoudige beperking bleven steken in dezelfde dagbesteding als waar ze al jaren zaten. Er was geen beleid dat deze jongeren begeleidde in een keuze voor dagbesteding dat aansluit op de wensen en behoeften van de cliënt. Er is toen besloten dat er eerder een gesprek moet komen over een eventuele overstap van dagbesteding. Mensen hadden in die tijd maar een beperkte keuzemogelijkheid. Hierdoor is projectgroep “de Stap” opgezet. Deze projectgroep had als doel de mensen zo veel mogelijk te laten bewegen, ook buiten het terrein van de dagbesteding. Hierdoor ondernemen zij allerlei activiteiten, zoals het uitlaten van een hond, boodschappen doen, naar de boerderij gaan enz. Voor sommige jongeren is het alleen al fijn en interessant om eens in een andere ruimte te zijn, andere dingen te ruiken, te horen en te voelen. Nu zijn er contacten gelegd met verschillende ondernemers, zoals (zorg)boeren, de wijkbeheerders, een dansleraar enz.

Bij ongeveer 16 jarige leeftijd wordt een traject uitgezet. Daarin komen o.a. de volgende aspecten aan bod:

- Persoonsbeeld en mogelijke dagbesteding
- Wat wordt de toekomstige woonplek? Is deze reisbaar met de dagbesteding?

Ouders hebben zelf de keuze om een loopbaanbegeleider in te zetten tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding. Ook kunnen zij aangeven wat ze zelf willen doen en wat de loopbaanbegeleidster van hen over kan nemen. Wat belangrijk is voor de keuze van een passende dagbesteding (of dit nu ergens anders is, of door middel van het project “de Stap”) is overleg over de groep. Welke mensen zitten er? Wat vinden zij leuk? Waar ontwikkelen zij zich? Waar voelen zij zich prettig? Ook door middel van samenwerking tussen managers wonen en dagbesteding, ouders, persoonlijk begeleider enz. kan de beste zorg geboden worden. En dit is in het belang van de CLIËNT!

Wij hebben het gesprek met mevrouw Hendriks gebruikt tijdens het maken van de handreiking. De stappen die doorlopen worden, komen veelal overeen met de wensen van ouders.

Maandag 7 april '08 hebben wij een gesprek gehad met mevrouw Angela Gasseling. Zij is werkzaam bij stichting MEE Doetinchem. Hieronder eerst informatie over stichting MEE.

Iedereen kan een beroep doen op stichting MEE.

MEE is een organisatie met verschillende vestigingen verspreid door Nederland.

Bij MEE werken deskundige mensen die kunnen helpen bij vragen op het gebied van onderwijs, opvoeding, wonen, werken, sociale voorzieningen, inkomen, vervoer en vrije tijd. MEE informeert, helpt bij moeilijke afwegingen en wijst zonnodig de weg naar de juiste instanties.

MEE is onafhankelijk van zorgaanbieders en andere instanties en dus alleen gericht op het belang van de hulp-/informatievragers. De diensten van MEE worden door de overheid betaald.

Mevrouw Gasseling heeft ons verteld hoe het van A-Z verloopt als stichting MEE helpt met het vinden van een passende vervolgdagbesteding.

Wanneer de hulpvrager heeft uitgelegd waarbij hij/zij hulp kan gebruiken, zal een medewerker van de stichting binnen 2 weken een gesprek plannen. Dat kan op kantoor bij de stichting, maar meestal vinden deze gesprekken thuis plaats.

Na die 2 weken wordt de vraag verduidelijkt en wordt een traject gestart. Dit kan maximaal een half jaar duren. Als de hulpverlening dan nog niet compleet volbracht is, wordt gezocht naar een passende instelling die kan helpen bij de oplossen/mee leren leven van dit probleem.

Wat betreft de zoektocht naar een vervolgdagbesteding let de consulent van MEE o.a. op:

- sluit de vervolgdagbesteding aan bij de cliënt?
- Wat is de vraag van de jongere?
- Wat zijn de mogelijkheden van de jongere?
- Wat past bij de jongere?
- Leeftijd van andere cliënten
- Welke begeleiding heeft de jongere nodig?

1. Aanmelding bij MEE
2. Gesprek voor vraagverduidelijking
3. Kijken naar de mogelijkheden in de omgeving en wensen van de ouders en jongere
4. Bij verschillende interessante zorgaanbieders kijken en een gesprek hebben (consulent van MEE)
5. Overweging tussen de instellingen maken
6. Indicatie zorg aanvragen CIZ
7. Intakegesprek
8. Wat is er nodig als mijn kind op deze vestiging zou komen? (bv. tillift)
9. Kijken naar TOG/ uitkeringen en juridische veranderingen als de jongere 18 wordt.
10. Met het papierwerk kan de consulent van MEE ook helpen.

Ook let de consulent erop dat de ouders de keuze maken. De consulent moet de ouders erop wijzen dat zij zich niet vastpinnen op 1 zorgaanbieder, maar op alle mogelijkheden. De consulent kan er wel voor zorgen dat ouders de mogelijkheden helder krijgen. Ouders kennen hun kind het best!

Wanneer er voor ouders alle puzzelstukjes (mogelijkheden, interesses, groepsgrote, enz.) op 1 plek vallen kan de keuze worden gemaakt.

Als er nog geen plek gevonden is, of er is nog een wachtlijst heeft het huidige kinderdagcentrum de plicht om die zorg zolang op zich te nemen.

WAT PAST BIJ MIJN KIND?

Mevrouw Gasseling was erg duidelijk over het traject dat MEE doorloopt. Op deze manier hebben wij een beeld gekregen over de werkzaamheden van stichting MEE. De informatie hebben wij toegevoegd aan het rapport, zodat persoonlijk begeleiders, ouders ook kunnen informeren over stichting MEE. Ouders/ verzorgers kunnen immers ook kiezen voor het traject van stichting MEE.

5.2 THEORETISCH ONDERZOEK

5.2.1 Dagbesteding

In het boek:

Dagbesteding, meer dan tijdpassering, Jan van de Boom, Bohn Stafleu van Loghum, Houten /Diegem 2001

Hebben wij de belangrijkste informatie over dagbesteding gevonden dat betrekking heeft op de doelgroep EMG. Hieronder leest u een belangrijk stukje theoretische informatie, afkomstig uit het boek.

Dagbesteding heeft betrekking op alle bezigheden die je verricht vanaf het moment dat je opstaat tot het moment dat je weer gaat slapen. Ook de activiteiten die je verricht in het kader van wonen en ontspannen vallen in principe onder het begrip dagbesteding. Je kunt moeilijk volhouden dat er geen sprake is van dagbesteding wanneer je de ramen zeemt, zit te eten, boodschappen doet of naar de muziekvereniging of de opera gaat. Het allerbelangrijkste is echter dat vanuit het individu gezien de gebieden wonen werken en ontspannen niet los van elkaar staan. Dagbesteding bevat alle activiteiten die mensen gedurende de tijd dat ze wakker zijn verrichten: werk, vrijetijdsbesteding en alle dagelijkse bezigheden in verband met wonen en het verzorgen van jezelf. Het is belangrijk dat deze activiteiten uitgevoerd worden op basis van ieders eigen wensen voorkeuringen gedragspatronen die hij zich heeft eigen gemaakt. Door zijn dagelijkse activiteiten tracht de mens een eigen bewoonbare wereld voor zichzelf te creëren een wereld die van hem is, die hij bezit. Een wereld waarin je je thuis voelt en thuis bent. Op grond hiervan begrijp je ook waarom beroep en arbeid als zo'n belangrijke categorie naar voren komen. Beroep en arbeid zorgen immers voor de materiële basis, die dat eigen thuis mogelijk moet maken.

1. Bij dagbesteding is er altijd sprake van een persoon, die op zijn specifieke wijze zijn dag besteed en zo vormgeeft aan zijn behoefte wensen en mogelijkheden of inspeelt op de verwachtingen van zijn omgeving.
2. Dagbesteding is beweging, het omgaan met en besteden van tijd. Het is vorm en inhoud geven aan de tijd die je beschikbaar hebt. Bestede tijd is geleefde tijd, leeftijd in het kader van een bepaald perspectief (dagbesteding)
3. Dagbesteding is gekoppeld aan een bepaalde ruimte, een plek waar je je activiteiten verricht. De plek waar je bent geboren, bent opgegroeid, waar je woont, speelt en werkt. Je hebt je eigen territorium dat je met anderen deelt of waar je je kunt terugtrekken.
4. Dagbesteding is altijd een ontmoeting met dingen en mensen. Je communiceert met de dingen en mensen met je heen. Zij doen een appel op je. Zij verschaffen je als het ware het materiaal waarmee je je dagbesteding vorm geeft en inhoud geeft. Tegelijkertijd ben je medespeler in het dagbestedingverhaal van anderen.

Behoefteschema van Maslow: groei, zelfontplooiing, waardering erkenning van de eigen persoon, zelfhandhaving, genegenheid, veiligheid, vitale behoeften (eten drinken)

Ons handelen is afhankelijk van de mogelijkheden waarover we beschikken. Ieder mens heeft zijn eigen potentieel. Gelukkig zijn en kunnen we niet hetzelfde. Daarom hebben we elkaar ook nodig. We menen aan dat, dat potentieel aanzienlijk groter is dan we in de loop van een leven kunnen verwerkelijken. Van deze mogelijkheden maken we gebruik om ons in allerlei zaken te bekwamen, van bedienen van de wasautomaat tot het bouwen van een grote kernreactor, door ons de vereiste kennis en vaardigheden eigen te maken. een groot deel van ons handelen is in de loop van de tijd routine geworden, gebaseerd op automatische verlopende patronen, we worden echter steeds weer geconfronteerd met nieuwe situaties waarin we moeten beslissen hoe we moeten handelen.

Wat belangrijk is om je als dagbestedinginstelling af te vragen, om de dagbesteding zo goed mogelijk af te stemmen op elke individuele cliënt: (ook bij het vinden van de dagbesteding en tijdens de stageperiode!)

- ☐ Welke feitelijke consequenties hebben aangeboren afwijkingen of gebreken voor de invulling van het dagelijkse leven?
- ☐ Van welke hulpmiddelen maakt de cliënt gebruik en hoe wordt dit door hem ervaren?

- ☐ Welke dagbestedingactiviteiten heeft de cliënt zoals in de loop van zijn leven verricht op het gebied van wonen, werken en vrijetijdsbesteding?
- ☐ Hoe waardeerde hij de activiteiten?
- ☐ Hoeveel tijd wordt er aan de activiteiten besteed en hoeveel tijd zou er aan besteed moeten worden?
- ☐ Hoe ziet zij dagindeling eruit?
- ☐ Welke relaties heeft de cliënt met de mensen in zijn omgeving?
- ☐ Hoe worden deze relaties door hem gewaardeerd?
- ☐ Welke objecten hebben of hadden voor de cliënt een bijzondere betekenis? En wat was deze betekenis?
- ☐ Over welke vaardigheden beschikt de cliënt?
- ☐ Zijn er speciale aanpassingen nodig?
- ☐ Kan en wil de cliënt nieuwe vaardigheden aanleren?
- ☐ Zijn er bepaalde objecten van belang voor het creëren van een vertrouwde veilige sfeer?
- ☐ Houdt de cliënt van dieren of planten? Welke waarde hecht hij\zij daaraan?

Relevante factoren:

Eisen dagbestedingactiviteiten (centrum)

De persoon, beeldvorming	
Bewustzijn	
Gevoelens en emoties	
Handelen	
Lichaam	
Soort activiteiten	
Rollen en taken	
Tijdinvestering	
Eigen stijl	
De biografie	
Omgeving	
Sociaal netwerk	
Objecten	
Taken	
cultuur	

In het boek:

De rode draad, Dagbesteding voor mensen met een ernstige verstandelijke beperking. John Sijnke. Bohn Stafleu van Loghum. Houten /Diegem, 2000

Hebben wij de belangrijkste informatie over dagbesteding gevonden dat betrekking heeft op de doelgroep EMG. Hieronder leest u een belangrijk stukje theoretische informatie, afkomstig uit het boek.

Dit is een aanvulling op het boek: Dagbesteding, meer dan tijdpassering, Jan van de Boom, Bohn Stafleu van Loghum, Houten /Diegem 2001

De groep:

- ☐ Moeten de activiteiten in een groep plaatsvinden?
- ☐ Moet het gaan om mensen die erg bij elkaar betrokken zijn of juist mensen die minder bij elkaar betrokken zijn
- ☐ Hoe moet de sfeer in de groep zijn, prikkelend of juist rustgevend?
- ☐ Wat voor eisen moet je stellen aan de omvang van de groep?

Begeleiding en ruimte:

- ☐ Op welke wijze ga je de cliënt begeleiden? Stimulerend, ruimte bieden, rustgevend, stimulerend, structurerend, ondersteunend of op afstand blijvend.
- ☐ Moet je ruimte overzichtelijk zijn?
- ☐ Met weinig of veel prikkels
- ☐ Moet er in de ruimte een ruimte zijn waar je je terug kunt trekken?

5.2.2 Trajectbegeleiding

Boek: Trajectbegeleiding voor personen met een handicap
Schrijvers: Bea Maes, Wibrich Bruyninckx, Kathrine Goffart
1^e druk, 2003
Uitgeverij: Acco, pl v uitgave: Leuven (België)

Trajectbegeleiding is erop gericht de ondersteuning vanuit het sociale netwerk, de reguliere of de gespecialiseerde diensten te mobiliseren en samen te brengen tot een gecoördineerd geheel.

Fasen van trajectbegeleiding

1. Vraagverduidelijking
2. Planning
3. Linking (verbinden van verschillende elementen)
4. Opvolging
5. Evaluatie

Vraagverduidelijking omvat het exploreren en inventariseren van de ondersteuningsnoden en hulpvragen van de persoon met een handicap en direct betrokkenen.

- Alle voor hen relevante levensdomeinen kunnen aan bod komen
- De ondersteuningsnoden worden duidelijk vanuit hun levensproject, voornamelijk door een confrontatie van hun toekomstwensen en verwachtingen enerzijds en hun mogelijkheden en beperkingen om deze te realiseren anderzijds
- Het gaat om de ondersteuningsnoden en hulpvragen zoals die door henzelf ervaren worden.
- Er is aandacht voor hun mogelijkheden en krachten en voor de manier waarop deze kunnen benut worden om tegemoet te komen aan de vastgestelde ondersteuningsnoden.

Planning omvat het bijstaan van de persoon met een handicap en direct betrokkenen bij het bepalen van de na te streven doelen en bij het kiezen van de bronnen en modaliteiten van ondersteuning die tegemoet komen aan hun noden, wensen en voorkeuren.

- De persoon met een handicap en direct betrokkenen bepalen zelf welke veranderingen zij in hun leven willen realiseren en welke hun prioriteiten daarbij zijn.
- Op basis van de aangereikte informatie en het afwegen van verschillende alternatieven, kiezen zij de ondersteuningsbronnen waarvan ze gebruik willen maken en onder welke modaliteiten.
- Bij het zoeken van mogelijke ondersteuningsvormen doet men in eerste instantie een beroep op het sociale netwerk en aanvullend daarbij op algemene en specifieke hulpverleningsinstanties.
- Er worden concrete afspraken gemaakt over de stappen die nodig zijn om een bepaalde ondersteuningsvorm te mobiliseren en /of om een bepaald doel te bereiken en over de tijdschema's en de verantwoordelijkheden voor de uitvoering ervan.
- Er is een schriftelijke neerslag van de voorgaande elementen in een individueel ondersteuningsplan.

Linking omvat het mobiliseren en coördineren van diverse partners om de gewenste ondersteuning te realiseren.

- Leden van het sociaal netwerk, hulpbronnen in de samenleving of professionele diensten worden benaderd om bepaalde vormen van ondersteuning te verkrijgen.
- Er wordt met hulpverleningsinstanties onderhandeld over een ondersteuningsaanbod dat optimaal aansluit bij de noden, wensen en voorkeuren van de persoon met een handicap en direct betrokkenen. Indien dit geen resultaat oplevert, blijft men creatief en met een open ingesteldheid zoeken naar alternatieve oplossingen.
- Er wordt overleg georganiseerd en er worden afspraken gemaakt om de ondersteuning vanuit het sociale netwerk, de gewone of de specifieke hulpverleningsdiensten op elkaar af te stemmen.
- Er wordt werk gemaakt van het uitbreiden of ondersteunen van het sociaal netwerk rond de persoon met een handicap.

Monitoring omvat het kritisch bewaken en opvolgen van de uitvoering van het ondersteuningsproces.

- Op geregelde tijdstippen wordt er met de persoon met een handicap en direct betrokkenen nagegaan of het proces verloopt volgens plan en effectief leidt tot de bevrediging van hun ondersteuningsbehoeften.
- Bij een veranderd perspectief of bij nieuwe noden wordt het plan aangevuld en /of bijgestuurd.
- Men verdedigt de belangen van de persoon met een handicap en direct betrokkenen, men ondersteunt hen om op te komen voor hun eigen mening en belangen.

Evaluatie van de resultaten en het proces van trajectbegeleiding.

- Evaluatie gebeurt zowel tijdens als op het einde van een traject en steeds vanuit het perspectief van de persoon met een handicap en direct betrokkenen.
- Zowel de tevredenheid van de betrokkenen als het verloop van het proces en de bereikte resultaten zijn voorwerp van evaluatie.
- De evaluatie gebeurt zowel op individueel niveau als ten aanzien van de doelen en de principes van trajectbegeleiding in het algemeen.

Persoonlijke toekomstplanning (PTP)

Fase 1: Persoonlijk profiel

- * Het levensverhaal
- * De relaties
- * De plaatsen in de samenleving waar iemand komt
- * De keuzes die iemand zelf (niet) kan maken
- * Waar en wanneer iemand respect ontvangt
- * De talenten
- * Wat energie geeft en ontnemt

Fase 2: Toekomstdromen

Fase 3: Toekomstplan

- * Ideeën
- * Doelen en acties
- * Concrete afspraken
- * Opvolging en evaluatie

Evaluatie, 3 aspecten

- De tevredenheid van de cliënt over het proces van trajectbegeleiding
- De mate waarin de vooropgestelde doelen gerealiseerd zijn
- De gevolgde werkwijze

Verschillende principes zijn richtinggevend bij de concrete uitvoering van trajectbegeleiding.

- Empowerment
- Betrekken van het sociaal netwerk
- Zoeken van inclusieve ondersteuningsvormen
- Dialoog en volwaardig partnerschap.

Algemene principes in de organisatie van trajectbegeleiding

- Vrije toegang
- Vrijwilligheid
- Laagdrempeligheid
- Onafhankelijkheid
- Continuïteit
- Teamwork
- Integraal

Fase-specifieke activiteiten

Opstart

- Wederzijdse kennismaking

- Ondertekenen van een begeleidingsovereenkomst

Vraagverduidelijking

- In kaart brengen van de situatie, de mogelijkheden en beperkingen, de noden en de wensen van alle betrokkenen
- Verschillende verwachtingen op elkaar afstemmen in functie van een gemeenschappelijk doel
- Individueel ondersteuningsprofiel opstellen

Planning

- Zoeken naar en informatie verzamelen over mogelijke ondersteuningsbronnen en –vormen
- Cliënten informeren over de mogelijkheden
- Afwegen van voor- en nadelen van de mogelijkheden met de cliënten

Linking

- Contacteren en mobiliseren van personen, diensten en voorzieningen die ondersteuning bieden
- Bemiddelen en onderhandelen met deze diensten
- Samenwerkingsafspraken maken
- Coördineren van ondersteuning uit verschillende bronnen door overleg en wederzijdse informatie-uitwisseling.
- Een sociaal netwerk uitbouwen

Monitoring en evaluatie

- Opvolging en evalueren of de ondersteuning nog aan de noden en wensen voldoet en of afspraken worden nageleefd
- Opvolgen van de dingen die de cliënten zelf op zich nemen
- Bemiddelen tussen cliënten en diensten wanneer bijsturing nodig is en/of in conflictsituaties.

Fase-onafhankelijke activiteiten

- Werken aan de relatie met de cliënten
- Inhoudelijke begeleidingstaken opnemen
- Cliënten informeren over uitgevoerde activiteiten en contacten
- Het proces van trajectbegeleiding voortdurend evalueren

Empowerment

Een eerste principe houdt in dat men personen met een handicap en direct betrokkenen zoveel mogelijk zelf keuzes wil laten maken en controle wil laten uitoefenen. Dit kan op verschillende aspecten betrekking hebben: het eigen leven, het proces van trajectbegeleiding, de professionele hulpverlening. Een geloof in de eigen competenties en mogelijkheden van mensen ligt ten grondslag aan dit principe.

Implementatie

Vooreerst creëren trajectbegeleiders de condities om mensen te laten stilstaan bij hun eigen leven en te laten nadenken over hun mogelijkheden, voorkeuren, interesses en wensen.

Trajectbegeleiding ondersteunt de persoon met een handicap en direct betrokkenen om hun eigen levensproject vorm te geven. Soms hebben zij een duwtje in de rug nodig om hun eigen wensen en voorkeuren duidelijk te maken. Ze krijgen de ruimte en het vertrouwen om het eigen leven (opnieuw) in handen te nemen. De betrokkenen worden daarbij ook uitgenodigd om nieuwe perspectieven voorop te stellen en voorheen niet gekende mogelijkheden te verkennen.

Van ouders vraagt het soms een bewustwordingsproces dat hun zoon of dochter met een handicap in staat is om (mee) te denken, (mee) te praten en (mee) te beslissen over zijn /haar leven.

Bij het zoeken naar geschikte vormen van ondersteuning worden de cliënten gestimuleerd om zelf keuzes te maken en beslissingen te nemen. Trajectbegeleiders informeren hen over de diverse

mogelijkheden zodat ze zelf keuzes kunnen maken. Ze reiken mogelijke opties aan, maar de cliënten beslissen uiteindelijk zelf welk soort ondersteuning zij willen.

Gedurende het begeleidingsproces primeren de mogelijkheden en interesses van mensen boven hun beperkingen. Trajectbegeleiders stellen vertrouwen in het eigen kunnen van het cliëntsysteem. Ze erkennen de krachten, de competenties en de mogelijkheden van de betrokkenen en trachten deze te versterken. Anderzijds respecteren ze ook de beperkingen en worden moeilijkheden niet genegeerd. Kennis van de mogelijkheden en beperkingen wordt benut bij het bepalen van de verdere doelen en acties.

De cliënten worden aangespoord en ondersteund om zelf hulpbronnen aan te spreken. Ze worden gestimuleerd om doorheen het begeleidingsproces zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid op te nemen en op te komen voor hun keuzes en wensen ten aanzien van steunfiguren uit het netwerk en/of professionele hulpverleners. De trajectbegeleiders treden in dit verband ook op als rolmodel.

Trajectbegeleiders willen de positie van cliënten ten aanzien van de professionele hulpverlening versterken. Ze doen dit meer concreet door:

- Gesprekken en bijeenkomsten met hulpverleners voor te bereiden samen met de cliënten;
- Eventueel eerst telefonisch contact op te nemen met de dienst of voorziening, waardoor de drempel voor de cliënten wat verlaagd wordt;
- Hulpmiddelen te gebruiken die de cliënten houvast bieden en het makkelijker maken voor hen om hun vragen, wensen en kritieken te uiten;
- Nadien het gesprek met de cliënten te overlopen en te bespreken waardoor inhoud en kunnen verduidelijkt en geëvalueerd worden.

Tegelijkertijd nemen trajectbegeleiders een sensibiliserende taak op ten aanzien van diensten en voorzieningen. Ze pleiten er dan bijvoorbeeld voor om cliënten aanwezig te laten zijn op overlegmomenten en om de communicatiewijze aan te passen aan de mogelijkheden van de betrokkenen.

5.2.3 Interviewen

Boek: 'Enquêteren; het opstellen en gebruiken van vragenlijsten'

Schrijvers: E.P.W.A. Jansen, Th.H. Joostens

Uitgever: Wolters Noordhoff

Druk: 2^e herziene druk

Plaats van uitgave: Groningen

Jaar van uitgave: 1998

Bij het formuleren van vragen dient men rekening te houden met:

- De referentiekader van de ondervraagd
- De soorten vragen
- Vraagtypen (de vorm waarin de vraag wordt voorgelegd)
- Het formuleren van meerkeuzevragen

Je hebt 2 soorten vragen:

- Feitenvragen
- Opinievragen

Feitenvragen informeren naar concrete zaken. (bv. mijn inkomen bedraagt....., van de volgende sporten beoefen ik.....)

Opinievragen informeren naar de mening van de ondervraagde (bv. ik ben tevreden met....., mijn voorkeur gaat uit naar....., ik verwacht vaker naar de bioscoop te gaan indien.....)

Vraagtypen

- Openvragen
- Gesloten vragen (meerkeuzevragen, rangordevragen, checklist en de matrix)

In een enquêteformulier is het handig om zoveel mogelijk gesloten vragen te stellen
Filtervragen zijn meerkeuzevragen met feitelijke antwoordmogelijkheden.

Het formuleren van meerkeuzevragen
Meerkeuzevragen bestaat uit de stam en de antwoordmogelijkheden.

De stam (de vraag) moet aan de volgende eisen voldoen:

- De stam moet op zichzelf betekenisvol zijn
- De stam moet eenduidig zijn
- De stam mag niet in (drie)dubbel ontkennende vorm worden gesteld
- De stam kan waarderend worden gesteld
- De stam kan neutraal worden gesteld

De antwoordmogelijkheden moeten zowel aan inhoudelijke- als technische eisen voldoen

Inhoudelijke eisen

- Aantal
- Middencategorie (bv. weet niet, niet van toepassing, zit er middenin, kies nr. 3 tussen 1 en 5)
- Uniformeren en antwoordtendentie (antwoordtendentie: de neiging om vragen systematisch te beantwoorden, waarbij de vorm van de antwoordmogelijkheden meer invloed heeft dan het gestelde in de vraag. Uniformen: bij elke vraag dezelfde antwoordcategorie aan te bieden bv. helemaal mee eens/ helemaal oneens)

Technische eisen

- De antwoorden moeten elkaar uitsluiten
- De antwoordmogelijkheden mogen niet suggereren
- De antwoordmogelijkheden moeten in een logische volgorde staan

De vormgeving van de enquête

1. De introductiebrief
2. Logische opbouw
3. Opmaak (lay-out)
4. Invulaanwijzingen
5. Proefafname (eerst door een klein proefpersonen laten invullen voor oneffenheden)

De introductiebrief

- Doel van de enquête
- De opdrachtgever en /of initiatiefnemers
- Resultaten
- Anonimiteit
- Aanwijzingen m.b.t. het invullen en terugzenden van de enquête
- Namen, adressen en telefoonnummers van de opstellers

Logische opbouw

- Het formulier moet de normale gespreksstructuur hebben
- De vragen naar verschillende onderwerpen moeten gegroepeerd of blokgewijs worden gepresenteerd. Tussen de vraagblokken geven we een instructie waarin de overgang naar een ander onderwerp verklaren vanuit het onderzoeksdoel.
- De startvragen hebben een algemeen karakter.

5.2.4 Advies

Boek ‘Adviseren voor dummies’

Schrijvers: Bob Nelson, Peter Economy

Jaar van uitgever: 1999

Plaats van uitgever: Amsterdam, vertaling uit het Engels

Vertaling, Opmaak & Omslag: Fontline, Nijmegen

Druk: Salland de Lange, Deventer

Wat doen adviseurs?

- Luisteren
- Onderzoeken
- Analyseren
- Aanbevelingen doen
- Veranderingen in gang zetten
- Aanbevelingen implementeren

Proces

- Het probleem definiëren en je voorstel schrijven
- Gegevens verzamelen
- Gegevens analyseren
- Aanbevelingen doen
- Implementatie van de aanbevelingen

Overtuigende voorstellen schrijven

- Reageer direct op de behoeften, vragen en zorgen van je klant
- Plaats de voorkeuren van je klant boven je eigen voorkeuren
- Wacht niet tot het laatste moment voordat je aan een voorstel begint
- Neem de tijd om je voorstellen nog eens te bekijken voordat je ze aan de klanten geeft
- Vergeet de concurrentie niet
- Maak een database van voorstellen

Gegevens verzamelen

- De belangrijkste bronnen bepalen
- De hulp van je klant inschakelen

Je aanbevelingen ontwikkelen

- Bepaal de enig juiste aanbevelingen
 - * Kosten versus baten (maak van iedere aanbeveling een kosten-batenanalyse)
 - * Behoeften en mogelijkheden van je klant
 - * Bedrijfscultuur van je klant
 - * Werknemers en bedrijfspolitikale cultuur
- Maak een eerste opzet van je aanbevelingen
- Maak een volgorde in je aanbevelingen

Aanbevelingen presenteren

- Feedback geven aan je klanten
 - * Vergeet niet dat je een product verkoopt
 - * Houd je klanten betrokken
 - * Vermijd verrassingen
 - * Wees eerlijk en open
 - * Houd je oordelen voor je
 - * Steun je klanten

Jouw aanbevelingen tot de aanbevelingen van je klant maken

- Dring aan op consensus
- Dring aan op besluiten en engagement

- Bied een verlenging aan van je partnerschap gedurende de implementatie van de aanbevelingen

De resultaten van de implementatie van je aanbevelingen evalueren

1. Verzamel gegevens
2. Vergelijk de voortgang van de implementatie met je plan
3. Kijk of de klanten tevreden zijn met de resultaten en vraag naar hun opinie over je werkzaamheden
4. Kijk of je zelf tevreden bent met de resultaten en je eigen werkzaamheden
5. Gebruik feedback om toekomstige projecten te verbeteren
6. Schrijf een evaluatierapport

Belangrijke vaardigheden adviseurs

- Houd op een eerlijke en accurate manier de tijd bij
- Doe geen beloften die je niet kunt waarmaken
- Doe wat je beloofd hebt
- Beveel geen producten of diensten aan die je klanten niet nodig hebben
- Wees oprecht en geef eerlijk je mening
- Schaad het vertrouwen van je klanten niet
- Bespreek een eventuele belangenverstremming
- Misbruik vertrouwelijke informatie niet ten eigen bate
- Handel niet wederrechtelijk

Twee soorten rapporten

- Voortgangsrapporten
 - * Samenvatting van de voortgang
 - * Voornaamste resultaten
 - * Taken die tot dusverre zijn afgerond
 - * Percentage afgerond werk
 - * Nog uit te voeren werkzaamheden
 - * Problemen
- Eindrapporten
 - * Samenvatting
 - * Achtergrond en strekking van het project
 - * Gebruikte methode
 - * Bevindingen en conclusies
 - * Aanbevelingen
 - * Richtlijnen voor implementatie
 - * Samenvatting van de voordelen

Vorbereiding presentatie

- Omschrijf wat je probeert te bereiken
- Taxeer je publiek
- Formuleer de kernpunten van je presentatie
- Schrijf de inleiding en de conclusie
- Je aantekeningen voorbereiden
- Laat versterking aanrukken als dat nodig is
- Oefening baart kunst

Visuele hulpmiddelen

- Hand-outs
- White-boards
- Flap-overs
- Transparante sheets
- Computerprojectie

De presentatie

- Ontspan

- Begroet de mensen uit je publiek
- Wacht op aandacht van je publiek
- Houd je presentatie

De 10 grootste fouten die een adviseur kan maken

1. Niet luisteren
2. Geen verstandhouding kweken
3. Je ego de overhand laten krijgen
4. Niet flexibel zijn
5. Te hoge tarieven hanteren
6. Te lage tarieven hanteren
7. Slechts 1 belangrijke klant hebben
8. Opdrachten afwijzen
9. Je huidige klanten verwaarlozen
10. Je toekomstige klandizie niet veiligstellen

10 tips voor een overtuigend voorstel

1. Ga er niet van uit dat je klanten weten dat je het beste werk aflevert
2. Help de klant de specificaties voor de opdracht te ontwikkelen
3. Leer de concurrenten kennen
4. Neem je voorstel eerst mondeling door met de klant
5. Dien je voorstel persoonlijk in
6. Bereid je op alle mogelijke vragen voor
7. Presenteer je kwalificaties
8. Voeg je beste referenties toe
9. Wees flexibel in je voorwaarden
10. Wees actief na indiening van je voorstel

De informatie die hier wordt gegeven, gaat specifiek over adviseurs. Deze informatie kun je omvormen tot ‘globaal advies naar ouders’.

6. CONCLUSIES

6.1 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

6.1.1 Vraagstelling

Ontwikkel een handreiking waarbij de zorgvraag van de cliënt centraal staat om tot een juiste screening van mogelijkheden te komen waardoor de cliënt op de voor hem /haar beste plek terecht komt.

Door middel van enquêtes met ouders en andere kindercentra is duidelijk geworden, dat het allerbelangrijkste is, dat er gekeken wordt naar het persoonsbeeld van de cliënt. Dus, waar houdt hij /zij van, wat vindt hij /zij prettig, wat vindt hij /zij leuk om te doen, enz. Ook is een meedraaidag van groot belang. Hier kan de jongere ervaren hoe het is. De personen die hem of haar goed kennen (ouders of begeleiders) kunnen er op die manier achter komen of hij /zij daar op zijn /haar plek is. Dit zijn slechts twee belangrijke aspecten van het vinden van een geschikte dagbesteding. In onze handreiking kunt u de doorlopen stappen vinden. Door deze stappen te doorlopen heeft u een compleet beeld van de jongere en zijn of haar wensen, mogelijkheden en behoeften. Ouders spelen hierin een grote rol.

6.1.2 Onderzoeksvragen

Naar aanleiding van onze vraagstelling, hebben we enkele onderzoeksvragen opgesteld. Wat is belangrijk om te weten wanneer je een onderzoek start?

Hieronder onze onderzoeksvragen:

- *Wat wordt verstaan onder EMG kinderen?*
Mensen die Ernstig Meervoudig Gehandicapt zijn, hebben zowel een ernstige verstandelijke beperking als een ernstige motorische beperking. Ook hebben zij soms nog een zintuiglijke beperking (ze kunnen dan niet of minder goed zien, horen, ruiken, voelen of proeven). Deze mensen hebben hulp nodig bij alle dingen van het algemene dagelijkse leven zoals aankleden, eten, drinken en tandenpoetsen. Een uitgebreide versie kunt u lezen in onze doelgroepanalyse.
- *Wat biedt Kindercentrum “de Speeldoos”?* Kindercentrum “de Speeldoos” biedt op dit moment begeleiding in de zoektocht naar de meest geschikte dagbesteding. Wat zij nu doen, kunt u lezen in de: ‘Huidige trajectbegeleiding Kindercentrum “de Speeldoos”’.
- *Welke mogelijkheden zijn er voor vervolgopvang voor kinderen met een EMG?*
Er zijn meerdere mogelijkheden voor vervolgopvang van kinderen met EMG, zoals een volwassenendagbesteding, een zorgboerderij, winkels en bedrijven of een activiteitencentrum. Meer hierover kunt u vinden in de map: “Een bewuste keuze”. Deze map is speciaal gericht voor regio Zutphen.
- *Wat zijn de wensen en behoeften van het kind? En wat heeft hij /zij nodig om zich prettig te voelen binnen een instelling?*
Hiervoor is het van belang het persoonsbeeld van de cliënt goed helder te krijgen. Zie bovenaan dit hoofdstuk de vraagstelling.
- *Wat zijn de wensen en behoeften van ouders /verzorgers?*
De behoeften van ouders /verzorgers zijn meestal afgestemd op de wensen en mogelijkheden van hun zoon of dochter en in de directe omgeving. Voor ouders /verzorgers is het belangrijk om goed begeleid te worden tijdens dit traject, zodat zij weten dat ze er alles aan hebben gedaan om voor hun kind een geschikte dagbesteding te vinden. Ook is het van belang dat ouders /verzorgers goed voorbereid worden op de overstap. De ene ouder /verzorger heeft dit meer nodig dan de andere ouder /verzorger. Lees hier meer over in hoofdstuk 2 op bladzijde 11 van de handreiking.

➤ *Wat bieden de verschillende vervolginstellingen en wat zijn hun criteria?*

Wat de verschillende vervolginstellingen bieden kunt u lezen in de map “Een bewuste keuze”. En de criteria van de dagbesteding is: ‘de cliënt moet een indicatie dagbesteding hebben’.

6.1.3 Doelstelling

Verbetering van het geven van advies t.a.v. vervolgoptvang, wat leidt tot optimale plaatsing voor de cliënt.

In de handreiking hebben wij zo goed mogelijk proberen weer te geven, welke stappen er doorlopen moeten worden om de jongere op zijn of haar optimale vervolgdagbesteding te plaatsen.

Of dit traject werkt is nu nog niet duidelijk. Eerst zullen er een aantal jongeren de overstap moeten maken en dit traject volgen. Als zij het vervolgens naar hun zin hebben op de dagbesteding en ook ouders /verzorgers het gevoel hebben de juiste vervolgdagbesteding gekozen te hebben, is het voor hen en ons geslaagd.

Wel hebben wij ervoor gezorgd dat ouders nu al inspraak hadden in het traject, door de antwoorden die zij gaven op het interview te gebruiken.

Wij hopen dat het traject werkt en zullen dit ook zeker na een tijdje navragen aan Kindercentrum “de Speeldoos” wanneer het nog niet goed is, kan het traject makkelijk aangepast worden in het belang van alle jongeren die de overstap naar een vervolgdagbesteding zullen maken!

Wat van groot belang is, is het persoonsbeeld van de jongere helder te krijgen. Elke jongere is uniek en alleen de meest optimale dagbesteding is het beste!

6.2 CONCLUSIE UITKOMSTEN VRAGENLIJSTEN

6.2.1 Conclusie vragenlijsten kindercentra

Van de ongeveer 40 vragenlijsten die we hebben opgestuurd naar kindercentra door heel Nederland, hebben we er 15 terug gekregen. Dit is een percentage van 37,5%. Uit dit onderzoek is gebleken dat het traject van kindercentrum naar een volwassendagbesteding bij veel centra nog in de kinderschoenen staat. Zeker voor de doelgroep 'ernstige meervoudige gehandicapten'.

De kindercentra die met dit traject zijn begonnen, zijn in overweging om een groep op te zetten tussen het KDC en het volwassendagbesteding. Zij hebben gemerkt dat dit voor ouders de moeilijkste en een te grote stap is. Ondanks dat spreekt iedereen in het algemeen over "overgang". Overgang, wordt door iedereen als belangrijkste factor gezien. Er wordt wel verschillend gedacht over hoe deze overgang moet zijn, maar in het algemeen wordt er gesproken over een goede begeleiding van ouder en kind. Hoewel de ene spreekt over het overgangsproces is een ander alweer bezig met de volgende stap. Hoewel je in het algemeen merkt dat er een groot verschil zit tussen begeleiding en managers die de vragenlijsten hebben ingevuld. Begeleiders spreken vaak over het proces zelf, terwijl de managers spreken over de daarvoor opgezette stappen.

Uit de uitkomsten van de vragenlijsten, komt naar voren dat de meeste kindercentra dezelfde vragen krijgen van ouders over de toekomstige volwassendagbesteding voor hun kind. Ouders willen graag zekerheid en dezelfde voorzieningen en faciliteiten op de volwassendagbesteding als op het KDC. Over het algemeen proberen kindercentra deze vragen op dezelfde wijze te voorzien. Toch behandelt ieder kindercentra het op zijn eigen manier door de overdrachtsfase een eigen emotie mee te geven.

Andere disciplines hebben vaak ook betrokkenheid bij het traject om de informatie /gegevens zo goed mogelijk te voorzien en over te dragen aan de toekomstige dagbesteding. Dit zijn onder andere: logopediste, orthopedagogen, fysiotherapeut en de Persoonlijk Ondersteuner.

In het algemeen wordt er zoveel mogelijk op de vraag van de cliënt ingegaan. Niet altijd kan de vraag van de cliënt worden beantwoord, maar op deze momenten zoekt de instantie naar de best mogelijke oplossing. Op zo'n moment wordt er dan oplossingsgericht gezocht.

Ondanks dat het proces nog in de kinderschoenen staat, evalueert niet iedere instantie naar behoren. Toch is de beginfase van een traject de belangrijkste fase om constant de evaluatie te houden.

6.2.2 Conclusie vragenlijsten ouders

In het onderzoek naar de wensen en behoeften van ouders t.a.v. de keuze en de begeleiding van het traject zijn er 19 vragenlijsten verstuurd. Daarvan hebben wij er 8 teruggekregen, dit is een percentage van ongeveer 42%. De vragenlijst was opgedeeld in twee gedeeltes. Het ene gedeelte ging over de keuzes die ouders maken, de andere over de begeleiding tijdens het traject.

Uit de 8 selectiecriteria die we ouders voorlegden, waren de drie belangrijkste: sfeer /uitstraling, groepsgenoten en methodiek /begeleiding. Deze criteria vinden ouders de belangrijkste in de zoektocht naar de nieuwe dagbesteding voor hun kind. De reistijd van huis naar dagbesteding is voor ouders minder belangrijk. De reistijden mogen best langer zijn dan een half uur. De grootte van de dagbesteding is ook van belang, de meeste ouders kiezen voor kleinschalig of hebben geen voorkeur. Levensovertuiging is het minst belangrijk in de keuze naar een nieuwe dagbesteding. Een diverse groepssamenstelling (d.w.z. rolstoelers, met lopers, praters en niet praters) vinden ouders juist prettig en uitdagend voor hun kind. Echter willen ze dat hun kind niet op een groep komt waarvan de leeftijd van groepsgenoten boven de 40 ligt. Het leeftijdsverschil mag niet te groot zijn.

De belangrijkste dat ouders in de begeleiding vinden tijdens het traject is de begeleiding naar hen zelf. De meeste ouders geven aan meer tijd te willen besteden aan het bezoeken van diverse dagcentra samen met de PO'er van hun kind. De gesprekken met de PO'er vinden ze erg belangrijk om zo de informatie in te winnen.

In hoofdstuk 5.2 kunt u uitgebreid de uitkomsten lezen van alle vragen. Graag verwijzen wij u hiernaartoe.

7. EVALUATIE EN AANBEVELINGEN

7.1 EVALUATIE VAN HET ONDERZOEK

Het onderzoek begon goed. We maakten een projectopzet en leverden dit in. Binnen 1 week werd dit goedgekeurd en kregen we een docent toegewezen.

Tijdens de eerste afspraak die we met Mevrouw van Mierlo (docente) maakten, vertelde ze dat de projectopzet onvolledig was. Haar studenten werken volgens het boek 'Project Management' van Roel Grit. Dit is een duidelijk boek, waarin precies staat beschreven welke stappen er doorlopen moeten worden om tot een goed onderzoek te komen. Na 6 pogingen en 3 maanden verder te zijn, werd ons Plan van Aanpak goedgekeurd. Wel moesten we goed werken aan onze schrijftaal. Dit is voor ons beiden een zwak punt. We hebben er met onze docent veel aan gewerkt en merken dat het steeds beter gaat, toch zijn we er op dat gebied nog lang niet. Waar wij voornamelijk moeite mee hadden, was dat we in spreektaal schreven, en dit vertaald moest worden naar schrijftaal, maar het toch duidelijk moest blijven.

Vervolgens ging het een tijd goed. We zijn een aantal keren op Kindercentrum "de Speeldoos" geweest. Voornamelijk om te spreken met Astrid Brusse en voor Marloes om de doelgroep te leren kennen. Omdat Karin dicht bij Kindercentrum "de Speeldoos" woont ging zij daar vaak heen voor overleg. Dit was praktisch omwille van de tijd, maar vooral wegens het feit dat wij keuzemodules en stage hadden op verschillende dagen. Hierdoor werd het erg moeilijk om af te spreken. Wel hebben we er elke keer voor gezorgd dat de één bijvoorbeeld op gesprek ging en dit mailde naar de ander en deze vervolgens de punten bijwerkte en verder ging met bijvoorbeeld de handreiking.

Tijdens het maken van de interviews stuitte we op veel problemen. We hadden irrelevante vragen, of vragen die wel beantwoord konden worden, maar waar we vervolgens niets mee konden. Ook de taal van het interview was nog steeds niet correct. Hierdoor hebben we een flinke vertraging in ons onderzoek opgelopen van ongeveer 4 maanden. Tijdens deze periode heeft Marije Hendrix ons erg goed geholpen. Zij is loopbaanbegeleidster en weet goed waar we op moeten letten en welke facetten belangrijk of overbodig zijn. Ook hielp ze ons vaak herinneren aan de doelgroep EMG. Door alle literatuur die we lazen, verloren we het niveau van de doelgroep uit het oog. De literatuur was moeilijk te vinden, hierdoor hebben wij goede literatuur gezocht, maar over een doelgroep met een hoger niveau. Zij weet wat relevant is voor ouders, door haar ervaring met ouders /verzorgers en trajectbegeleiding. Omdat wij beiden mensen van de praktijk zijn en moeite hebben met schriftelijke onderzoeken waarbij er overstijgend (niet gericht op de cliënt, maar op het onderzoek zelf) gekeken moest worden, hadden wij vooral moeite met de interviews en de verwerking hiervan omzetten in een duidelijke en chronologisch opzet van de handreiking.

Halverwege ons onderzoek kregen wij een andere docent (Klaas Smid). Dit vonden wij beiden erg prettig. Als we iets niet goed deden of vergeten waren, vertelde hij dit op een prettige manier en hielp ons ter plekke zelf te verwoorden.

Uit het plan van aanpak hebben we het formulier advisering vervolgtraject weggelaten. Dit was niet nodig, omdat er samen met ouders wordt gezocht naar een geschikte dagbesteding en er geen advies gegeven hoeft te worden.

Wij hebben beiden veel van het onderzoek geleerd. Voornamelijk toen het grotendeels klaar was, waren we zover om overstijgend te kijken en relevant van niet relevant te onderscheiden. Ook de schrijftaal gaat een stuk beter.

Wij willen dan ook iedereen die ons hierbij heeft geholpen oprecht en hartelijk bedanken.

7.2 AANBEVELINGEN NAAR AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Hieronder een aantal aanbevelingen, om de overgang voor de jongere en voor de ouders zo prettig mogelijk te laten verlopen.

Om een compleet beeld van de cliënt te krijgen:

- Ouders, groepsleiding, orthopedagoog, maatschappelijk werkster, orthopeed, Persoonlijk Begeleider (kennen kind en ouders vaak al jaren en zijn voldoende deskundig omdat ze dagelijks met het kind werken), logopediste, fysiotherapeute, ergotherapeuten, op iedereen wordt zo nodig een beroep gedaan om de cliënt zo goed mogelijk te helpen bij het vinden van de meest geschikte dagbesteding.
- Door samen te werken met managers van vervolginstellingen krijgen zij een beeld van de cliënt en kunnen zij aangeven of deze cliënt bij hen zou passen. En om de doorstroming van deze doelgroep makkelijker te laten verlopen door samenwerkingsovereenkomsten te sluiten.

Om de overstap voor de jongere makkelijker te maken:

- Binnen de dagbesteding kan een pubergroep gestart worden voor kinderen tussen de 14 en 21 jaar. Daarmee kan de overgang naar volwassenendagbesteding veel geleidelijker en effectiever gemaakt worden, omdat de kinderen dan net iets ouder zijn. Uit onderzoek blijkt dat ouders hier vaak erg enthousiast over zijn.
- De jongere stage laten lopen. Dit wil zeggen meedraaien op de groep, om te wennen en te kijken hoe hij /zij zich daar voelt.

Om de overstap voor ouders makkelijker te maken:

- Het traject kan bespreekbaar gemaakt worden door ouders, dit is zelfs heel goed, omdat je het voor ouders doet en dit dus voor hen prettig moet werken.
- Bij buitenlandse ouders zit er ook een tolk bij, dit spreekt voor hen vaak makkelijker en prettiger.
- Soms vinden ouders het moeilijk de overstap te maken, ze zijn vertrouwd met het KDC en zijn bang voor het nieuwe. Hierdoor is het van belang dat er voldoende tijd uitgetrokken wordt voor gesprekken.
- De trajectbegeleidingsgesprekken aangrijpen om met ouders te praten over hun gedachten en ideeën.
- Ouders stimuleren om zelf met hun kind te kijken naar een aantal plekken voor dagbesteding.
- KDC geeft nog verdere instellingen /mogelijkheden aan, persoonlijk begeleidster gaat mee naar verschillende dagcentra.
- Ouders /verzorgers en brusjes worden voorbereidt door gesprekken, kijken, kennismaken, afscheid op KDC, samen voorbereiden bv. en /of mee kijken.
- Ouders spreken elkaar vaak nog wel, maar wij kunnen ook bellen met de vraag of zij iets willen vertellen over de instelling, dit vinden ouders vaak fijn, omdat ze beiden op deze instelling hebben gezeten en naar dezelfde instelling gaan. Uiteraard kan dit ook met iemand die op een ander kinderdagcentrum heeft gezeten.
- Ouderavond, andere centra laten vertellen. En vragen beantwoorden.

Praktische informatie:

- Er hoeft geen vaststaand aantal uren beschikbaar te zijn, maar zorg er wel voor dat ouders /verzorgers de hulp krijgen die zij wensen en neem daar de tijd voor. Pak de tijd waar dat kan en nodig is. Let er wel op dat de tijd die er aan besteed wordt, realistisch is. Er moet voor gezorgd worden dat alle stappen doorlopen worden. De ene ouder /verzorger heeft hier meer begeleiding in nodig dan de andere. De trajectbegeleid(st)er zorgt voor een ruime planning en voldoende doorstroom. Het is belangrijk dit traject niet half te doen, maar zorgvuldig en op zijn tijd.
- Afhankelijk van de ontwikkeling van het kind, wordt er eventueel eerder gestart met het traject.
- Er wordt binnen de regio gezocht i.v.m. de vervoerswet dat kinderen maar maximaal drie kwartier in de bus mogen zitten.
- Het kan zijn dat er combinatie gewenst is tussen wonen en dagbesteding, dan wordt hiernaar gezocht en kan het iets verder weg, i.v.m. vervoerswet.

- Er wordt goed gekeken naar de hulpvraag van de cliënt. (Leeftijd, interesses, ligging, mogelijkheden, religie, wat past bij het kind?)
- Heeft de vervolgdagbesteding dezelfde faciliteiten, vakbekwame medewerkers, locatie, programma? Veiligheid, kleinschaligheid, zelfde doelgroep, aantal groepsgenoten, therapieën? Hoe gaat het overleg? Busbegeleiding, zwemmen, woonmogelijkheden.
- Het is verstandig de persoonsgegevens voor zover mogelijk al digitaal in te voeren, zodat deze dingen overgeslagen kunnen worden. Dit neemt minder tijd in beslag, zodat er gericht gekeken kan gaan worden naar het persoonsbeeld van het kind. Ouders kunnen de andere gegevens checken, zodat ze up-to-date zijn.
- Wanneer er een mogelijke dagbesteding gevonden is: kijken, met elkaar meewerken, overdracht, begeleiding ouders, toelichting van gedragsdeskundige op de nieuwe instelling bv. gesprek tussen beide voorzieningen om vervolgafspraken te maken.
- Informeren naar wachtlijst, mogelijkheden, bezoeken van ouders, kennismakingsgesprek, wentraject met cliënt onder leiding van zijn begeleider.
- Zorg ervoor dat trajectbegeleiding als vaststaand onderdeel in het zorgplan /ondersteuningsplan wordt opgenomen, zo kunnen ouders deze stap zien aankomen.
- Ouders na proces vragen om evaluatie, zodat het verbeterd kan worden in de toekomst.

LITERATUUR

1. Baarda, D. B., de Goede, M. P. M., Basisboek Methoden en Technieken: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek, Groningen, Stenfert Kroese, 2001, 3^e herziene druk
2. Boom, van de J., Loghum van, B.S., Dagbesteding, meer dan tijdpassering, Houten /Diegem, 2001
3. Bruyninckx, W., Goffart, K., Maes, B., Trajectbegeleiding voor personen met een handicap, Leuven (België), Acco, 2003, 1e druk
4. Economy, P., Nelson, B., Adviseren voor dummies, Deventer, Salland de Lange, 1999
5. Grit, R., Project Management: Projectmatig werken in de praktijk, Groningen, Wolters Noordhoff, 2005, 4^e druk
6. Jansen, E.P.W.A., Joostens, Th.H., Enquêteren: het opstellen en gebruiken van vragenlijsten, Groningen, Wolters Noordhoff, 1998, 2^e herziene druk
7. Loghum van, B.S., Sijnke, S., De rode draad, dagbesteding voor mensen met een ernstige verstandelijke beperking, Houten /Diegem, 2000

Overig

- Ouders van Kindercentrum 'de Speeldoos' en ouders van Kindercentrum 'Anneriet'. De namen zijn in verband met privacy weggelaten.
- Kindercentra
- Marije Hendrix, loopbaanbegeleidster 'de Stap'
- Ellen Langenkamp (manager Kindercentrum de Speeldoos en Anneriet)
- Angela Gasseling (stichting MEE)
- Ellen Hendriks (manager van dagcentrum 't Laer in Etten en van loopbaantrainingscentrum de Stap)

Nota Kansen krijgen

Een aanvulling op de nota **Werken aan werk**

Websites

Stichting Zozijn
www.zozijn.nl

De Passerel
www.de-passerel.nl

Stichting Estinea
www.estinea.nl

Fatima
www.fatima.nl

Siza Dorp Groep
www.sizadorpgroep.nl

Stichting De Driestroom
www.driestroom.nl

Philadelphia Zorg Apeldoorn
www.philadelphia.nl

‘s Heerenloo
www.sheerenloo.nl

PersoonsGebonden Budget
www.pgb.nl

Ministerie van Justitie
www.justitie.nl

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
www.minvws.nl

Ernstig Meervoudig Gehandicapten platform
www.emgplatform.nl

Ouderhandboek MCG
www.ouderhandboekmcg.bosk.nl

Overzicht van websites die van belang kunnen zijn
voor mensen met een handicap
www.gehandicapten.pagina.nl

Informatie en advies voor mensen met een
verstandelijk handicap
www.handicap.nl

MEE Oost Gelderland
Keppelseweg 15
7001 CE Doetinchem
(0314) 34 42 24
info@mee-og.nl
www.mee-og.nl

Centrum Indicatiestelling
www.ciz.nl

Wet Maatschappelijk Ondersteuning
www.rechtopwmo.nl
www.invoeringwmo.nl

Zorg Sociale Verzekeringsbank
www.svb.nl

Zorgboeren.nl
www.zorgboeren.nl

BIJLAGEN

- I PLAN VAN AANPAK**
- II NOTULEN VAN GESPREKKEN**
- III BRIEF + VRAGENLIJST KINDERCENTRA**
- IV VRAGENLIJST LOOPBAANBEGELEIDERS**
- V BRIEF OUDERS SPEELDOOS**
- VI VRAGENLIJST OUDERS 1**
- VII VRAGENLIJST OUDERS 2**

Bijlage I Plan van aanpak

Plan van aanpak

Afstudeerproject 4^e jaar

Een bewuste keuze

Stichting Zozijn
Kindercentrum 'de Speeldoos'
Bachstraat 2
7204 NT Zutphen
Tel: 0575 – 526496

www.zozijn.nl

Opdrachtgever
Ellen Langenkamp

Opdrachtnemers
Karin Bazen
Marloes Ruiter

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Achtergronden.....	5
1.1 De organisatie	5
1.2 Kindercentrum de Speeldoos	5
1.3 Rangorde organisatie	5
1.4 Aanleiding plan	5
2. Projectopdracht	6
2.1 Doelstelling	6
2.2 Opdracht	6
3. Projectactiviteiten /Producten.....	7
3.1 Plan van aanpak	7
3.2 Doelgroepanalyse	7
3.3 Vervolgtraject dagbesteding	7
3.4 Interview ouders	7
3.5 Handreiking begeleiding naar het vervolgtraject	8
3.6 Formulier advisering vervolgtraject	8
3.7 Rapport	8
3.8 Procesverslag	8
3.9 Presentatie	8
4. Projectgrenzen.....	9
4.1 Projectgrenzen	9
5. Kwaliteit	10
6. Projectorganisatie	11
7. Planning	12
8. Kosten en baten.....	13
9. Risico's	14
9.1 Waardoor kan het project mislukken /vertragen?	14
9.2 Mogelijke oplossingen	14
Bijlagen.....	15
Bijlage I Organogram Kindercentrum de Speeldoos	16
Bijlage II Opdracht	17
Bijlage III Projectcontract	18

Inleiding

Voor u ligt het plan van aanpak van afstudeeronderzoek; “Een bewuste keuze”

In het kader van het laatste jaar van opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle zijn wij bezig met een afstudeerproject.

Als afstudeerproject doen wij onderzoek naar kwaliteitsverbetering van begeleiding naar een vervolginstelling voor de organisatie Zozijn.

Wij zijn de opdrachtnemers en projectleden van dit onderzoek.

Het doel van ons afstudeerproject is dat wij leren:

‘Een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de beroepsmethodiek en de wetenschappelijke verankering van de beroepsmethodiek SPH door onder meer praktijkgestuurd onderzoek te verrichten, praktijktheorieën te ontwikkelen en nieuwe vragen en ontwikkelingen te doordenken op de consequenties voor bestaand beleid en de methodiek.’

De opdrachtgever van dit onderzoek is Ellen Langenkamp.

Zij is werkzaam bij de organisatie Zozijn als manager van kindercentrum “de Speeldoos”.

Onze begeleidster tijdens dit onderzoek is Marije Hendrix, zij is werkzaam bij ‘de Stap’ in Doetinchem en bij het loopbaantrainingscentrum ‘t Laer in Etten.

Docent, mevrouw van Mierlo, zal ons begeleiden tijdens ons afstudeeronderzoek.

Karin Bazen en Marloes Ruiter

Juli 2007

1. Achtergronden

1.1 De organisatie

Zozijn is een nieuwe organisatie die is voortgekomen uit een fusie in januari 2003 tussen De Lathmer en Festog. Beide instellingen waren op dat moment al ruim vijftig jaar actief in de zorg aan mensen met een beperking.

Zozijn geeft zorg aan een brede doelgroep; zij spreken van productgroepen: wonen, werken, leren, logeren, lichamelijk en/of verstandelijk beperkte kinderen, en mensen met Niet Aangeboren Hersenletsel. Omdat vragen /wensen /behoeften van cliënten verschillen, zijn ook de onderdeelmogelijkheden van Zozijn verschillend.

Zo kunnen zij terecht op een: kindercentrum, dagcentra, logeerhuizen, zorgboerderijen, winkels, woonvormen, etc.

Het uitgangspunt van Zozijn is dat mensen die begeleiding nodig hebben, deze begeleiding thuis, of zo dicht mogelijk bij huis kunnen krijgen; Dit is helaas niet altijd te realiseren.

Tijdens ons project richten wij ons voornamelijk op kindercentrum de Speeldoos te Zutphen.

Zozijn werkt volgens een gekantelde organisatie. Zij hebben hiervoor gekozen, omdat de medewerkers die dagelijks met cliënten werken het beste zicht hebben op wat cliënten van de organisatie vraagt. Dit komt tot stand op de werkvloer. Ook medezeggenschap van verwanten, medewerkers en cliënten neemt om die reden een belangrijke plaats in bij Zozijn.

Zozijn heeft samenwerkingsrelaties met andere instellingen, zoals Sensire. Binnen een instelling van Zozijn werken verschillende disciplines zoals: fysiotherapeuten, logopedisten, artsen, ergotherapeuten, orthopedagogen, etc.

1.2 Kindercentrum de Speeldoos

Kindercentrum de Speeldoos biedt opvang en begeleiding aan kinderen van 0 tot 18 jaar met een ontwikkelingsachterstand en/of een lichamelijke en/of verstandelijke beperking, binnen de regio Zutphen. Ook bieden zij begeleiding aan de ouders van deze kinderen.

Binnen de Speeldoos zijn vier basisgroepen. Een kind verblijft doorgaans elke dag in deze basisgroep. Een groep bestaat uit minimaal 4 en maximaal 11 kinderen. De groepen zijn ingedeeld naar zorgbehoefte en begeleidingsvragen van de kinderen. De groep is de basis van waaruit het kind activiteiten krijgt aangeboden passend binnen het persoonlijke ondersteuningsplan. Naast activiteiten gericht op de ontwikkeling van de zelfredzaamheid, taal, motoriek, fantasie, sociaal/emotionele ontwikkeling kan er door ouders ook gekozen worden voor muziekbegeleiding. Een aantal kinderen, dat hiervoor geïndiceerd is, gaan elke week paardrijden en/of zwemmen. De Pedagogische Ondersteuner (PO'er) van de groep is verantwoordelijk voor de oudergesprekken en is mentor van de kinderen op de groep. De assistent begeleidster ondersteunt de PO'er in haar taken.

Namen van de groepen:

- Dwarsfluit
- Muzikanten
- Panfluit
- Hiphoppers

Dit plan richt zich op deze laatste groep. Dit is de groep kinderen met een ernstige meervoudige beperking in de leeftijd van 6 tot en met 18 jaar. Wanneer deze kinderen 18 jaar worden, verlaten ze de Speeldoos.

1.3 Rangorde organisatie

Om een duidelijk overzicht van de organisatie van kindercentrum de Speeldoos te krijgen, vindt u het organogram van Kindercentrum 'de Speeldoos' in bijlage I.

1.4 Aanleiding voor dit plan

De aanleiding voor dit plan is een vraag van kindercentrum de Speeldoos.

Wanneer de jongeren 18 jaar zijn geworden stromen zij door naar een vervolgpvang, dagbesteding, of een woonvorm. Kindercentrum de Speeldoos wil ouders en daarmee de cliënten zo goed mogelijk begeleiden naar het vervolgtraject. Binnen de huidige vorm van begeleiden t.a.v. verwijzing naar een vervolgtraject ervaren begeleiders van kindercentrum de Speeldoos dit als onvoldoende. Dit is voor hen de aanleiding om dit onderdeel van de hulpverlening te verbeteren, door een gepaste begeleidingsvorm te gebruiken. Dit begeleidingsplan zullen wij gaan ontwikkelen.

2. Projectopdracht

2.1 Doelstelling

Het doel van dit project is:

Verbetering van het geven van advies t.a.v. vervolgopvang, wat leidt tot optimale plaatsing voor de cliënt.

2.2 De opdracht

Ontwikkel een handreiking waarbij de zorgvraag van de cliënt centraal staat om tot een juiste screening van mogelijkheden te komen waardoor de cliënt op de voor hem/ haar beste plek terecht komt.

Dit zal uiteindelijk resulteren in de volgende producten:

- Een handreiking voor de Speeldoos gericht op begeleiding van ouders en cliënten m.b.t. het vervolgtraject;
- Een inventarisatie van de vervolgtraject dagbesteding met daarbij specifieke kenmerken van de instellingen;
- Algemene adviezen en tips voor begeleiders;
- Methode om de zorgvraag en de begeleidingsvraag van de cliënt helder te krijgen in het kader van het vervolgtraject;
- Methode om te inventariseren wat de begeleidingsbehoefte van ouders is;

Daarnaast krijgt de Speeldoos een rapport met de theoretische verantwoording, de producten en algemene aanbevelingen.

Dit rapport zal gepresenteerd worden aan de instelling.

3. Projectactiviteiten / Producten

Hieronder staan de producten beschreven die zullen leiden tot het eindresultaat.

Onder de producten staan activiteiten die nodig zijn om het product te behalen.

3.1 Plan van aanpak

- Literatuuronderzoek;
- Overleg met opdrachtgever en docent
- Concept schrijven (voorlopig PVA)
- Opstellen definitief PVA
- Bespreking PVA met docent
- Bespreking PVA met opdrachtgever

3.2 Doelgroepanalyse

- Literatuuronderzoek t.a.v. doelgroep
- Gesprekken met begeleiders/ Pedagogisch Ondersteuner van de instelling
- Beschrijven doelgroepanalyse
- Bespreking met docent

3.3 Vervolgtraject dagbesteding

- Inventariseren instellingen
- Websites bestuderen
- Opvragen brochures /folders
- Indien nodig contact leggen met verantwoordelijke van de instelling
- Begeleidingsmogelijkheden in kaart brengen
- Gesprek met de loopbaanbegeleider
- Beschrijven mogelijkheden en specifieke informatie over de instellingen
- Bespreking met docent

3.4 Interview ouders

- Literatuuronderzoek m.b.t. interview opstellen, interviewen
- Andere instellingen benaderen met de vraag hoe zij de wensen van ouders en cliënt helder krijgen
- In samenwerking met stichting Zozijn een brief opstellen naar ouders, loopbaanbegeleiders en eventueel begeleiders van instellingen, in regio Zutphen, om hen op de hoogte te stellen en voor te bereiden op een benadering van onze kant (via brief, telefoon, enquête)
- Ontwikkelen van een interview gericht op begeleidingswensen tijdens het traject
- Afnemen interviews/ gesprekken met ouders, adviseurs, loopbaanbegeleiders en Pedagogisch Ondersteuner.
- Interviews met ouders van wie het kind al in het vervolgtraject zit
- Verwerking interviews en gesprekken
- Bespreking met docent

3.5 Handreiking begeleiding naar het vervolgtraject

- Literatuuronderzoek t.a.v. de route van het vervolgtraject
- Vergelijkend onderzoek naar de werkwijze van loopbaanbegeleiders, met het doel om cliënten vanaf 18 jaar naar een vervolgpvang/ dagbesteding/ te laten gaan. Het vergelijkend onderzoek is opgedeeld in twee subgroepen; ouders en cliënt.
- Onderzoek naar de huidige begeleidingsvorm van kindercentrum de Speeldoos
- Interviews met deskundigen en adviseurs
- Handreiking opstellen
- Bespreking met docent

3.6 Formulier advisering vervolgtraject

- Literatuuronderzoek t.a.v. advisering, formulieren
- Andere instellingen benaderen, met de vraag tot inzage/gesprek of schriftelijk
- Huidige situatie bekijken van de Speeldoos (zorgpad)
- Overzicht opstellen van het niveau van de individuele cliënt
- Formulier advisering vervolgtraject opstellen
- Bespreking met docent

3.7 Rapport

- Literatuuronderzoek t.a.v. rapport opstellen, spreektaal
- Productverslag opstellen
- Bespreking productverslag met de docent

3.8 Procesverslag

- Procesverslag opstellen
- Urenverantwoording bijhouden/ opstellen

3.9 Presentatie

- Literatuuronderzoek naar presenteren
- De speeldoos nodigt mensen uit voor de presentatie
- Presentatie voorbereiden
- Presentatie vertalen naar PowerPoint
- Bespreking docent
- Benodigdheden regelen (Beamer)
- Ruimte regelen
- Koffie en thee regelen

4. Projectgrenzen

Projectafbakening

4.1 Projectgrenzen

- We richten ons op kinderen met een ernstig meervoudige beperking. Het onderzoeksresultaat is mogelijk ook bruikbaar voor de andere groepen;
- We geven geen advies t.a.v. de individuele cliënt;
- We richten ons op activiteiten en doelstellingen die in het PVA beschreven staan;
- We richten ons op regio Zutphen, voor dagbesteding hanteren we kilometer /reistijd.

5. Kwaliteit

Om de kwaliteit van dit onderzoek te waarborgen zullen wij:

- Literatuuronderzoek doen op het gebied van:
 - Projectopzet;
 - De doelgroep;
 - Opstellen, afnemen en verwerken van interviews;
 - Opstellen van een brief;
 - De werkwijze van andere instellingen; informatie opvragen;
 - Verschillende begeleidingsvormen;
 - Adviseren aan ouders;
 - Presenteren.
- Deskundigen benaderen voor een advies op het gebied van:
 - Traject loopbaanbegeleiding; (vervolgtraject, adviseren, begeleiding, formulier advisering vervolgtraject)
 - Tips voor ouders;
 - Adviseren aan ouders.
- Zorgen voor verslaglegging van het plan van aanpak, het rapport en gesprekken met de opdrachtgever.
- Een planning maken en deze bewaken, zodat we geen vertraging oplopen.
- Ervoor zorgen dat alle geïnterviewden anoniem blijven.
- Vergelijkend onderzoek doen op het gebied van:
 - Traject loopbaanbegeleiding; (vervolgtraject, adviseren, begeleiding, formulier advisering vervolgtraject)
 - Begeleidingsvormen;
 - Wijze van adviseren.

6. Projectorganisatie

Functies, namen, betrokkenen.

De opdrachtgevende organisatie

Instelling: Kindercentrum ‘de Speeldoos’
Bachstraat 2
7204 NT Zutphen
Tel: 0575 – 526496
Website: www.zozijn.nl
Email: speeldoos@zozijn.nl

Opdrachtgever

Naam: Ellen Langenkamp (Kindercentrum de Speeldoos)
Functie: Manager
Email: e.langenkamp@zozijn.nl
Tel: 06 –

PO`er de Speeldoos

Naam: Astrid Brusse
Functie: PO`er van de Hiphoppers
Email: a.brusse@zozijn.nl
Tel: 0575 - 526496

Begeleidster

Naam: Marije Hendrix (werkzaam bij Zozijn afd. “de Stap” in Doetinchem /Loopbaantrainingscentrum ‘t Laer in Etten)
Functie: Loopbaanbegeleidster
Email: m.hendrix@zozijn.nl
Tel: 06 - 22929327

Begeleidster vanuit de opleiding

Mevrouw van Mierlo
Functie: docent Christelijke Hogeschool Windesheim, te Zwolle
Email: jdm.van.mierlo@windesheim.nl
Tel: 06 - 46565202

Opdrachtnemers

Karin Bazen	Marloes Ruiter
Pr. Alexanderstraat 122	Houtduif 4
7009 AJ Doetinchem	8103 EG Raalte
Tel: 0314 325982 /06 38348742	Tel: 0572 357391 /06 19300026
karinbazen@hotmail.com	marloesruiter@hotmail.com

Ons gezamenlijk e-mailadres: zonnetje2@live.nl
De opdrachtnemers zijn minimaal twee dagen per week beschikbaar.

Adviseurs op het gebied van:

7. Planning

[illegible]

8. Kosten

Uren/ urenverantwoording

In verband met het afstudeerproject zijn er geen kosten verbonden aan de uren.

Reiskosten

De studenten hebben een OV, deze is het hele jaar door geldig van maandag 04.00 tot zaterdag 04.00 uur. Behalve van 16 juli tot 16 augustus en op feestdagen. Wanneer wij moeten reizen buiten geldige tijden van de OV- jaarkaart zijn de kosten voor de opdrachtgevende organisatie.

Telefoonkosten/ kopieerkosten, bestellingkosten en materiaalhuur

Deze zijn voor de opdrachtgevende organisatie.

9. Risico's

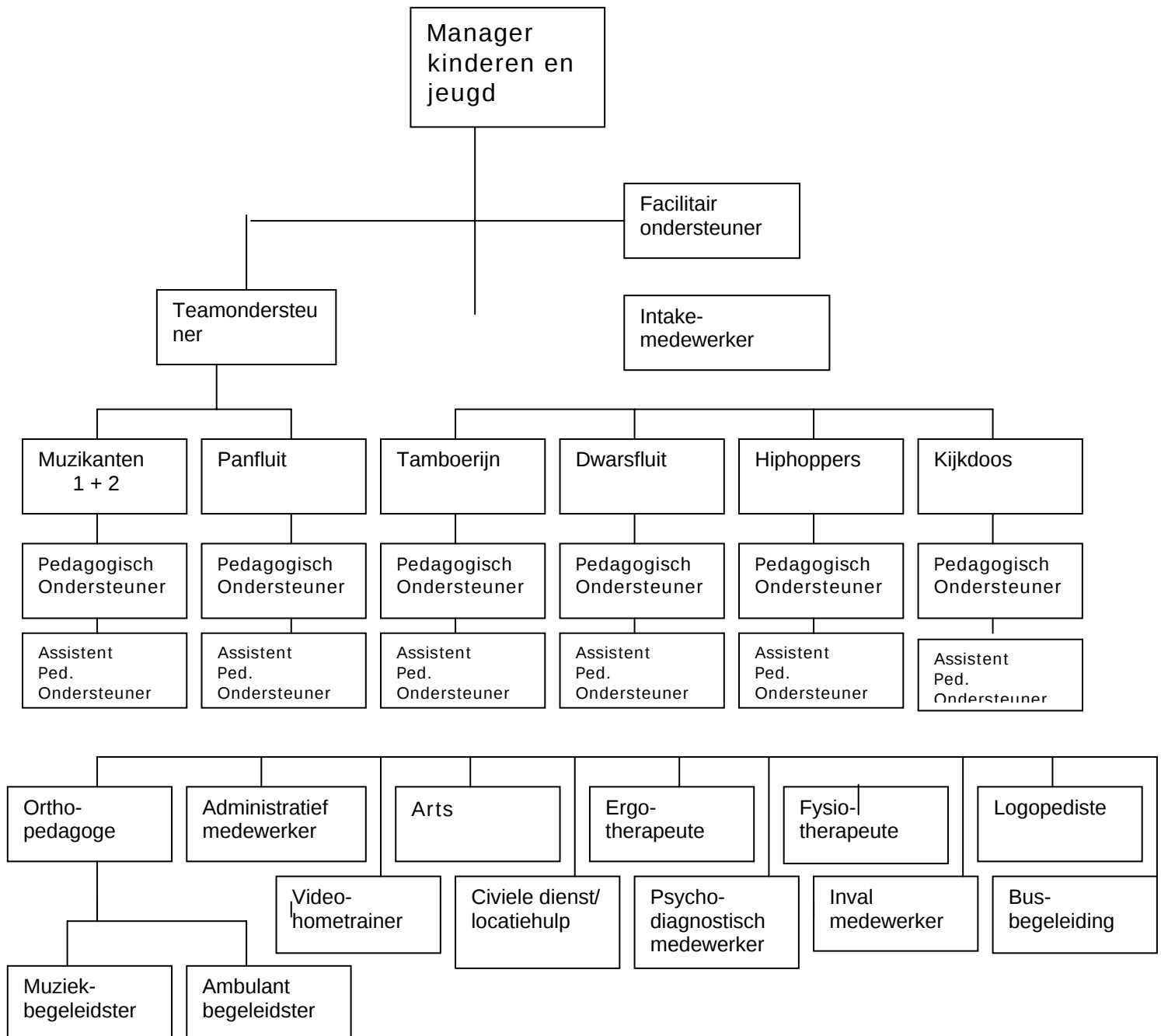
9.1 Waardoor zou het project kunnen mislukken/ vertragen?

- Geen/ weinig medewerking van ouders/traject loopbaanbegeleiders, pedagogisch ondersteuner/ deskundigen/ andere instellingen;
- Andere instellingen willen geen informatie afgeven;
- Vertraging in de planning.

9.2 Mogelijke oplossingen

- Geen/ weinig medewerking van ouders, traject loopbaanbegeleiders, pedagogisch ondersteuner, deskundigen, andere instellingen:
 - Medewerking vragen van ouders van andere instellingen
 - Medewerking vragen van ouders wie de kinderen al op de vervolgoegang gevestigd/geplaatst zijn;
 - Instellingen buiten regio Zutphen benaderen
- Andere instellingen willen geen informatie afgeven:
 - Informatie vragen van instellingen buiten regio Zutphen
 - Andere zorginstellingen benaderen
- Vertraging in de planning:
 - planning bijstellen

BIJLAGEN

Bijlage I Organogram Kindercentrum de Speeldoos

Bijlage II Opdracht

ONDERSTAANDE OPDRACHTGEVER GAAT AKKOORD MET DE VOLGENDE ONDERZOEKSOPDRACHT:

Doelstelling

Verbetering van het geven van advies t.a.v. vervolgopvang, wat leidt tot optimale plaatsing voor de cliënt.

De opdracht

Ontwikkel een handreiking waarbij de zorgvraag van de cliënt centraal staat om tot een juiste screening van mogelijkheden te komen waardoor de cliënt op de voor hem/ haar beste plek terecht komt.

Dit zal uiteindelijk resulteren in de volgende producten:

- Een handreiking voor de Speeldoos gericht op begeleiding van ouders en cliënten m.b.t. het vervolgtraject;
- Een inventarisatie van de vervolgtraject dagbesteding met daarbij specifieke kenmerken van de instellingen;
- Algemene adviezen en tips voor begeleiders;
- Methode om de zorgvraag en de begeleidingsvraag van de cliënt helder te krijgen in het kader van het vervolgtraject;
- Methode om te inventariseren wat de begeleidingsbehoefte van ouders is.

Daarnaast krijgt de Speeldoos een rapport met de theoretische verantwoording, de producten en algemene aanbevelingen.

Dit rapport zal gepresenteerd worden aan de instelling.

Naam:

Functie:

Datum:

Handtekening:

Bijlage III ProjectcontractProjectcontract 2005 / 2006

De instelling : Kindercentrum 'de Speeldoos'

Aard en doel van de instelling : De Speeldoos biedt opvang en begeleiding aan kinderen van 0 t/m 18 jaar met een ontwikkelingsachterstand en/ of lichamelijke en/ of verstandelijke beperking.

Adres : Bachstraat 2, 7204 NT Zutphen

Tel. Nr. : 0575 – 526496

Verklaart zich bereid tot het aanbieden van een afstudeerproject gedurende de periode:

.....

aan een projectgroep bestaande uit twee studenten, te weten:

1. Naam : Karin Bazen
Adres : Pr. Alexanderstraat 122, 7009 AJ Doetinchem
Tel. Nr. : 06 - 38348742
2. Naam : Marloes Ruiter
Adres : Houtduif 4, 8103 EG Raalte
Tel. Nr. : 06 - 19300026

Als begeleider van deze projectgroep treedt op:

Marije Hendrix

De projectgroep zal haar werkzaamheden naar beste kunnen verrichten vanuit de nader te formuleren probleemstelling (zie het projectboekje e.d.).

Namens de instelling treden als projectbegeleiders op:

1. Naam :
 Adres :
 Functie :
 Tel. Nr. :
2. Naam :
 Adres :
 Functie :
 Tel. Nr. :
3. Naam :
 Adres :
 Functie :
 Tel. Nr. :

Namens de opleiding treden als projectdocenten op:

1. Naam : Mevrouw van Mierlo
 Adres :
 Functie : Docent Christelijke Hogeschool Windesheim
 Tel. Nr. : 06 - 46565202
2. Naam :
 Adres :
 Functie :
 Tel. Nr. :

De instelling is bereid aan de projectgroep de volgende tegemoetkomingen te bieden:

- ontbijt/lunch/warme maaltijd in geval er een gehele dag wordt gewerkt: ja/nee;
- huisvesting intern/extern indien er meer dagen aaneengesloten wordt gewerkt: ja/nee;
- vergoeding van te maken projectkosten en reiskosten conform overeengekomen begroting: ja/nee;
- anders, te weten: zie kosten plan van aanpak

Overige voorwaarden

1. Als regel is er 3 x per projectperiode contact tussen instelling, opleiding en projectgroep (zie punt 7).
Eventueel gerezen moeilijkheden worden door de projectbegeleiders (met medeweten van de projectgroep) of door de projectgroep (met medeweten van de projectbegeleiders) zo spoedig mogelijk gemeld aan de projectdocent, waarna een bezoek op korte termijn kan worden afgesproken. Indien er een situatie ontstaat die direct contact vereist kan - bij onbereikbaarheid van de projectdocent - contact gezocht worden met de coördinator afstudeerprojecten (Klaas Smid tel. 038-4699586 of e-mail k.smid@windesheim.nl).
2. De projectgroep verplicht zich verslagen, rapporten etc. door de projectbegeleiders voor "akkoord of gezien" te laten tekenen alvorens deze buiten de instelling worden gebracht.
3. De projectgroep is verplicht tot het geheimhouden van gegevens waarvan tijdens de werkzaamheden binnen de instelling kennis wordt genomen en waarvan vermoed kan worden dat deze onder geheimhouding vallen (bij twijfel overleg met de begeleidingsgroep).
4. De projectgroep is verplicht zich te houden aan de huisregels van de instelling.
5. Uitval van een lid van de projectgroep door ziekte of andere reden en waarvan aangenomen mag worden dat dit voor langere termijn zal zijn, dient gemeld te worden aan alle betrokkenen. Er volgt dan overleg tussen alle betrokkenen met het doel de voortgang van het project veilig te stellen.
6. Bij tripartiet overleg is aanwezigheid van alle projectgroepleden verplicht.
7. Projectbegeleiders, projectdocenten en projectstudenten komen bij elkaar:
 - aan het begin van de cursus, op de instelling voor een kennismakingsgesprek, uitmondend in ondertekening van het projectcontract;
 - in december 2005/januari 2006 op de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening voor een voortgangsgesprek (eventueel een telefonisch informatiecontact tussen docent en één der leden van de projectgroep);
 - voor een afsluitend gesprek op de instelling in mei of juni 2006, waarin beoordeling van het project door de instelling centraal staat. Bij dit gesprek vindt voorafgaand een presentatie van het project plaats
 - start een project later dan worden deze data uiteraard aangepast
8. Wijzigingen in het contract behoeven de instemming van alle partijen. De overeengekomen wijziging(en) worden schriftelijk vastgelegd.
9. Indien de instelling of de opleiding wijzigingen in het contract aanbrengt zonder het gestelde in 8 te realiseren heeft de projectgroep het recht het contract eenzijdig op te zeggen. De projectgroep informeert de instelling en de opleiding hieromtrent met redenen omkleed en treedt in overleg met de projectbegeleiders.
10. Indien een projectgroep zich niet houdt aan de voorwaarden die gesteld worden door de opleiding of de instelling, dan heeft de opleiding of de instelling het recht het projectcontract eenzijdig op te zeggen. Een dergelijk besluit dient met redenen omkleed te worden.
11. Indien één der partijen als gevolg van overmacht niet aan enige bepaling in deze overeenkomst kan voldoen, treedt deze partij in overleg met de andere partijen.
12. In geval een projectgroep het oneens is met een beslissing aangaande het project, kan een beroep worden gedaan op de coördinator afstudeerprojecten SPH.
13. Een project wordt afgesloten met het product zoals geformuleerd in de uiteindelijke projectopdracht. In de "Handleiding Afstudeerprojecten" is dit nader geconcretiseerd. Deze handleiding vormt tevens de basis voor het beoordelen van een project.
Binnen leerprocesbegeleiding (aangeboden door de opleiding) wordt het leerproces op de voet gevolgd.
14. De projectgroep maakt afspraken met de begeleiding omtrent de frequentie van de begeleidingsgesprekken, doch minimaal één keer per maand.
15. Beoordeling van het project vindt plaats:
 - door de instelling tijdens het afsluitende gesprek in mei/juni 2005. (zo nodig eerder)

- door de opleiding.
De opleiding beslist op basis van een eindoordeel van de projectdocent(en) over de kwalificatie van het project, gehoord hebbende de instelling en de projectgroep. Het project wordt afgesloten met een waardering (onvoldoende - zeer goed).
- 16. In die gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet beslist de examencommissie, gehoord hebbende de coördinator afstudeerprojecten SPH.
- 17. De handleiding afstudeerprojecten en de studiegids 4e jaar SPH vormen een eenheid met deze overeenkomst.
- 18. De eigendom van het origineel van het door de projectgroep te maken eindproduct komt toe aan de instelling. De projectgroep en de opleiding hebben recht op een kopie van het eindproduct.
- 19. De opleiding sluit uitdrukkelijk al haar eventueel uit deze overeenkomst voortvloeiende aansprakelijkheid uit.

Aldus overeengekomen te: Datum:

Voor de instelling :

Voor de opleiding :

Voor de projectgroep :

1 ex. voor de instelling
1 ex. voor de opleiding
2 ex. voor de projectgroep

Bijlage II Notulen van gesprekken

Maandag 21 april 2008

Vandaag hebben we een gesprek gehad met mevr. Ellen Hendriks.

Mevrouw Hendriks is manager van dagcentrum 't Lear in Etten en van het loopbaan en trainingscentrum. Hieronder leest u meer over deze ondernemingen. Deze informatie hebben wij aangevuld met de informatie die wij hebben gekregen tijdens het gesprek.

18 tot 23 jarige jongeren met een meervoudige beperking bleven steken in dezelfde dagbesteding als waar ze al jaren zaten. Er was geen beleid dat deze jongeren begeleidde in een keuze voor dagbesteding dat aansluit op de wensen en behoeften van de cliënt. Er is toen besloten dat er eerder een gesprek moet komen over een eventuele overstap van dagbesteding. Mensen hadden in die tijd maar een beperkte keuzemogelijkheid. Hierdoor is projectgroep "de Stap" opgezet. Deze projectgroep had als doel de mensen zo veel mogelijk te laten bewegen, ook buiten het terrein van de dagbesteding. Hierdoor ondernemen zij allerlei activiteiten, zoals het uitlaten van een hond, boodschappen doen, naar de boerderij gaan enz. Voor sommige jongeren is het alleen al fijn en interessant om eens in een andere ruimte te zijn, andere dingen te ruiken, te horen en te voelen. Nu zijn er contacten gelegd met verschillende ondernemers, zoals (zorg)boeren, de wijkbeheerders, een dansleraar enz.

Bij ongeveer 16 jarige leeftijd wordt een traject uitgezet. Daarin komen o.a. de volgende aspecten aan bod:

- Wie is hij/zij?
- Wat wil hij/zij?
- Wat moet er vooral zijn, zodat hij/zij zich daar op zijn/haar plek voelt?
- Wat kan hij/zij
- Hoe kun je zien wat hij/zij leuk vindt?
- Zou hij/zij het prettig vinden om eerst stage¹ te lopen?
- Wat is belangrijk voor hem/haar? (bv. tillift)
- Wordt dit geboden?
- Zo nee, kunnen we daar iets aan doen?
- Wat wordt de toekomstige woonplek? Is deze reisbaar met de dagbesteding?
- Heeft hij/zij een indicatie dagbesteding? Dit is van belang voor het verkrijgen van de dagbesteding.

Op deze manier krijgt iedereen die te maken heeft met de overstap naar een passende dagbesteding een compleet beeld over de wensen, behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

Op ouderavonden vertellen ouders waarvan het kind de overstap al heeft gemaakt hoe het ze is vergaan. Ook vertellen ze over de dagbesteding en beantwoorden vragen van ouders over bijvoorbeeld begeleiding.

Ouders hebben zelf de keuze om een loopbaanbegeleider in te zetten tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding. Ook kunnen zij aangeven wat ze zelf willen doen en wat de loopbaanbegeleidster van hen over kan nemen. Zo hebben de ouders het traject volledig zelf in de hand. Zij kennen hun kind immers het beste! Zo kunnen zij bijvoorbeeld precies aangeven op welk gebied hun kind zich wil ontwikkelen.

Wat belangrijk is voor de keuze van een passende dagbesteding (of dit nu ergens anders is, of door middel van het project "de Stap") is overleg over de groep. Welke mensen zitten er? Wat vinden zij leuk? Waar ontwikkelen zij zich? Waar voelen zij zich prettig? Ook door middel van samenwerking tussen managers wonen en dagbesteding, ouders, persoonlijk begeleider enz. kan de beste zorg geboden worden. En dit is in het belang van de CLIENT!

¹Voor het woord "stage" is gekozen, omdat het vergelijkbaar is met de stage die andere jongeren ook lopen. Er wordt gekeken hoe hij/zij functioneert in de groep of hij/zij het leuk vindt enz.

Maandag 7 april '08 hebben wij een gesprek gehad met mevrouw Angela Gasseling. Zij is werkzaam bij stichting MEE Doetinchem. Hieronder eerst informatie over stichting MEE.

MEE

Iedereen kan een beroep doen op stichting MEE.

MEE is een organisatie met verschillende vestigingen verspreid door Nederland.

Bij MEE werken deskundige mensen die kunnen helpen bij vragen op het gebied van onderwijs, opvoeding, wonen, werken, sociale voorzieningen, inkomen, vervoer en vrije tijd. MEE informeert, helpt bij moeilijke afwegingen en wijst zonodig de weg naar de juiste instanties.

MEE is onafhankelijk van zorgaanbieders en andere instanties en dus alleen gericht op het belang van de hulp-/informatievragers. De diensten van MEE worden door de overheid betaald.

Voor wie is MEE?

MEE is er voor iedereen met een handicap, beperking of chronische ziekte. MEE is er voor mensen die door hun beperking problemen ervaren in hun dagelijkse leven waardoor zij niet volledig aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen. MEE is er voor jong en oud, voor direct betrokkenen, maar ook voor ouders of verzorgers.

Wat biedt MEE?

MEE ondersteunt op alle terreinen van het dagelijks leven. MEE geeft informatie, advies en ondersteuning. U kunt daarbij denken aan:

Tips en adviezen om het dagelijkse leven zo zelfstandig mogelijk in te richten

Vakantieadressen met aangepaste voorzieningen

Hulp bij het aanvragen van een aangepaste woning of van een persoonsgebonden budget

Adviezen bij de opvoeding van en gehandicapt kind

Ondersteuning bij juridische problemen met bijvoorbeeld gemeente of ziektekostenverzekeraar

Begeleiding bij persoonlijke problemen. Kortom, Mee biedt ondersteuning op alle gebieden met een hulpvraag wat een gezinssituatie aan gaat.

Hoe werkt MEE?

Als u een vraag of probleem heeft, kunt u bellen, mailen of langskomen. MEE zoekt samen met u naar mogelijkheden en houdt daarbij rekening met uw beperkingen. De medewerkers van MEE helpen u om uw eigen keuzes te maken.

Bij MEE werken mensen met brede en specialistische kennis over verschillende onderwerpen, bijvoorbeeld op juridisch gebied. Als het nodig is, wijst MEE u de weg naar andere instanties. De medewerkers van MEE kennen als geen ander de weg in de regio. Om in aanmerking te komen voor ondersteuning van MEE is geen verwijzing of indicatie nodig.

Is het voor u lastig om langs te komen bij MEE? Dan kunnen de medewerkers u ook thuis bezoeken.

Wat betekent MEE?

MEE wil mensen met respect en op basis van gelijkwaardigheid bejegenen. De naam drukt uit waar MEE voor staat: een ondersteuner naast de cliënt die MEEleeft, MEEdenkt, ook MEElacht, zonodig MEEgaat en altijd MEEwerkt.

Mevrouw Gasseling heeft ons verteld hoe het van A-Z verloopt als stichting MEE helpt met het vinden van een passende vervolgdagbesteding.
Wat zij precies heeft verteld kunt u hieronder lezen.

Hierboven hebt u kunnen lezen wat MEE allemaal doet en dat iedereen kan komen voor hulp. Wanneer de hulpvrager heeft uitgelegd waarbij hij/zij hulp kan gebruiken, zal een medewerker van de stichting binnen 2 weken een gesprek plannen. Dat kan op kantoor bij de stichting, maar meestal vinden deze gesprekken thuis plaats. Na die 2 weken wordt de vraag verduidelijkt en wordt een traject gestart. Dit kan maximaal een half jaar duren. Als de hulpverlening dan nog niet compleet volbracht is, wordt gezocht naar een passende instelling die kan helpen bij het oplossen/mee leren leven van dit probleem.

Wat betreft de zoektocht naar een vervolgdagbesteding let de consulent van MEE o.a. op:

- sluit de vervolgdagbesteding aan bij de cliënt?
- Wat is de vraag van de jongere?
- Wat zijn de mogelijkheden van de jongere?
- Wat past bij de jongere?
- Leeftijd van andere cliënten
- Welke begeleiding heeft de jongere nodig?

1. Aanmelding bij MEE
2. Gesprek voor vraagverduidelijking
3. Kijken naar de mogelijkheden in de omgeving en wensen van de ouders en jongere
4. Bij verschillende interessante zorgaanbieders kijken en een gesprek hebben. (consulent kan mee)
5. Overweging tussen de instellingen maken
6. Indicatie zorg aanvragen CIZ
7. Intakegesprek
8. Wat is er nodig als mijn kind op deze vestiging zou komen? (bv. tillift)
9. Kijken naar TOG/ uitkeringen en juridische veranderingen als de jongere 18 wordt.
10. Met het papierwerk kan de consulent van MEE ook helpen.

Ook let de consulent erop dat de ouders de keuze maken. De consulent moet de ouders erop wijzen dat zij zich niet vastpinnen op 1 zorgaanbieder, maar op alle mogelijkheden. De consulent kan er wel voor zorgen dat ouders de mogelijkheden helder krijgen. Ouders kennen hun kind het best!

Wanneer er voor ouders alle puzzelstukjes (mogelijkheden, interesses, groepsgroten, enz.) op 1 plek vallen kan de keuze worden gemaakt.

Gemiddeld duurt de trajectbegeleiding 2 weken tot 2 maand.

Als er nog geen plek gevonden is, of er is nog een wachtlijst heeft het huidige kinderdagcentrum de plicht om die zorg zolang op zich te nemen.

Wanneer ouders ook op zoek zijn naar een woonmogelijkheid duurt dit vaak langer. Van 2 maanden tot een half jaar. Ook zijn er soms mogelijkheden om mee te doen in een nieuw op te starten project. Dit neemt vaak meer tijd in beslag. Het traject is hetzelfde.

WAT PAST BIJ MIJN KIND?

Bijlage III Brief + vragenlijst Kindercentra

Zutphen, 21 september 2007

Geachte Heer/ Mevrouw,

Wij zijn 2 studenten van Christelijke Hogeschool Windesheim, te Zwolle.

In dit laatste jaar van onze opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening zijn wij bezig met ons afstudeerproject: “Kwaliteitsverbetering naar een vervolginstelling” voor kindercentrum ‘De Speeldoos’, te Zutphen. Dit is een onderdeel van stichting Zozijn. Wij richten ons tijdens ons onderzoek voornamelijk op tieners/ jongeren met een ernstige meervoudige handicap.

Wij onderzoeken o.a. hoe we de kwaliteit van de trajectbegeleiding/ doorverwijzing naar een vervolg dagbesteding beter kunnen aanpassen op de behoefte van ouders/ verzorgers en cliënt.

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de wijze waarop de kinderdagcentra trajectbegeleiding geven en wat de consequenties zijn van de wijze waarop de trajectbegeleiding gehanteerd wordt, zijn wij op zoek naar instellingen die ons hierbij kunnen helpen.

Uiteindelijk willen wij de verschillende wijzen van trajectbegeleiding, met daarbij de tevredenheid van ouders/ verzorgers en cliënt bij elkaar voegen tot een compleet concept. Zodat we met dit concept ouders/ verzorgers en cliënten goed kunnen begeleiden tijdens hun zoektocht naar een geschikte dagbesteding die aansluit bij de behoeften van de cliënt.

Hiermee de vraag aan u;

Zou u ons en daarmee de kinderen en ouders/ verzorgers kunnen helpen, door ons iets te vertellen over de wijze van trajectbegeleiding op uw kinderdagcentrum.

Om concreter aan te geven naar welke antwoorden wij op zoek zijn kunt u hierachter de vragenlijst invullen en deze brief uiterlijk maandag 15 oktober retour sturen naar onderstaand adres. Wanneer u liever een gesprek heeft, of deze brief digitaal in wilt vullen kunt u ons mailen op: zonnetje2@live.nl

Wanneer u het concrete concept wilt ontvangen wanneer deze is afgerond geeft u dit aan in de brief, mail of tijdens het gesprek.

Alvast hartelijk dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Marloes Ruiters en Karin Bazen
Houtduif 4
8103 EG Raalte
zonnetje2@live.nl

Vragenlijst:

1. Is er een dagbesteding voor ernstig meervoudig gehandicapte mensen boven de 18 jaar aanwezig op uw instelling? Zo ja, welke en worden alle jongeren hiernaar verwezen of is er ook hulp bij verwijzing naar andere vormen van dagbesteding?

.....

.....

.....

.....

2. Wordt er ondersteuning geboden bij het zoeken naar passende (vervolg) dagbesteding? (trajectbegeleiding)

ja/nee

3. Is het begeleidingstraject gericht op de toekomst?

.....

.....

.....

.....

.....

4. Is dit een vaststaand protocol?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Hoe wordt dit vormgegeven? (voorbereidende brief, bijeenkomsten, persoonlijke gesprekken, gesprekken onderling, enz.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Hoe is het personeel samengesteld dat het begeleidingstraject vormgeeft? En is hij/ zij deskundig op dit gebied? (omgang met ouders)

.....

.....

.....

.....

.....

7. Is de trajectbegeleider bekend met handicapspecifieke eigenschappen van de bewoner?
.....
.....
.....
.....
.....
8. Is de trajectbegeleider bekend met de bewoner? Zo ja, op welke manier. Zo nee, wat is de reden hiervan en komt dit nog wel?
.....
.....
.....
.....
.....
9. Zijn er een vaststaand aantal uren beschikbaar voor de begeleiding? Zo ja, hoeveel?
.....
.....
.....
.....
10. Hoe wordt er aan het traject gewerkt? (vraaggericht, oplossingsgericht, enz.)
.....
.....
.....
.....
.....
11. Zit er een bepaalde structuur aan de vormgeving van het traject? Zo ja, welke?
.....
.....
.....
.....
.....
12. Hoe worden de wensen en behoeften van de cliënt en zijn/ haar ouders/ verzorgers zichtbaar?
.....
.....
.....
.....
.....
13. Wordt zelfonderzoek van ouders op het gebied van dagbesteding gestimuleerd?.....
.....
.....
.....
.....
.....

14. Zijn problemen die tijdens het traject ontstaan bespreekbaar? Is hier wel eens sprake van geweest en hoe werd hiermee omgegaan?

.....

.....

.....

.....

.....

15. Wordt er gecommuniceerd met de cliënt, of alleen met de ouders/ verzorgers?

.....

.....

.....

.....

.....

16. Wordt de communicatie aangepast op de cliënt en zijn/ haar ouders/ verzorgers?

.....

.....

.....

.....

.....

17. Is de contactpersoon goed bereikbaar voor ouders/ verzorgers? En hoe verloopt het contact tussen de contactpersoon (trajectbegeleider) en de ouders/ verzorgers?

.....

.....

.....

.....

.....

18. Op welke wijze hebben ouders/ verzorgers en cliënten inspraak op de werkwijze van het traject? Is hier sprake van en op welke manier?

.....

.....

.....

.....

.....

19. Binnen welke regio wordt er gezocht naar vervolgdagbesteding? Wordt er ook gezocht naar woonopvang? Wat is de reden dat er gekozen is voor deze regio?

.....

.....

.....

.....

.....

20. Wordt de cliënt voorbereid op de overstap? Hoe gebeurt dit?

.....

.....

.....

.....

21. Worden ouders/ verzorgers en brusjes (= zusjes en broertjes) voorbereid op de overstap?
Hoe gebeurt dit?

.....

.....

.....

.....

.....

22. Waar wordt naar gekeken bij het vinden van de vervolgdagbesteding? (religie, activiteiten, vakanties, ligging, enz.)

.....

.....

.....

.....

23. Met welke vragen komen ouders, wat willen zij weten, wat vinden zij belangrijk?

.....

.....

.....

.....

.....

24. Wat gebeurt er wanneer er een mogelijk passende dagbesteding is gevonden? (kijken, gesprek met manager enz.?)

.....

.....

.....

.....

.....

25. Kan er informatie worden ingewonnen via contact –ouders/ verzorgers die deze overstap al hebben gemaakt?

.....

.....

.....

.....

26. Is er onderzoek gedaan onder de ouders/ verzorgers en cliënten naar de goede en verbeterpunten van uw trajectbegeleiding? Hoe is deze verlopen (enquête, evaluatie) en wat was de uitslag van dit onderzoek?

.....

.....

.....

.....

27. Wat hebt u met de uitslag van dit onderzoek gedaan?

.....

.....

.....

Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

Bijlage IV Vragenlijst Loopbaanbegeleiders

Geachte heer/ mevrouw,

Wij zijn 2 studenten van Christelijke Hogeschool Windesheim, te Zwolle.

In dit laatste jaar van onze opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening zijn wij bezig met ons afstudeerproject: “Kwaliteitsverbetering naar een vervolginstelling” voor kindercentrum ‘De Speeldoos’, te Zutphen. Wij richten ons tijdens ons onderzoek voornamelijk op tieners/ jongeren met een ernstige meervoudige handicap.

Wij onderzoeken o.a. hoe we de kwaliteit van de trajectbegeleiding/ doorverwijzing naar een vervolgdagbesteding beter kunnen aanpassen op de behoefte van ouders/ verzorgers en cliënt.

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de wijze waarop trajectbegeleiding gegeven wordt en wat de consequenties zijn van de wijze waarop de trajectbegeleiding gehanteerd wordt, zijn wij op zoek naar traject loopbaanbegeleiders die ons hierbij kunnen helpen.

Uiteindelijk willen wij de verschillende wijzen van trajectbegeleiding, met daarbij de tevredenheid van ouders/ verzorgers en cliënt bij elkaar voegen tot een compleet concept. Zodat we met dit concept ouders/ verzorgers en cliënten goed kunnen begeleiden tijdens hun zoektocht naar een geschikte dagbesteding die aansluit bij de behoeften van de cliënt.

Hiermee de vraag aan u;

Zou u ons en daarmee de kinderen en ouders/ verzorgers, kunnen helpen door ons iets te vertellen over de wijze van trajectbegeleiding op uw kinderdagcentrum.

Om concreter aan te geven naar welke antwoorden wij op zoek zijn kunt u hierachter de vragenlijst invullen en deze brief retour sturen naar onderstaand adres. Wanneer u liever een gesprek heeft, of deze brief digitaal in wilt vullen kunt u ons mailen op: zonnetje2@live.nl
Wanneer u het concrete concept wilt ontvangen wanneer deze is afgerond geeft u dit aan in de brief, mail of tijdens het gesprek.

Alvast hartelijk dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Marloes Ruiter en Karin Bazen
Houtduif 4
8103 EG Raalte
zonnetje2@live.nl

Deze vragenlijst is opgedeeld in 2 delen:

- Vragen: Trajectbegeleiding;
- Voorbeelden

Trajectbegeleiding

1. Op welke leeftijd start u het traject?

.....

2. Binnen welke regio wordt er gezocht naar een vervolgdagbesteding? Wordt er ook gezocht naar woonopvang? Wat is de reden dat er gekozen is voor deze regio?

.....
.....
.....

3. Hoe informeert u de ouders/ verzorgers over de start van het traject? (brief/ telefonisch contact)

.....
.....

4. Als het informeren van de start van het traject aan ouders/ verzorgers de eerste stap is, welke stappen volgen er dan, en wat is het doel hiervan?

- (Voorbeeld: gesprek met groepsleider/ dagelijks begeleider, met als doel de cliënt en zijn/haar behoeften helder te krijgen. Hierbij gebruik ik o.a. een 1 2 3 4 5 vragenlijst)
- (Voorbeeld: inleidend gesprek met ouders, waarin wordt besproken of ouders er al over na hadden gedacht enz.)

-

-

-

-

-

-

5. Op welke wijze hebben ouders/verzorgers en cliënten inspraak op de werkwijze van het traject? Is hier sprake van en op welke manier?

.....
.....
.....

6. Met welke vragen komen ouders, wat willen zij weten, wat vinden zij belangrijk?

.....
.....
.....

7. Is er een vaststaand aantal uren beschikbaar voor de begeleiding? Zo ja, hoeveel?

.....
.....
.....

8. Op welke manier (door middel van welke vragen) krijgt u zicht op de wensen en behoeften van cliënt en ouders/ verzorgers?

.....
.....
.....

9. Wordt zelfonderzoek van ouders gestimuleerd?

.....
.....

10. Welke begeleidingsvorm gebruikt u, hoe is dit zichtbaar? En wisselt dit per fase of cliënt en ouders/ verzorgers? (vraaggericht, doelgericht, enz.)

.....
.....
.....

11. Welke middelen gebruikt u voor de stappen die u met de ouders/verzorgers en cliënt neemt? (telefoon, brieven, formulieren, gesprekken, indicatiestelling, map met overzicht van instellingen)

.....
.....
.....

12. Welke rol speelt de cliënt in dit traject (kijken, stage, gesprek, enz.)

.....
.....
.....

13. Op welke manier spelen groepsleiders en andere betrokkenen een rol tijdens het traject?

.....
.....
.....

14. Hoe komt uw advies tot stand als u een advies geeft, welke factoren spelen voor u een belangrijke rol? (mening van ouders/verzorgers, begeleidingsstijl van de vervolginstelling, godsdienst)

.....
.....
.....

15. Hoe verwoordt u dit advies?

.....
.....
.....

16. De ouders/verzorgers en cliënt hebben een vervolginstelling gevonden. Wat gebeurt er vervolgens? (Formulieren (welke) invullen, extra kijkdag regelen; wat regelt u allemaal?)

.....
.....
.....

17. Wordt de cliënt voorbereid op de overstap? Hoe gebeurt dit?

.....
.....
.....

18. Worden ouders/verzorgers en brusjes (broertjes en zusjes) voorbereid op de overstap? Hoe gebeurt dit?

.....
.....
.....

19. Kan er informatie worden ingewonnen via contact –ouders/verzorgers die deze overstap al hebben gemaakt?

.....
.....

20. Is er onderzoek gedaan onder de ouders/verzorgers en cliënten naar de goede en verbeterpunten van uw trajectbegeleiding? Hoe is deze verlopen (enquête, evaluatie) en wat was de uitslag van dit onderzoek?

.....
.....

21. Wat hebt u met de uitslag van dit onderzoek gedaan?

.....
.....

Voorbeelden:

Wij hebben **veel** belang bij voorbeelden van materiaal waarvan u gebruik maakt tijdens het traject. Dit kunnen bijvoorbeeld zijn:

- informatieve brieven/ vragenlijsten
- (leeg) formulier van de cliënt (persoonsbeschrijving, indicatiestelling)
- een handleiding/protocol waarin uw traject beschreven staat van a-z/ stap 1-10
- enz.

Wanneer dit mogelijk is, vragen wij u ons een kopie toe te zenden, via bovenstaand adres.

Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

Stichting Zozijn, Karin Bazen en Marloes Ruiter

Bijlage V Brief ouders Speeldoos

[Zo zijn briefpapier](#)

Kindercentrum De Speeldoos
Bachstraat 2
7204 NT Zutphen

Zutphen, 17 januari 2008

[Adres ouders](#)

Betreft: Afstudeerproject ‘Een bewuste keuze’

Geachte ouder /verzorger,

In voorgaande jaren hebben wij gemerkt dat er behoefte is aan een andere begeleidingswijze voor ouders en kinderen m.b.t. het zoeken naar een vervolgdagbesteding.

Dit jaar willen wij dit gaan aanpakken door middel van een afstudeeronderzoek, dat gedaan wordt door twee studenten. Zij gaan op zoek naar een geschikte begeleidingsvorm tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding die aansluit bij de wensen en mogelijkheden van u en uw kind.

De twee studenten zijn Karin Bazen en Marloes Ruiters. Zij volgen de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) aan de Christelijke Hogeschool Windesheim, te Zwolle.

Karin heeft afgelopen jaar stage gelopen op de Hiphoppergroep van kindercentrum “de Speeldoos”. Karin en Marloes zijn erg enthousiast bezig aan hun afstudeerproject en zullen met uw hulp hun best doen een goed eindresultaat te behalen, zodat de kinderen van de hiphoppergroep en de kinderen van Anneriet op een voor hen optimale vervolgdagbesteding geplaatst kunnen worden.

Om ervoor te zorgen dat u en uw kind goed begeleid worden tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding, is het van groot belang dat zij weten wat de wensen en behoeften van ouders zijn. Bij deze willen wij u vragen om deze enquête in te vullen en deze te retourneren naar de desbetreffende PO'er van de groep.

Met vriendelijke groeten,

Astrid Brusse (Persoonlijk Ondersteuner Kindercentrum De Speeldoos)
Ellen Langenkamp (manager Kindercentrum De Speeldoos en Kindercentrum Anneriet)
Marije Hendrix (trajectloopbaanbegeleidster De Stap in Doetinchem)

Bijlage VI Vragenlijst ouders 1

Interview gericht op begeleidingswensen van het kindercentrum naar een vervolgdagbesteding

In het kader van het onderzoek: “Een bewuste keuze”, onderzoeken wij de wensen en mogelijkheden van ouders en cliënt m.b.t. de begeleiding tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding. Dit onderzoek is in opdracht van stichting Zozijn.

Wij verzoeken u deze vragenlijst in te vullen, zodat uw zoon/ dochter kans heeft op een betere begeleiding tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding. De enquête neemt ongeveer 20 minuten in beslag.

Wanneer een mondeling interview uw voorkeur heeft kunt u ons mailen op zonnetje2@live.nl of bellen naar Kindercentrum “de Speeldoos”. Zij zullen ervoor zorgen dat wij contact met u opnemen.

Wij stellen uw medewerking zeer op prijs en zullen uw antwoorden strikt vertrouwelijk verwerken.

Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer u deze enquête binnen 2 weken (25 maart) aan ons wil retourneren. Wij hebben een enveloppe met ons adres bijgevoegd waar u de enquête in terug kunt sturen.

Wanneer er vragen zijn die u om persoonlijke redenen liever niet beantwoord kunt u deze overslaan.

Alvast onze hartelijke dank voor uw medewerking,
Karin Bazen en Marloes Ruiter

De vragen zijn als volgt gerubriceerd:

Selectiecriteria voor vervolgdagbesteding

Wensen t.a.v. begeleiding

Selectiecriteria voor vervolgdagbesteding

- Sfeer/uitstraling
- Reistijd
- Grootte dagcentrum
- Religie/ levensovertuiging
- Methodiek/begeleiding
- Dagindeling
- Activiteiten
- Groepsgenoten

1. Op welk van bovenstaande punten zou u het meeste letten wanneer u een geschikte dagbesteding voor uw kind zoekt?

Kunt u een globale rangorde geven waarvan 1 het meest belangrijk is en 8 het minst belangrijk?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

2. Wanneer u denkt aan de sfeer en uitstraling die in het gebouw hangt, welke sfeer zou dit dan moeten zijn? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Vriendelijk
- ☐ Gezellig
- ☐ Warm
- ☐ Vrolijk
- ☐ Kleurrijk
- ☐ Sober
- ☐ Hygiënisch
- ☐ Druk
- ☐ Rustig
- ☐ Oud
- ☐ Nieuw
- ☐ Liefde
- ☐ Geborgenheid
- ☐ Veiligheid
- ☐ Anders, namelijk.....

3. Wat mag de maximale reisduur van uw zoon/dochter zijn?

- ☐ 10 minuten
- ☐ 10-30 minuten
- ☐ 30-45 minuten
- ☐ 45-60 minuten
- ☐ 60-75 minuten
- ☐ 75-100 minuten
- ☐ 100-120 minuten

4. Wenst u uw kind met eigen vervoer te brengen of zal hij/zij met een busje worden gehaald en gebracht? (streep door wat niet van toepassing is)

Eigen vervoer / busje / geen voorkeur

5. Zou u een kleinschalige of grootschalige dagbesteding voor uw zoon/dochter kiezen?
(laten we ervan uitgaan dat een kleinschalige dagbesteding bestaat uit maximaal 4 groepen.)
(streep door wat niet van toepassing is)
kleinschalig/ grootschalig/ geen voorkeur
6. Welke hulpmiddelen moeten er aanwezig zijn op de dagbesteding van uw zoon/dochter?
- bijvoorbeeld een tillift/ looprekje/ verbrede deuren enz.
-
-
-
-
-
-
-
7. Vindt u het belangrijk dat uw zoon/dochter op een dagbesteding komt met dezelfde
levensovertuiging als u?(streep door wat niet van toepassing is) ja/ nee
Is dit noodzakelijk? (streep door wat niet van toepassing is) ja/ een beetje / nee
8. Vindt u het belangrijk dat uw zoon/dochter op de dagbesteding bezig is met speciale aspecten
van uw levensovertuiging?
Speelt dit een belangrijke factor in de keuze van de dagbesteding?
9. Vindt u het prettig als de vervolgdagbesteding met een bepaalde methodiek werkt en dat u
daar goed van op de hoogte wordt gehouden, zodat u hier thuis ook gebruik van kunt maken?
- ☐ Geen voorkeur
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
 - ☐ Ik wil hier wel van op de hoogte worden gehouden, maar zal dit thuis niet toepassen
 - ☐ Afhankelijk van de methodiek
 - ☐ Anders, namelijk.....
10. Wanneer zal uw kind op de dagbesteding aanwezig zijn, wanneer u dit kunt beslissen?
(omcirkel de dagdelen)
Maandag:	ochtend	middag
Dinsdag	ochtend	middag
Woensdag:	ochtend	middag
Donderdag:	ochtend	middag
Vrijdag:	ochtend	middag

11. Zoekt u een dagbesteding waar ook een mogelijkheid bestaat tot (in de toekomst) logeeropvang of wonen? (streep door wat niet van toepassing is)
Ja/ nee
12. Het is voor mijn zoon/dochter belangrijk dat de nadruk in de groep ligt op:
- ☐ Sfeer /gezelligheid
 - ☐ Structuur
 - ☐ Motoriek (beweging)
 - ☐ Muziek
 - ☐ Anders, namelijk.....
13. Als u nu zou moeten kiezen, welk soort dagbesteding zou u dan voor uw kind kiezen? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Dagcentrum voor volwassenen
 - ☐ Zorgboerderij
 - ☐ Land/ tuinbouw
 - ☐ Werken in een winkel
 - ☐ Werken in een bakkerij
 - ☐ Werken in een restaurant
 - ☐ Activiteitscentrum
 - ☐ Atelier (een werkplaats)
 - ☐ Sociale werkvoorziening
 - ☐ Anders, namelijk
14. Welke activiteiten onderneemt uw kind graag? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Knutselen
 - ☐ Muziek
 - ☐ Koken
 - ☐ Lichamelijke activiteiten
 - ☐ Groepsactiviteiten
 - ☐ Snoezelen
 - ☐ Met dieren spelen/ voeren
 - ☐ Houtbewerking/ Tuintje bijhouden
 - ☐ Mensen bedienen
 - ☐ Buitenactiviteiten
 - ☐ Brood bakken
 - ☐ Mogelijkheden tot binnen en buiten dagbesteding
 - ☐ Zwemmen
 - ☐ Mogelijkheden tot ontwikkeling (al dan niet met therapie)
 - ☐ Mogelijkheid tot verschillende activiteiten (elke dag of week iets anders)
 - ☐ Anders, namelijk.....
15. Van welke diensten wenst u /uw zoon/dochter gebruik te maken op de vervolgdagbesteding?
- ☐ Logopedist
 - ☐ Muziektherapeut
 - ☐ Fysiotherapeut
 - ☐ Ergotherapeut
 - ☐ Orthopedagoog
 - ☐ Anders, namelijk

16. Wat is de maximale groeps grootte die u wenst voor uw kind? Op een groep van 3 begeleiders.
- ☐ Maximaal 3 personen
 - ☐ Maximaal 6 personen
 - ☐ Maximaal 8 personen
 - ☐ Maximaal 10 personen
 - ☐ Maximaal 12 personen
 - ☐ Maximaal anders, namelijk:.....
17. Heeft u er problemen mee als uw zoon/dochter in een groep zou komen met mensen boven de 40?
- ☐ Ja, ik zou dit erg vervelend vinden
 - ☐ Een beetje
 - ☐ Het ligt eraan of alle mensen daar veel ouder zijn. Als ze allemaal 20 jaar ouder zijn, zou ik dit niet willen.
 - ☐ Ik heb het liever niet, maar als onze andere wensen bij de instelling aansluiten maak ik hier geen probleem van
 - ☐ Nee, ik heb hier absoluut geen problemen mee
 - ☐ Anders, namelijk.....
18. Hoe zou u het vinden wanneer er een diverse groepssamenstelling is in de groep van uw zoon of dochter? Denk hierbij aan verschillende niveaus, rolstoelgebruikers, lopers. (Meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Uitdagend
 - ☐ Prettig
 - ☐ Vervelend
 - ☐ Confronterend
 - ☐ Bang dat zoon/ dochter geen aansluiting vindt
 - ☐ Gezellig/leuk
 - ☐ Belangrijk
 - ☐ Moeilijk
 - ☐ Anders, namelijk.....
19. Wat is voor u belangrijk voor de omgang tussen uw zoon/dochter en de begeleiding? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Liefde
 - ☐ Gezelligheid
 - ☐ Geborgenheid
 - ☐ Duidelijkheid
 - ☐ Samenwerking
 - ☐ Kennis
 - ☐ Structuur
 - ☐ Aandacht
 - ☐ Humor
 - ☐ Vrolijkheid
 - ☐ Rust
 - ☐ Drukke
 - ☐ Anders, namelijk.....
20. Wat is voor u verder nog voor belang voor de keuze van de dagbesteding?
- ☐ *bijvoorbeeld de ligging (midden en een drukke stad, of afgelegen in een rustig bos)*
 - ☐ *bijvoorbeeld privacy*
 - ☐ *bijvoorbeeld open met vakanties*
 - ☐ *bijvoorbeeld voldoende communicatie tussen ouders en de groepsbegeleiding*

Wensen t.a.v. begeleiding

1. Hoe zou het kindercentrum u het beste kunnen helpen om de meest geschikte dagbesteding voor uw zoon of dochter te vinden? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:
 - ☐ Gesprekken, om erachter te komen wat uw wensen zijn.
 - ☐ Enquête, om erachter te komen wat uw wensen zijn.
 - ☐ Samen kijken naar verschillende soorten dagbesteding
 - ☐ Het kinderdagcentrum laten vertellen over de verschillende mogelijkheden
 - ☐ Een map meekrijgen waarin verschillende mogelijkheden staan, zodat u deze op uw gemak kunt doorlezen
 - ☐ Anders, namelijk.....

2. Welke personen van het kinderdagcentrum zouden u kunnen helpen met het vinden van een geschikte dagbesteding voor uw zoon/dochter?
 - ☐ Pedagogisch Ondersteuner
 - ☐ Trajectbegeleidster
 - ☐ Groepsbegeleiding
 - ☐ Orthopedagoog
 - ☐ Manager
 - ☐ Andere organisatie, zoals MEE

3. Vanaf welke leeftijd zou u het prettig vinden om te beginnen met het zoeken van een vervolgdagbesteding?
Vanaf.....jaar, omdat.....
.....

4. Wat zou u wensen ten aanzien van de begeleiding aan ouders?
 - ☐x per maand contact (gesprek of anders)
 - ☐ afspraken maken (welke afspraken?).....
 - ☐ gesprek wanneer u vragen heeft
 - ☐ kijken op verschillende soorten dagbesteding
 - ☐ anders, namelijk.....

5. Voor u zal het ook wennen zijn dat uw zoon/dochter de overstap naar de volwassen wereld maakt. Hoe wordt u het liefst voorbereid op de overstap? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:
 - ☐ Gesprekken
 - ☐ Tijd tussen de gesprekken/informatie over de overstap om aan het idee te kunnen wennen
 - ☐ Kennismaking met de nieuwe dagbesteding
 - ☐ Aanwezigheid bij de laatste dag op het kinderdagcentrum van uw zoon/dochter
 - ☐ Anders, namelijk:
.....

6. Voor uw zoon/dochter zal het wennen zijn dat hij/zij de overstap naar de volwassen wereld maakt. Hoe zouden wij hem/haar het beste kunnen begeleiden tijdens deze periode? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:
 - ☐ Vertellen
 - ☐ Plaatjes laten zien
 - ☐ Kennismaking met de nieuwe dagbesteding
 - ☐ Afscheid nemen
 - ☐ Extra begeleiding vanuit het kindercentrum of door uzelf de eerste 2 dagen
 - ☐ Dagdelen in de week naar de nieuwe dagbesteding en de rest van de dagdelen op het kindercentrum afbouwen
 - ☐ Anders namelijk:.....

7. Wat zou u voor uw zoon/dochter wensen als herinnering aan het kinderdagcentrum?

- ☐ Fotoboek
- ☐ Tekeningen
- ☐ Levensboek
- ☐ Anders namelijk:.....

8. Wanneer zou deze voorbereiding van start moeten gaan? (bijvoorbeeld 6 weken van tevoren, een half jaar of 2 weken of dezelfde dag)

.....

9. Hoe kunnen we uw zoon/dochter tijdens dit traject betrekken? (bijvoorbeeld door middel van plaatjes aanwijzen)

.....
.....
.....

10. Zou u het prettig vinden om ouders te spreken waarvan de kinderen de overstap naar een vervolgdagbesteding al hebben gemaakt?

Zou ja, wat zou u ze vragen?
.....
.....
....

11. Heeft u alvast tips voor ons? Wat vindt u verder nog belangrijk aan de begeleiding?

.....
.....
.....
.....

Wij zullen uw antwoorden strikt vertrouwelijk verwerken. Uw naam zal nergens worden vermeld.

Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer u deze enquête binnen 2 weken (25 maart) aan ons wil retourneren. Wij hebben een enveloppe met ons adres bijgevoegd waar u de enquête terug kunt sturen.

Alvast onze hartelijke dank voor uw medewerking,

Karin Bazen en Marloes Ruiter

Bijlage VII Vragenlijst ouders 2

Interview gericht op begeleidingswensen van de kindercentrum “de Speeldoos” naar een vervolgdagbesteding

In het kader van het onderzoek: “Een bewuste keuze”, onderzoeken wij de wensen en mogelijkheden van ouders en cliënt m.b.t. de begeleiding tijdens de zoektocht naar een vervolgdagbesteding. Wij zijn ons ervan bewust dat uw zoon/ dochter de overstap naar een vervolgdagbesteding al heeft gemaakt en hopen dat dit op een prettige manier is verlopen.

U bent voor ons onderzoek dé ervaringsdeskundige, het zou ons erg helpen wanneer u de vragenlijst zou willen invullen en retourneren, zodat andere kinderen en ouders/ verzorgers begeleiding kunnen krijgen in hun zoektocht naar vervolgdagbesteding, dat meer aansluit bij de wensen en mogelijkheden van ouders/verzorgers.

Wanneer er vragen zijn die u om persoonlijke redenen liever niet beantwoord kunt u deze gerust overslaan.

Wij zullen uw antwoorden strikt vertrouwelijk verwerken. Uw naam zal nergens worden vermeld

Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer u deze enquête binnen 2 weken (25 maart) aan ons wil retourneren. Wij hebben een enveloppe met ons adres bijgevoegd waar u de enquête in terug kunt sturen.

Alvast onze hartelijke dank voor uw medewerking,
Karin Bazen en Marloes Ruiter

De vragen zijn als volgt gerubriceerd:

Selectiecriteria voor vervolgdagbesteding
Begeleiding

Selectiecriteria voor vervolgdagbesteding

- Sfeer/uitstraling
- Reistijd
- Grootte dagcentrum
- Religie/ levensovertuiging
- Methodiek/begeleiding
- Dagindeling
- Activiteiten
- Groepsgenoten

10. Op welk van bovenstaande punten heeft u het meest gelet toen u een geschikte dagbesteding voor uw zoon/dochter zocht? Kunt u een globale rangorde geven waarvan 1 het meest belangrijk was en 8 het minst belangrijk?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

11. Zou u als u het over kon doen weer op dezelfde punten letten? Zo nee, zou u een nieuwe rangorde willen maken?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

12. Wanneer u denkt aan de sfeer en uitstraling die in het gebouw hangt, welke sfeer zou de nieuwe dagbesteding dan moeten hebben? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Vriendelijk
- ☐ Gezellig
- ☐ Warm
- ☐ Vrolijk
- ☐ Kleurrijk
- ☐ Sober
- ☐ Hygiënisch
- ☐ Druk
- ☐ Rustig
- ☐ Oud
- ☐ Nieuw
- ☐ Liefde
- ☐ Geborgenheid
- ☐ Veiligheid
- ☐ Anders, namelijk.....

13. Wat mag de maximale reisduur van uw zoon/dochter zijn?

- ☐ 10 minuten
- ☐ 10-30 minuten
- ☐ 30-45 minuten
- ☐ 45-60 minuten
- ☐ 60-75 minuten
- ☐ 75-100 minuten
- ☐ 100-120 minuten

14. Als u zou kunnen kiezen, zou u uw kind dan met eigen vervoer halen en brengen of zou u hem/haar gebruik laten maken van een busje? (streep door wat niet van toepassing is) eigen vervoer / busje / geen voorkeur

15. Zou u een kleinschalige of grootschalige dagbesteding voor uw zoon/dochter kiezen? (laten we ervan uitgaan dat een kleinschalige dagbesteding bestaat uit maximaal 4 groepen.) (streep door wat niet van toepassing is)
kleinschalig/ grootschalig/ geen voorkeur

16. Welke hulpmiddelen moeten er aanwezig zijn op de dagbesteding van uw zoon/dochter?

- bijvoorbeeld een tillift/ looprekje/ verbrede deuren enz.

-
-
-
-
-
-
-

17. Vindt u het belangrijk dat uw zoon/dochter op een dagbesteding is met dezelfde levensovertuiging als u? (streep door wat niet van toepassing is) ja/ nee
Is dit noodzakelijk? (streep door wat niet van toepassing is) ja/ een beetje / nee

18. Vindt u het belangrijk dat uw zoon/dochter op de dagbesteding bezig is met speciale aspecten van uw levensovertuiging?
Speelt dit een belangrijke factor in de keuze van de dagbesteding?

19. Vindt u het prettig wanneer de vervolgdagbesteding met een methodiek werkt en u hiervan op de hoogte houdt, zodat u hier thuis ook mee kan werken?

- ☐ Geen voorkeur
- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Ik wil wel op de hoogte gehouden worden, maar zal de methodiek thuis niet toepassen
- ☐ Afhankelijk van de methodiek
- ☐ Anders, namelijk

11. Wanneer is uw kind op de dagbesteding aanwezig?
(omcirkel de dagdelen)

Maandag:	ochtend	middag
Dinsdag	ochtend	middag
Woensdag:	ochtend	middag
Donderdag:	ochtend	middag
Vrijdag:	ochtend	middag

12. Zocht u een dagbesteding waar ook een mogelijkheid bestaat tot (in de toekomst) logeeropvang of wonen? (streep door wat niet van toepassing is)
Ja/ nee
13. Hebt u speciaal gezocht naar de mogelijkheid tot wonen of logeeropvang?
- ☐ Nee
 - ☐ Ja, ik heb dit zelf gedaan
 - ☐ Ja, het kinderdagcentrum heeft mij hierbij geholpen
 - ☐ Ja, een andere instelling heeft mij hierbij geholpen, namelijk.....
 - ☐ Anders, namelijk.....
14. Het is voor mijn zoon/dochter belangrijk dat de nadruk in de groep ligt op:
- ☐ Sfeer /gezelligheid
 - ☐ Structuur
 - ☐ Motoriek (beweging)
 - ☐ Muziek
 - ☐ Anders, namelijk.....
15. Als u nu zou moeten kiezen, welk soort dagbesteding zou u dan voor uw kind kiezen? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Dagcentrum voor volwassenen
 - ☐ Zorgboerderij
 - ☐ Land/ tuinbouw
 - ☐ Werken in een winkel
 - ☐ Werken in een bakkerij
 - ☐ Werken in een restaurant
 - ☐ Activiteitencentrum
 - ☐ Atelier (een werkplaats)
 - ☐ Sociale werkvoorziening
 - ☐ Anders, namelijk
16. Welke activiteiten onderneemt uw kind graag? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Knutselen
 - ☐ Muziek
 - ☐ Koken
 - ☐ Lichamelijke activiteiten
 - ☐ Groepsactiviteiten
 - ☐ Snoezelen
 - ☐ Met dieren spelen/ voeren
 - ☐ Houtbewerking/ Tuintje bijhouden
 - ☐ Mensen bedienen
 - ☐ Buitenactiviteiten
 - ☐ Brood bakken
 - ☐ Mogelijkheden tot binnen en buiten dagbesteding
 - ☐ Zwemmen
 - ☐ Mogelijkheden tot ontwikkeling (al dan niet met therapie)
 - ☐ Mogelijkheid tot verschillende activiteiten (elke dag of week iets anders)
 - ☐ Anders, namelijk.....

17. Van welke diensten wenst u /uw zoon/dochter gebruik te maken op de vervolgdagbesteding?

- ☐ Logopedist
- ☐ Muziektherapeut
- ☐ Fysiotherapeut
- ☐ Ergotherapeut
- ☐ Orthopedagoog
- ☐ Anders, namelijk
- ☐

18. Stel uw kind heeft het perfecte dagcentrum gevonden, alleen sluiten de activiteiten niet helemaal bij zijn/ haar wensen en mogelijkheden aan. Zou u dan op zoek gaan naar een andere dagcentrum?

Ja/ nee, omdat.....

19. Wat is de maximale groepsgrootte die u wenst voor uw kind? Op een groep van 3 begeleiders.

- ☐ Maximaal 3 personen
- ☐ Maximaal 6 personen
- ☐ Maximaal 8 personen
- ☐ Maximaal 10 personen
- ☐ Maximaal 12 personen
- ☐ Maximaal anders, namelijk:.....

20. Zou u er problemen mee hebben als uw zoon/dochter in een groep zou komen met mensen met een oudere leeftijd?

- ☐ Ja, ik zou dit erg vervelend vinden
- ☐ Een beetje
- ☐ Het ligt eraan hoe die mensen zich gedragen
- ☐ Het ligt eraan of alle mensen daar veel ouder zijn. Als ze allemaal 20 jaar ouder zijn, zou ik dit niet willen.
- ☐ Ik heb het liever niet, maar als de andere feiten aansluiten bij mijn zoon/dochter maak ik hier geen probleem van
- ☐ Nee, ik heb hier absoluut geen problemen mee
- ☐ Anders, namelijk:.....

21. Hoe zou u het vinden wanneer er een diverse groepssamenstelling is in de groep van uw zoon of dochter? Denk hierbij aan verschillende niveaus, rolstoelgebruikers, lopers. (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Uitdagend
- ☐ Prettig
- ☐ Vervelend
- ☐ Confronterend
- ☐ Bang dat zoon dochter geen aansluiting vindt
- ☐ Gezellig/leuk
- ☐ Belangrijk
- ☐ Moeilijk
- ☐ Anders, namelijk:.....

22. Wat is voor u belangrijk voor de omgang tussen uw zoon/dochter en de begeleiding?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Liefde
- ☐ Gezelligheid
- ☐ Geborgenheid
- ☐ Duidelijkheid
- ☐ Samenwerking
- ☐ Kennis
- ☐ Structuur
- ☐ Aandacht
- ☐ Humor
- ☐ Vrolijkheid
- ☐ Rust
- ☐ Drukke
- ☐ Anders, namelijk.....

23. Wat is voor u verder nog van belang geweest voor de keuze van de dagbesteding?

- ☐ *bijvoorbeeld de ligging (midden en een drukke stad, of afgelegen in een rustig bos)*
- ☐ *bijvoorbeeld privacy*
- ☐ *bijvoorbeeld open met vakanties*
- ☐ *bijvoorbeeld voldoende communicatie tussen ouders en de groepsleidsters*
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

Wensen t.a.v. begeleiding

Door uw ervaring met het kindercentrum tijdens de zoektocht naar een geschikte dagbesteding weet u precies hoe de toekomstige ouders het beste begeleid kunnen worden. Zou u deze vragen zo willen beantwoorden dat we weten hoe we mensen in de toekomst het beste kunnen begeleiden?

1. Hoe zou het kindercentrum u het beste kunnen helpen om de meest geschikte dagbesteding voor uw zoon of dochter te vinden? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:

- ☐ Gesprekken, om erachter te komen wat uw wensen zijn.
- ☐ Enquête, om erachter te komen wat uw wensen zijn.
- ☐ Samen kijken naar verschillende soorten dagbesteding
- ☐ Het kinderdagcentrum laten vertellen over de verschillende mogelijkheden
- ☐ Een map meekrijgen waarin verschillende mogelijkheden staan, zodat u deze op uw gemak kunt doorlezen
- ☐ Anders, namelijk.....

2. Welke personen van het kinderdagcentrum zouden u kunnen helpen met het vinden van een geschikte dagbesteding voor uw zoon/dochter?

- ☐ Pedagogisch Ondersteuner
- ☐ Trajectbegeleidster
- ☐ Groepsbegeleiding
- ☐ Orthopedagoog
- ☐ Manager
- ☐ Andere organisatie, zoals MEE

3. Vanaf welke leeftijd zou u het prettig vinden om te beginnen met het zoeken van een vervolgdagbesteding?

Vanaf.....jaar, omdat.....

4. Wat zou u wensen ten aanzien van de begeleiding aan ouders?
- ☐x per maand contact (gesprek of anders)
 - ☐ afspraken maken (welke afspraken?).....
 - ☐ gesprek wanneer u vragen heeft
 - ☐ kijken op verschillende soorten dagbesteding
 - ☐ anders, namelijk.....
 -
 -
5. Voor uw zoon/dochter zal het wennen zijn geweest dat hij/zij de overstap naar de volwassen wereld maakte. Hoe hadden wij hem/haar het beste kunnen begeleiden tijdens deze periode? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:
- ☐ Vertellen
 - ☐ Plaatjes laten zien
 - ☐ Kennismaking met de nieuwe dagbesteding
 - ☐ Afscheid nemen
 - ☐ Extra begeleiding vanuit het kindercentrum of door uzelf de eerste 2 dagen
 - ☐ Dagdelen in de week naar de nieuwe dagbesteding en de rest van de dagdelen op het kindercentrum afbouwen
 - ☐ Anders, namelijk:
6. Wanneer zou deze voorbereiding van start moeten gaan? (bijvoorbeeld 6 weken van tevoren, een half jaar of 2 weken of dezelfde dag)
-
-
7. Voor u zal het ook wennen zijn geweest dat uw zoon/dochter de overstap naar de volwassen wereld maakte. Hoe zou u het liefst worden voorbereid op de overstap? (meerdere antwoorden mogelijk) Door middel van:
- ☐ Gesprekken
 - ☐ Tijd tussen de gesprekken/informatie over de overstap om aan het idee te kunnen wennen
 - ☐ Kennismaking met de nieuwe dagbesteding
 - ☐ Aanwezigheid bij de laatste dag op het kinderdagcentrum van uw zoon/dochter
 - ☐ Anders, namelijk:.....
8. Wat zou u voor uw zoon/dochter wensen als herinnering aan het kinderdagcentrum?
- ☐ Fotoboek
 - ☐ Tekeningen
 - ☐ Levensboek
 - ☐ Anders, namelijk:.....
9. Hoe kunnen we uw zoon/dochter bij dit traject betrekken? (bijvoorbeeld door middel van plaatjes aanwijzen)
-
-
-
10. Zou u het prettig hebben gevonden om ouders te spreken waarvan de kinderen de overstap

naar een vervolgdagbesteding al hebben gemaakt?
Zou ja, wat zou u ze vragen?

.....
.....

11. Wat vindt u verder nog belangrijk aan de begeleiding?

.....
.....

12. Hebt u verder nog tips voor ons?

.....
.....
.....

Wij zullen uw antwoorden strikt vertrouwelijk verwerken. Uw naam zal nergens worden vermeld.

Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer u deze enquête binnen 2 weken (25 maart) aan ons wil retourneren. Wij hebben een enveloppe met ons adres bijgevoegd waar u de enquête terug kunt sturen.

Alvast onze hartelijke dank voor uw medewerking,
Karin Bazen en Marloes Ruiter